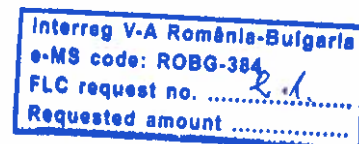

S.C. SPEARMAN CONSULTING SRL

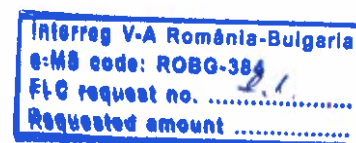
**STUDIU PRIVIND IDENTIFICAREA TRASEELOR
MONTANE PENTRU CICLOTURISMUL CU
ASISTENȚĂ ELECTRICĂ ÎN JUDEȚUL MEHEDINȚI**

CRAIOVA, 2018

CUPRINS

Introducere.....	3
1. Obiectivele proiectului.....	5
2. Metodologia cercetării	6
3. Bogăția naturală a zonei.....	7
3.1. Localizarea geografică a județului Mehedinți.....	7
3.2. Patrimoniul turistic natural al județului Mehedinți.....	7
4. Selecția traseelor de cicloturism montan cu asistență electrică.....	9
5. Trasee de ciclism montan cu asistență electrică cu potențial de dezvoltare a turismului durabil.....	13
5.1. Trasee pentru cicloturismul montan în Munții Mehedinți și în Podișul Mehedinți.....	13
5.2. Trasee pentru cicloturismul montan în Clisura Dunării și în Munții Almăjului.....	37
Bibliografie.....	56
Anexe.....	58

Introducere

Interreg V-A România-Bulgaria
e-MB code: ROBG-384
PLC request no. ....
Requested amount .....

Este larg recunoscut faptul că turismul ocupă un loc central în activitatea economică mondială și în crearea de locuri de muncă și că el joacă un rol esențial în ceea ce privește veniturile din export și valoarea adăugată internă. În medie, în anul 2016 el se află la originea directă a 4,2% din PIB, a 6,9% din ocuparea forței de muncă și a 21,7% din exporturile de servicii ale țărilor OCDE, toți acești indicatori fiind echivalenți sau ușor mai mari față de cei specifici anului 2014. La nivel global, sosirile turistice internaționale (cu înnoptări) au adus în 2016 peste 1,2 miliarde de euro, în creștere cu 46 milioane (3,9%), comparativ cu anul anterior. Această cifră ar trebui să ajungă la 1,8 miliarde de euro până în 2030, deoarece creșterea sosirilor turistice internaționale în țările emergente ar trebui să fie de două ori mai mare decât în țările avansate. În consecință, cota de piață a țărilor turistice emergente ar trebui să crească de la 45% în 2016, la 57% în cursul aceleiași perioade. Franța, Statele Unite, Spania și China rămân în fruntea plutonului de sosiri internaționale în 2016, în timp ce China, Statele Unite și Germania sunt principalele piețe emițătoare, în fiecare regiunea sa (OMC, 2017a).

Țările membre OECD, care au numărat puțin peste jumătate (55%) din numărul total de sosiri globale în anul 2016 (față de 54% în 2014), conservă un loc preponderent în turismul internațional. După ce au progresat mai rapid decât sosirile globale în 2014 (cu 6,4%, față de 4,2%, la nivel global), sosirile internaționale în țările membre OCDE au scăzut, rata medie de creștere stabilizându-se la 3,9%, în 2016 (față de 3,9% în întreaga lume și de 4,7% în UE28). Deși rata medie anuală de creștere (4,9%) a OCDE este ușor superioară mediei mondiale, cifra din 2016 reflectă o tendință spre decelerare a sosirilor în zonă, comparativ cu cifra observată la nivel mondial pe termen mai lung, de unde apare o reducere a cotei sale de piață. Mai precis, 14 țări din OCDE au înregistrat o creștere anuală de două cifre din 2016. Aceasta a fost superioară lui 20% în patru dintre acestea (Chile- 26%, Coreea -30,3%, Islanda -39%, Japonia- 21,8%), dar a scăzut cu mai mult de 10% în Belgia, în Letonia și în Turcia. Sosirile internaționale au crescut cu 10% în cel puțin în opt țări partenere ale OCDE (Africa de Sud, Bulgaria, Columbia, Costa Rica, Lituania, Malta, Filipine și România).

Evoluțiile recente ale turismului arată în mod clar că el continuă să crească și să se extindă. Reuniunea la nivel înalt privind politicile turismului pentru o creștere durabilă și inclusivă din 2017 (OCDE) a oferit oportunitatea de a recunoaște potențialul sau de forță motrice în dezvoltarea durabilă în țările membre și în țările partenere ale OCDE. Un astfel de rol se asigură însă atunci când el se bazează pe politici bine gândite și pe un management și o gestiune eficiente. Autoritățile publice sunt bine plasate pentru a ghida și susține un astfel de proces, dar un astfel de deziderat se impune treptat, doar dacă se intervine într-un cadru integrat, bazat pe structuri care mobilizează sectorul privat și multe alte organizații și organisme de la toate nivelurile, ale căror activități pot influența performanțele și beneficiile turismului.

Turismul este un sector cu o mare intensitate a forței de muncă și o sursă substanțială de locuri de muncă în țările OCDE. Acesta poate contribui puternic la o creștere generatoare de locuri de muncă. El creează locuri de muncă pentru persoanele în vârstă și cu niveluri diferite de calificare și oferă posibilitatea de a intra pe piața forței de muncă, de a dobândi o experiență și abilități profesionale și de a progresa spre posturi mai înalte și mai bine plătite. Între 1995 și 2015, proporția ocupațiilor semicalificate în totalul locurilor de muncă a scăzut în aproape toate sectoarele economiei, după cum rezultă din datele obținute pe un eșantion format din țări OCDE. În această perioadă, sectorul "hoteluri și restaurante" a afișat al doilea ritm de creștere (respectiv un nivel total de 45%) al locurilor de muncă cu calificare superioară, și a fost devansat, cu un nivel de 70%, doar de sectorul "Imobile, închirieri și activități de servicii pentru întreprinderi" (OCDE, 2017e).

Viitorul turismului va fi influențat de mutații de anvergură, care reprezintă o sursă de riscuri, de oportunități și de provocări noi și adesea inedite. Aceste "megatendințe" se formează lent, dar odată înrădăcinate exercită o influență profundă și durabilă asupra activităților, percepțiilor și proceselor umane, inclusiv asupra sectorului turismului. Patru megatendințe sunt susceptibile să aibe un impact și o importanță semnificativă pentru turism:

- a) evoluția cererii turistice;
- b) creșterea durabilă a turismului;
- c) tehnologiile structurante;
- d) mobilitatea călătorilor.

În următoarele decenii, creșterea nivelului veniturilor și al studiilor în țările emergente, îmbătrânirea populației mondiale și emergența unor noi grupuri de consumatori vor modifica structura economiei turismului. Schimbările demografice vor transforma profund cererea turistică în următorii ani. Unele tendințe, cum ar fi creșterea

susținută a clasei medii mondiale și îmbătrânirea demografică, au drept consecință faptul că populația lumii va fi, în general, mai bogată și mai în vârstă în deceniile următoare. În plus, dezvoltarea generațiilor noi va bulversa criteriile care guvernează în prezent piața turismului. Într-adevăr, generațiile Y și Z vor deveni actori-cheie ai mobilității, și comportamentul lor de călătorie ar putea duce la schimbări semnificative. Ca urmare a acestor evoluții, nu numai comportamentul călătorilor, dar și nevoile și cerințele lor vor fi probabil foarte diferite de ceea ce sunt astăzi, ceea ce va crea noi oportunități și noi provocări pentru viitor și va determina, probabil, un declin al concepției occidentale actuale care domină călătoriile, vacanțele și practicile care le sunt asociate (Kyyrä și Rantala, 2016).

Turismul este o activitate umană care depinde de resursele naturale, dar în același timp contribuie la epuizarea lor. Ca și alte sectoare ale economiei, turismul contribuie substanțial la consumul de energie și la emisiile de gaze cu efect de seră. De asemenea, el contribuie la utilizarea apei dulci și a solului, la degradarea mediului și la un consumul nesustenabil de alimente.

Turismul poate fi o parte vitală a tranziției către o economie puțin poluantă și economă în ceea ce privește utilizarea de resurse. Având în vedere caracterul său transversal și legăturile sale cu multe alte sectoare economice, chiar și îmbunătățirile mai puțin importante pot avea repercusiuni semnificative. Luând în considerare potențialul său evolutiv prin derularea Programului de dezvoltare până în anul 2030, prin generalizarea modelelor de consum și de producție durabile, care sunt responsabile din punct de vedere al resurselor și generatoare de rezultate economice, sociale și de mediu mai bune, anul 2017 a fost proclamat "Anul internațional al turismului durabil pentru dezvoltarea Națiunilor Unite".

Noile tehnologii continuă să reconfigureze piețele și sectoarele economice în toată lumea, iar ritmul și magnitudinea acestor schimbări par să se amplifice. În ultimele decenii, progresele tehnologice au făcut călătoriile mult mai abordabile, mai accesibile și mai ușoare pentru toată lumea, și ar putea în viitor să schimbe complet ceea ce este considerat turism (ticketing integrat, sistemele de plăți prin telefonul mobil, de exemplu). Astfel, îmbunătățirea continuă a tehnicii realității virtuale permite să se conceapă faptul că turismul virtual va completa sau înlocui călătoriile fizice. În schimb, stilurile de viață fiind din ce în ce mai digitale și mai conectate, posibilitatea de "deconectare" și trăirea unei experiențe naturale, nondigitale, în timpul unei călătorii, ar putea fi mai atrăgătoare decât una pur digitală. Încă nu este clar cum va evolua comportamentul în fața unei schimbări de paradigmă generată de aceste tehnologii, dar acestea creează imediat multe posibilități, dar și dificultăți pentru responsabili publici care doresc să-și poziționeze cât mai bine posibil economiile lor naționale și locale pentru a reuși în lumea turismului în orizontul anului 2040.

Transportul este o verigă esențială în sistemul turistic și îndeplinește funcția crucială care constă în asigurarea transferului eficace al turiștilor din locul lor de reședință la destinația finală, apoi către diferite alte locații. Localizarea, capacitățile, eficiența și conectivitatea transportului constituie factori decisivi în dezvoltarea și planificarea destinațiilor, deoarece au o mare influență asupra mobilității vizitatorilor și a modalităților de acces la experiențele turistice propuse la fața locului. Sinergiile dintre politicile din domeniul transporturilor și cele specifice turismului sunt semnificative și evidente, iar autoritățile publice au un rol esențial în exploatarea acestora. În cazul în care politica de transport își propune să asigure o conectivitate puternică și un transport satisfăcător pentru nevoile economiei și ale comunității pe termen scurt și lung, ea condiționează, de asemenea, deplasările turiștilor către destinație. Implementarea sistemelor integrate de transport multimodal (terestru, maritim și aerian, îndeosebi), interurban sau transfrontalier presupune acțiunea coordonată a diferiților actori pentru a aduce soluții la probleme tehnice, instituționale și financiare (OCDE, 2016c). În mod similar, investițiile și finanțarea sunt elemente esențiale ale problematicii asigurării tranziției spre o dezvoltare durabilă a turismului (emisii reduse de carbon, economia de resurse și promovarea incluziunii sociale).

Importanța crescândă a turismului în sistemele economice naționale și la nivel mondial impune guvernelor și tuturor organizațiilor implicate să studieze consecințele multidimensionale ale megatendințelor prezentate mai sus (până la orizontul anului 2040) și să conceapă acțiunile publice necesare pentru a ghida cât mai corespunzător viitorul acestui important sector economic. Iar această concluzie aparține Oficiului Mondial al Turismului.

1. Obiectivele proiectului

Cu un potențial turistic de invidiat, România nu a înregistrat după 1990 rezultate pe măsura așteptărilor sale și ale partenerilor săi externi, cele mai des invocate cauze fiind managementul și gestiunea neperformante, lipsa de infrastructură și întârzierile nepermise în promovarea tehnologiilor digitale. Lipsa de rezultate poate fi pusă pe seama lipsei unor strategii și politici coerente pe termen lung, acceptate de toți actorii implicați, dar și a voinței și a capacității de a le pune în practică.

În dezvoltarea turismului țara noastră se poate inspira din politicile, instituțiile și instrumentele de finanțare și de investire ecologică, din bunele practici care stimulează și sprijină această tranziție, utilizate în țările OCDE care au înregistrat rezultate deosebite. România a început deja să conteze în statisticile OCDE și acesta este un semnal bun. Soluția pentru problemele multiforme care apar în acest sector, inclusiv în ceea ce privește infrastructurile și competențele necesare pentru a face față cererii viitoare, necesită o abordare integrată, care să mobilizeze diferite ministere și eșaloane administrative, cu concursul și cu sprijinul filierei turismului și a comunității de cercetare.

Adoptarea de strategii și politici pe termen lung pentru favorizarea calității locurilor de muncă și pentru crearea de locuri de muncă, consolidarea competențelor, spiritul antreprenorial, inovarea, eficiența investițiilor și integrarea dezvoltării regionale sunt esențiale pentru instaurarea unei creșteri durabile și inclusive a sectorului turistic, cu alte cuvinte a unei creșteri care să ia în considerare beneficiile economice, sociale și de mediu actuale și viitoare și care să răspundă cerințelor turiștilor, profesioniștilor din turism, ale mediului și ale teritoriilor gazdă (de primire).

Identificarea unor noi cerințe și creșterea accesului României la o piață europeană și mondială constituie, în contextul actual al evoluției turismului, un demers firesc pentru toți factorii implicați. Un astfel de demers nu reprezintă o noutate absolută, pentru că stadiul de dezvoltare al turismului din România se află la un nivel care permite cu precădere un comportament imitativ față de ceea ce se întâmplă în Franța, Spania, Italia, Elveția, în SUA sau în Grecia, în Croația etc.

Cicloturismul, de exemplu, reprezintă de ani buni o piață care a trecut de stadiul de urgență în țări precum Germania, Franța, Statele Unite, Canada, Elveția etc. Peste 2 milioane de canadieni practicau acest sport în anul 2011 (ancheta PMB, 2012), iar cu 9 milioane de practicanți în 2016, Franța se situează pe locul al doilea în lume, după Germania. Cifra de afaceri înregistrată în Franța din cicloturism se ridică, în același an, la peste 2 miliarde de euro, obținută cu 16000 de locuri de muncă și cu investiții locale care au depășit 1,5 miliarde de euro.

Zona transfrontalieră a României și a Bulgariei oferă o zonă extraordinară, cu un bogat patrimoniu cultural și natural, dar în care turismul nu are oferte orientate spre segmentul turiștilor iubitori de aventură montană. Pe lângă drumețiile montane și alpinism, ciclismul montan oferă experiențe remarcabile, și se poate transforma într-o atracție turistică pentru mulți iubitori de aventură în această zonă. Ecologic prin prisma instrumentelor utilizate, cicloturismul poate promova o atitudine prietenoasă față de fauna și de flora din regiune. Apariția și dezvoltarea industriei bicicletelor electrice poate însemna o revigorare a cererii pentru turismul montan din mai multe considerente, cel mai important pentru consumatorul român fiind acela că oferă o asistență importantă la parcurgerea traseelor și la reducerea efortului fizic.

Obiectivul principal al proiectului "Aventură comună pe cărările montane", cod e-MS 384, susținut de Asociația Română pentru Industria Electronică și Software, filiala Oltenia, este acela de a sprijini dezvoltarea durabilă a turismului transfrontalier din România și Bulgaria și de a spori promovarea zonei montane din județul Mehedinți și din provinciile Vidin și Montana, prin crearea de noi produse și servicii și prin implicarea directă a tuturor factorilor interesați în dezvoltarea turismului în regiune. Noua ofertă turistică va crește numărul turiștilor iubitori de munte și va promova zona montană transfrontalieră din județul Mehedinți din România și din provinciile Vidin și Montana din Bulgaria. Promovarea activităților de

turism montan și a traseelor de ciclism montan create în cadrul proiectului va crește numărul turiștilor care vor vizita această parte unică a regiunii. Bicicletele electrice de munte vor proteja și vor promova atitudinea prietenoasă cu natura în regiunea montană transfrontalieră.

În același timp, turismul montan poate duce la creșterea numărului de locuri de muncă și la îmbunătățirea nivelului de trai al localnicilor, la crearea de noi servicii turistice și, odată cu creșterea numărului de turiști, la creșterea veniturilor în zonele din nord-vestul Bulgariei și din sud-vestul României.

Obiectivul prezentului studiu este acela de a identifica în detaliu toate tipurile de trasee de ciclism montan (rute cu grade diferite de dificultate) din județul Mehedinți, precum și patrimoniul natural la care ele oferă acces. Prin acest obiectiv principal se dorește îmbunătățirea utilizării durabile a patrimoniului natural existent, a infrastructurii turistice. În subsidiar, un alt obiectiv al studiului este crearea unei metodologii unitare pentru explorarea potențialului natural din fiecare din cele trei regiuni (1 județ din România și 2 regiuni din Bulgaria, din zona țintă a proiectului).

2. Metodologia cercetării

Suportul metodologic și teoretico-științific al cercetării utilizează conceptele, principiile și lucrările unor autori cunoscuți precum Jafari, Leiper, Forlani, Victor, Parthasarathi, Corfee-Morlot, Laimer, Samans, Kyyrä și Rantala, Munteanu, Angelescu, Jula, Benea, Bleahu, Decu, Negrea, Pleșa, Povară, Viehmann, Boteanu, Borloveanu, Cocean, Cosmescu etc.

Metodologia de investigație include abordări generale și specifice conceptelor și instrumentelor turismului și segmentului său de ciclism montan. Pentru partea practică accentul a fost pus pe metoda de cercetare-acțiune, pe studiul de caz, pe exemple de benchmarking utilizate cu precădere la clasificarea traseelor de cicloturism montan din zona Mehedinți. Suportul informațional al studiului îl constituie, pe lângă bibliografia studiată, reglementările OMT, ale OCDE și ale altor organisme internaționale, actele legislative și normative în domeniul turismului montan din România și din Uniunea Europeană, alte date prezentate de Institutul Național de Statistică (INS) din România, site-web-uri de specialitate etc.

Noutatea științifică a studiului constă, în primul rând, în cercetarea aportului pe care turismul montan, mai precis cicloturismul cu biciclete electrice poate să-l aibă în dezvoltarea durabilă și în revigorarea zonei turistice reprezentată de județul Mehedinți. Perspectiva transfrontalieră oferă valențe suplimentare dezvoltării cicloturismului montan din România, prin faptul că, prin efectul de talie, oferă atracții mai multe și mai diverse, care pot determina mult mai ușor creșterea atractivității zonei și a cererii. Cheia succesului constă în realizarea unei oferte bogate, echilibrate și omogene, care să implice firmele de turism, organismele locale și județene ale administrației publice, organisme naționale, ministere cu competențe și responsabilități în domeniul turismului, guvernul României.

Structura studiului respectă rigorile elaborării unei astfel de problematice și conține o introducere, cinci părți, bibliografie și anexe. Conținutul celor cinci părți și ordinea lor au fost alese astfel încât să se respecte atât principiile rigurozității științifice, de coerență, de consistență și de conținut ale lucrării, de sistematizare, cât și pe cele psihopedagogice, legate de accesibilitatea informației, de coerența dintre idei și de complexitatea crescândă a acestora.

În încercarea de a oferi un instrumentar util în acest domeniu de referință am luat în considerație aspecte teoretice din literatura de specialitate, diverse opinii ale specialiștilor, dar și aspecte practice observate în cadrul cercetării efectuate, care au permis extragerea unor observații și opinii proprii. Cu toate acestea este posibil ca o serie de aspecte să nu fie incluse în studiu, fie datorită accesului limitat la o serie de lucrări și cercetări științifice, fie datorită potențialului personal de a sesiza problemele. Acesta rămâne deci perfectibil și sunt recunoscător oricăror sugestii și recomandări în acest sens.

3. Bogăția naturală a zonei. Patrimoniul turistic natural al județului Mehedinți

3.1. Localizarea geografică a județului Mehedinți

Situat în partea de sud-vest a țării, județul Mehedinți se distinge ca o unitate administrativă bine individualizată, cu veche tradiție, a cărei existență a fost și este strâns legată de Dunăre și de „plaiul” mehedintean. Unitate componentă a spațiului carpato-dunărean, unde peisajul geografic prezintă o îmbinare armonioasă a elementelor sale, a oferit, încă din vremurile străvechi, condiții prielnice de etnogeneză și de menținere peste veacuri a populației autohtone.

În partea de vest, județul Mehedinți se învecinează cu județul Caraș-Severin. Limita pomește din dreptul confluenței pârâului Craiova cu apele Cernei (locul numit „La schit”), continuă pe valea Cernei până la pârâul Țăsna, urmând o mică porțiune pe aceasta. Din valea Țăsnei, limita urcă în culmea principală a Munților Mehedinți, vârful Înălțu Mare (1301 m), trece peste Colții Pietrei (1229 m), lăsând în vest masivul Domogled (1105 m), continuă peste Creasta Cocoșului (917 m), apoi coboară din nou în valea Cernei, pe care o traversează pe la sud de localitatea Topleț.

Limita de est, spre județul Dolj, este formată de o linie sinuoasă ce pomește de la Gura Motrului, trece prin Câmpia înaltă a Bălăciței, pe la est de localitățile Țânțaru, valea Marcului, Smadovița, Corzu, Oprisor, Gemeni, taie valea Drincei, continuându-se până în dreptul vărsării Drincei în Dunăre.

Limita sudică este o limită naturală formată de fluviul Dunărea, care reprezintă o parte din granița de stat cu Serbia până la vărsarea Timokului în Dunăre și o parte din granița de stat cu Bulgaria, de la gura de vărsare a Timokului, până la gura de vărsare a Drincei în Dunăre.

Între aceste limite teritoriul județului Mehedinți cuprinde o suprafață de 4 900 kmp, reprezentând 2,1% din suprafața țării.

3.2. Patrimoniul turistic natural al județului Mehedinți

Relieful județului, format din munți, podișuri și câmpie, se înfățișează sub forma unui amfiteatru dispus în trepte, ce coboară dinspre nord- nord- vest spre sud- sud- est. Ordonarea etajată a formelor de relief pe o diferență de nivel de peste 1 400 m, între Vârful lui Stan (1448 m) și circa 40 m în lunca Dunării, dovedește marea diversitate a reliefului, caracteristică de altfel întregului teritoriu al țării. Treapta cea mai înaltă este situată în partea de vest și de nord-vest a județului și este reprezentată de culmile estice și sudice ale Munților Almăj și de Munții Mehedinți.

Munții Almăj, din partea vestică a județului, au altitudini între 800 și 1 200 m (vârful cel mai înalt este Svinecea Mare, 1 226 m) și sunt situați între depresiunea Almăj (Bozovici), la nord-vest, valea îngustă a Cernei, la est, culoarul Liubcova- Șopotu Nou, la vest, și defileul Dunării, la sud.

Munții Mehedinți se întind în partea de nord-vest a județului, de-a lungul malului stâng al râului Cerna, fiind cuprinși între valea Motrului, la nord, și Podișul Mehedinți, la sud și est. Altitudinea maximă se atinge prin Vârful lui Stan (1446 m) și reprezintă cea mai mare înălțime de pe teritoriul județului. În județul Mehedinți se desfășoară întregul povârniș estic și numai o parte din povârnișul vestic, sub forma unei culmi mult alungite și cu o lățime ce nu trece de 4- 5 km.

În cadrul Munților Mehedinți se disting două culmi principale: o culme evidențiată prin vârfurile Ferigari (928 m), Colțul Pietrii (1229 m), Ciolanu Mare (1135 m) și Ciolanu Mic (1048 m), iar cea de-a doua

prin vârfurile Costegu Mare (1325 m), Piatra Albă (1335 m) și Bruscan (1300 m). De-a lungul abruptului mehedintean se înșiră înălțimile: Înălțu Mic (1146 m), Înălțu Mare (1301 m), Geanțu Cîrlig (1208 m), Geanțu Mare (1308 m) și Vârful lui Stan (1466 m).

La poalele Munților Mehedinți se desfășoară o treaptă mai joasă cu cca 400—500 m, cunoscută sub numele de Podișul Mehedinți, care se continuă spre sud și sud-est cu Dealurile Motrului și cu Câmpia înaltă a Bălăciței. Ca urmare a structurii lui geologice (șisturi cristaline, calcare mezozoice), a formelor de relief (vâi adânci și strâmte, uneori în formă de chei, peșteri), a fragmentării tectonice etc., Podișul Mehedinți poate fi încadrat în categoria munților, dar în același timp, ca urmare a altitudinii reduse (media 500—600 m), a culmilor netede, a intensei umanizări poate fi, de asemenea, încadrat în grupa regiunilor deluroase. Podișul Mehedinți se întinde pe o lungime de peste 50 km, de la nord-est spre sud-vest și pe o lățime de 20 km, cuprinzând o suprafață de aproximativ 1 200 km².

Deși aspectul general al reliefului este neted, în detaliu relieful este intens fragmentat, fiind traversat de numeroase vâi adânci și înguste, cu versanți abrupti, greu accesibili. Cele mai edificatoare exemple ni le oferă văile Topolniței, Coșuștei și Bahnei. Rocile cristaline și calcarele, acționând variat față de factorii naturali, prezintă o morfologie aparte, cu peisaje foarte variate. O denivelare de câteva zeci de metri face trecerea spre cea mai joasă treaptă de relief a județului, din partea sa sudică, formată din Câmpia Blahniței, Câmpia Punginei și o mică porțiune din Câmpia Băileștilor.

Pe teritoriul județului Mehedinți se găsesc formațiuni geologice foarte diferite ca vârstă și constituție petrografică. Cele mai vechi formațiuni sunt alcătuite din șisturi cristaline (gnaise, micașisturi, amfibolite etc.), cu largă extindere în platoul Mehedinți, în special de-a lungul văii Bahna și la contactul dintre piemont și Podișul Mehedinți. Tot aici se găsesc cele mai vechi formațiuni geologice fosilifere din Carpați (în regiunea Obârșia Cloșani), de vârstă siluriană, la care se adaugă și șisturi cu graptoliți.

Largă extindere au, de asemenea, depozitele sedimentare de vârstă mezozoică, multe dintre ele fiind formate din roci calcaroase ce oferă un peisaj carstic deosebit, cu largă extindere în Podișul Mehedinți și în Defileul Dunării. În zona ulucului depresionar de contact dintre Podișul Mehedinți și Piemontul Motrului, ca și în toată zona deluroasă, sunt foarte răspândite depozitele sedimentare neozoice, formate în principal din nisipuri, argile și pietrișuri, cu frecvente cuiburi fosilifere.

Prin poziția sa în partea de sud-vest a țării, județul Mehedinți are o climă temperat continentală, în care se simt influențe submediteraneene. În tot timpul anului, dar mai ales iarna, deasupra județului au loc invazii de mase de aer umede și calde de origine mediteraneană și oceanică. În acest fel iernile din această parte a țării sunt mai blânde; precipitațiile se produc sub formă de lapoviță și ninsoare. Aici predomină vânturile din sectorul vestic și sud-vestic, iar înghețurile se produc mai rar și cu intensitate mai redusă. Verile sunt în general călduroase, uneori cu temperaturi de peste 35°C, ca urmare a invaziei aerului fierbinte tropical. În unele veri, în partea de sud-est a județului au loc fenomene de uscăciune și secetă, ca urmare a pătrunderii aerului continental din est-nord-est.

Rețeaua hidrografică a județului Mehedinți este reprezentată de două artere principale- Dunărea și Motrul- și de numeroase artere secundare, unele cu regim permanent, altele cu regim temporar. Rețeaua hidrografică prezintă diferențieri evidente ale densității, mai mari în Munții Almăj, în ulucul depresionar de contact dintre Podișul Mehedinți și Piemontul Motrului (0,5- 0,7 km/km²) și mai mici în Munții Mehedinți, Podișul Mehedinți și în zona de câmpie (sub 0,4 km/km²).

Dunărea, din lungimea totală de 1075 km care străbate teritoriul țării noastre, 220 km și-i desfășoară pe teritoriul județului Mehedinți, începând din amonte de gura de vărsare a Poloșevei, în vest, până în apropiere de vărsarea Drincei în Dunăre, în est. În zona de munte, Dunărea și-a creat unul din cele mai grandioase defilee din întregul său curs- defileul transcarpatic- lung de circa 130 km, începând de la Baziaș și până la Gura Văii, o mare parte a lui desfășurându-se pe teritoriul județului Mehedinți. În acest sector Dunărea este adâncă și prezintă pe cursul ei o serie de bazine și strâmtoări, prin care se creează legătura dintre cele două unități depresionare vecine (panonică, în vest, și pontică, în est).

Barajul de la „Porțile de Fier” măsoară 430 m lungime și 60 m lățime. Pentru navigație sunt două ecluze: una spre malul românesc, alta spre cel sârbesc, care asigură în condiții optime un flux naval continuu. Puterea hidroenergetică instalată, pe partea românească, este de peste 1000000 kW și o producție anuală de 5 miliarde kw.

Sistemul lacustru este reprezentat prin lacul de acumulare de la Porțile de Fier, cu însemnătate economică deosebită, lac format în urma construirii barajului de la Gura Văii- Sip. Lacul are o lungime de peste 230 km, o suprafață de circa 700 km² și un volum de apă de 12 km³. În zona carstului din Podișul Mehedinți se află câteva lacuri cu caracter temporar: Zătonul Mare, Zătonul Mic, Ponoare, Gornovița și Balta.

Existența calcarelor și conglomeratelor mezozoice permite înmagazinarea unor mari cantități de ape freactice și de adâncime, care uneori apar la suprafață sub forma unor izbucuri (izvorul Coșuștei, izvorul Brebinei, izvorul Bulbei, izvorul Râienilor etc.), ce devin principalele surse de alimentare ale râurilor din zonă.

Pe teritoriul județului există 2 arii protejate majore: Parcul Natural Porțile de Fier și Geoparcul Platoul Mehedinți (care include și situl de importanță comunitară ROSCI0198 Platoul Mehedinți).

În Parcul Natural Porțile de Fier se suprapun 3 situri Natura 2000, astfel:

- a) ROSPA0026 Cursul Dunării-Baziaș- Porțile de Fier, în suprafață de 10120.4 ha, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1284/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- b) ROSPA0080 Munții Almăjului-Locvei, în suprafață de 118141,6 ha, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1284/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- c) ROSCI0206 Porțile de Fier, în suprafață de 124293,0 ha, în conformitate cu Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007, cu modificările ulterioare.

4. Selecția traseelor de cicloturism montan cu asistență electrică

Realizarea obiectivului principal al prezentului studiu a însemnat, în primul rând, identificarea unor potențiale trasee pe care se poate dezvolta cicloturismul montan în județul Mehedinți iar, pe de altă parte, o clasare preliminară a acestora, clasare care să permită alegerea celor mai reprezentative dintre ele după criterii pertinente. Identificarea traseelor s-a bazat pe informațiile existente în literatura de specialitate, pe cele oferite de organizațiile și organisme județene, de consiliile locale și de cele existente la firme și la alte organizații de turism implicate în astfel de activități. Cea mai mare parte a informațiilor necesare despre aceste trasee au fost verificate pe teren de către specialiști în geografie și în turism.

Demersul teoretic și cel practic au avut ca rezultate analiza patrimoniului turistic care poate fi accesibil odată cu practicarea cicloturismului cu asistență electrică și a unui număr de 15 trasee pe care poate fi practicat acest tip de turism, localizate în două arii de interes ale județului, respectiv Munții și Podișul Mehedinți, pe de o parte, și Clisura Dunării și Munții Almăjului, pe de altă parte.

Din rațiuni bugetare, dar având în vedere și posibilitățile actorilor din turism din zonă de a susține și promova eficace un astfel de proiect, prezentul studiu a propus spre analiză și dezvoltare un număr de 10 trasee de cicloturism cu asistență electrică. Pentru selecția celor 10 trasee a fost utilizat modelul propus de Federația franceză de turism și de Federația franceză de cicloturism în anul 2016, la inițiativa Ministerului ecologiei, al dezvoltării durabile și al energiei și al Ministerului economiei, al industriei și al digitalului din Franța.

Cu aproape 4,5 milioane de practicanți, ciclismul de agrement montan reprezintă una dintre activitățile sportive cele mai practicate de către francezi. Pentru a sprijini dezvoltarea sa și pentru a facilita

accesul la această practică sportivă în natură, federațiile franceze de ciclism (FFC) și de ciclism (FFCT), în conformitate cu prerogativele care le-au fost încredințate de către stat, au definit normele de clasificare tehnică, de securitate și de echipament al traseelor de ciclism montan.

Pentru a face mai ușor înțelesă clasarea rutelor pentru bicicletele de munte, cele două federații au decis să-și armonizeze grilele de cotare a traseelor de ciclism montan. Din anul 2016 evaluarea dificultății unui parcurs de ciclism montan este definită pe baza unui singur document, validat de ambele federații. Această activitate de armonizare permite practicanților care utilizează mii de kilometri de trasee marcate de ciclism montan să dispună de o lizibilitate mai bună a ofertei de turism montan pe teren. Această armonizare va simplifica, de asemenea, activitatea managerilor de spații de practicare a ciclismului montan. Cele două federații au înțeles astfel să contribuie la dezvoltarea coordonată a ciclismului de agrement montan. Criteriile utilizate în clasificarea parcurilor de ciclism montan cu asistență electrică și grilele care le sunt asociate se regăsesc în tabelele 1 și 2.

De remarcat faptul că simbolistica culorilor oferă, așa cum am menționat mai sus, informații privind accesibilitatea traseelor de ciclism de promenadă, fără a face mențiuni pentru ciclismul montan asistat electric (Tabelul nr.3)

Tabelul nr.1

CRITERII DE DEPARTAJARE UTILIZATE ÎN COTAREA PARCURSURILOR
DE CICLOTURISM CU ASISTENȚĂ ELECTRICĂ

Nr. crt.	Criteriu de departajare	Niveluri criteriu (km)	Număr de puncte asociat
1.	Lungimea traseului (km)	< 20	1
		21- 40	2
		41- 60	3
		> 60	4
2.	Înălțimea traseului (m)	> 250	1
		251- 500	2
		501- 850	3
		> 850	4
3.	Tipul de drum	Traseu/pistă stabilizate, care pot fi asfaltate	1
		Pistă cu pământ sau cu iarba, suficient de largă pentru a putea trece un vehicul (mijloc de transport)	2
		Cărare sau potecă îngustă (trece un singur turist)	3
4.	Tehnica necesară cicliștilor	Accesul nu necesită nicio tehnică deosebită	1
		Accesul necesită un prim nivel de pilotaj VTT. Prezența unor obstacole mici, puțin numeroase, fără dificultăți reale, nicio tehnică deosebită (făgașe, pietre, zone umede) pe parcurs	2
		Parcursul necesită calități tehnice certificate pentru bicicletele de munte. Numeroase obstacole întâlnite pe traseu	3
		Acces care necesită stăpânirea perfectă a tuturor tehnicilor de pilotaj VTT. Parcurs foarte solicitant, cu zone de încercare în multe sectoare ale sale, cu coborâri sau urcușuri abrupte	4

Tabelul nr.2

GRILA DE CLASIFICARE ASOCIATA PARCURSURILOR
DE CICLOTURISM CU ASISTENTA ELECTRICA*

Nr. crt.	Culoare asociată	Număr total de puncte
1.		4-5
2.		6-8
3.		9-12
4.		13-15

* OBSERVAȚII

Această grilă nu reprezintă decât un instrument de sprijin în operațiunile de clasificare a rutelor de ciclism montan asistat electric. Pe un parcurs cu dificultăți variabile, cotarea finală ia în considerare, pentru fiecare criteriu, nivelul cel mai înalt. Din rațiuni de fiabilitate, cotarea pentru fiecare criteriu nu trebuie subevaluată. Clasificarea nu ia în considerare riscurile meteorologice, care ar putea crește dificultatea traseului.

Tabelul nr.3

ACCESIBILITATEA TRASELOR PENTRU CICLOTURISMUL DE PROMENADĂ

	4 - 5 stele	Foarte ușor	Ideal pentru a face cu familia
	6 - 8 stele	Ușor	Accesibil tuturor practicanților
	9-12 stele	Dificil	Pentru turiști care folosesc frecvent bicicleta
	13-16 stele	Foarte greu	Pentru excursioniștii experimentați și sportivi

Din rațiuni de spațiu și de facilitare a analizei, traseele montane de ciclism au fost simbolizate în funcție de zonă, respectiv A, pentru Munții și Podișul Mehedinți, și B, pentru zona Clisura Dunării- Munții Almăjului. La acest simbol de bază a fost adăugat un număr de ordine specific, așa cum rezultă din tabelul nr.4.

Tabelul nr.4

TRASEELE DE CICLOTURISM MONTAN CU ASISTENȚĂ ELECTRICĂ ANALIZATE
IN VEDEREA SELECȚIEI ȘI SIMBOLURILE LOR

Nr. crt.	Simbol traseu	Itinerariu specific
1.	A1	Cireșu (Canton Salvamont)- Bahna- Ilovița- Meteriz- Creasta Cocosului-Topolova- Valea Bahnei- Cireșu (Canton Salvamont)
2.	A2	Cireșu- Jupânești- Balta- Malarișca- Dealul Bătăliei- Cireșu
3.	A3	Cireșu- Marga- Șiroca- Sfodea- Malarișca- Podeni- Valea Bahnei- Canton Salvamont- Cireșu
4.	A4	Podeni- Topolova- Culmea Munților Mehedinți- Balta Cerbului- Gornenți-Podeni
5.	A5	Ponoarele- Ceptureni- Bârâiacu- Valea Ursului- Cracu Muntelui- Ponoarele
6.	A6	Ponoarele- Cheile Băluței- Bala de Sus- Bratovoiești- Baia de Aramă- Gărdăneasa- Ponoarele
7.	A7	Ponoarele- Cheile Băluței- Busești- Ponoarele
8.	A8	Isverna- Nadanova- Cerna Vârf- Firizu- Dâlbocița- Busești- Isverna
9.	A9	Isverna- Seliștea- Valea Verde- Godeanu- Obârșia Cloșani- Stănești-Bârâiacu- Valea Ursului- Nadanova- Gornovița- Isverna
10.	A10	Balotești- Bălvănești- Călinești de Sus- Șiroca- Godeanu- Schitu Topolnicei- Balotești
11.	A11	Drobeta Turnu Severin- Halânga- Schitu Topolnicei- Jidoștița- Drobeta Turnu-

		Severin
12.	A12	Drobeta Turnu- Severin- Dealul Vărănic- Jidoștița- Scînteiești- Cerneți Drobeta Turnu-Severin
13.	B1	Dubova- Mraconia- Bigăr- Poiana Ravna- Valea Ponicovei- Dubova
14.	B2	Dubova- Valea Satului- Dealul Cocinilor- Poiana Ravna- Eibenthal- Dubova
15.	B3	Eșelnița- Bregheda- Eșelnița

Datele necesare realizării clasificării, aferente fiecăruia din cele 15 trasee, dintre care 12 se regăsesc în zona Munților și a Podișului Mehedinți, iar celelalte 3 fac parte din zona Clisura Dunării- Munții Almăjului, au fost extrase din fișele lor de descriere și incluse în tabelul nr.5. După prelucrarea lor au rezultat punctajele și culoarea asociată fiecăruia din cele 15 trasee analizate.

Tabelul nr.5

REZULTATELE PRELUCRĂRII DATELOR PENTRU CLASIFICAREA TRASEELOR
CICLOTURISTICE CU ASISTENȚĂ ELECTRICĂ

Nr. crt.	Simbol traseu	Criterii de departajare								Total punctaj	Culoare asociată
		Lungime		Altitudine		Tip drum		Tehnică			
1.	A1	44,4	3	912	4	Poteca	3	Niv. 3	4	14	
2.	A2	31,3	2	675	3	Pista	2	Niv. 1	2	9	
3.	A3	34,8	2	679	3	Poteca	3	Niv. 2	3	11	
4.	A4	41,0	3	1132	4	Poteca	3	Niv. 3	4	14	
5.	A5	18,0	1	598	3	Pista	2	Niv. 2	3	9	
6.	A6	36,0	2	588	3	Pista	2	Niv. 2	3	10	
7.	A7	21,5	2	562	3	Pista	2	Niv. 2	3	10	
8.	A8	51,2	3	698	3	Poteca	3	Niv. 2	3	12	
9.	A9	49,3	3	698	3	Traseu	1	Niv. 1	2	9	
10.	A10	36,6	2	701	3	Pista	2	Niv. 1	2	9	
11.	A11	45,0	3	245	1	Traseu	1	Fără	1	6	
12.	A12	37,6	2	393	2	Traseu	1	Fără	1	6	
13.	B1	62,3	4	829	3	Poteca	3	Niv. 2	3	13	
14.	B2	45,2	3	799	3	Traseu	1	Niv. 1	2	9	
15.	B3	46,8	3	979	4	Poteca	3	Niv. 1	2	12	

Procesul de selecție al traseelor de ciclism montan cu asistență electrică nu este atât de simplu cum pare la prima vedere, întrucât folosirea directă a rezultatelor clasificării ar putea determina eliminarea celor care au obținut un punctaj mai mic, ceea ce nu este corect din mai multe puncte de vedere. În primul rând, patrimoniul natural nu face obiectul propriu-zis al clasificării, și din acest punct de vedere pot fi eliminate din proiect unele trasee deosebit de frumoase și bogate pentru că au un punctaj redus, ceea ce nu corespunde realității cererii. De asemenea, un punctaj mare favorizează traseele care sunt accesibile doar profesioniștilor, însă clienții, purtătorii cererii, sunt eterogeni și pot solicita rute mai ușor de parcurs. Evident, în rândul factorilor importanți care pot influența selecția se pot adăuga, de exemplu, condițiile locale și capacitatea factorilor locali de a susține anumite investiții colaterale, posibilitatea de a accede la o piață turistică mai mare (prin proiecte transfrontaliere și programe turistice europene etc.).

Din seria celor 15 trasee turistice analizate pe teren au fost eliminate 5, respectiv A2, A5, A10, A11 și A12, din tabelele nr.4 și nr.5, adică:

- Cireșu- Jupânești- Balta- Malarișca- Dealul Bătăliei- Cireșu;

- Ponoarele- Ceptureni- Bârâiacu- Valea Ursului- Cracu Muntelui- Ponoarele;
- Balotești- Bâlvănești- Călinești de Sus- Șiroca- Godeanu- Schitu Topolnicei- Balotești;
- Drobeta Turnu- Severin- Halânga- Schitu Topolnicei- Jidoștița- Drobeta Turnu- Severin;
- Drobeta Turnu-Severin- Dealul Vărănic- Jidoștița- Scînteiești- Cerneți- Drobeta Turnu-

Severin.

În susținerea acestei decizii se pot aduce mai multe argumente, cum ar fi:

a) traseele eliminate au un patrimoniu natural și o infrastructură turistică asemănătoare altor trasee reținute în cadrul studiului;

b) din mai multe propuneri ce pornesc din aceeași localitate au fost făcute deja selecții (2 cu pornire din localitatea Cireșu și alte 2 cu pornire din localitatea Ponoarele; inițial au fost prezentate câte 3 propuneri de fiecare din aceste localități);

c) traseele care pornesc din municipiul Drobeta Turnu-Severin au fost eliminate în totalitate (3), întrucât ele au fost considerate mai puțin interesante din punct de vedere al ciclismului montan și al patrimoniului lor natural, comparativ cu celelate trasee menținute în studiu.

5. Trasee de ciclism montan cu asistență electrică, cu potențial de dezvoltare a turismului durabil

În urma analizei de potențial turistic a județului Mehedinți au fost selectate 10 trasee care au potențial pentru dezvoltarea ciclismului montan cu asistență electrică, localizate în două arii de interes ale județului, respectiv 7 în Munții și Podișul Mehedinți și 3 în Clisura Dunării și în Munții Almăjului. Descrierea tehnică a fiecărui traseu se regăsește la punctul 4.2.1, iar în anexe sunt incluse hărți specifice, coordonatele GPS pentru localizare în formate gpx și kml.

5.1. Trasee pentru ciclismul montan în Munții Mehedinți și în Podișul Mehedinți

A1. Cireșu (canton Salvamont) - Bahna- Ilovița- Meteriz- Creasta Cocoșului- Topolova- Cireșu (canton Salvamont)

Lungimea acestui traseu este de 44,4 km, altitudinea maximă este de 912 m, panta maximă este de 22,5%, cu trafic moderat, pe un drum asfaltat în proporție de 6% și cu pământ în proporție de 94%. Coordonatele GPS sunt 44°48'44,91"N și 22°31'12,77"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește de la Cantonul Salvamont (la 2 km de centrul comunei Cireșu, 34 km din Drobeta Turnu Severin pe DJ 607B, 25 km din Orșova pe DN6 și DJ607C), în apropierea podului rutier peste râul Bahna. Primii 11 km se parcurg pe drumul județean (neasfaltat, cu pământ) ce urmărește cursul Bahnei, și trece prin satele Bahna și Ilovița, iar apoi urmează cursul pârâului Racovăț, continuă prin pădure și ajunge în culmea Munților Mehedinți sub vârful Meteriz (720 m). În continuare traseul urmează drumul forestier, la km 25 se merge în stânga, pe drumul ce coboară în Topleț, apoi se urcă spre Creasta Cocoșului (917m), până la intersecția cu drumul ce coboară pe Topolova (km 30,5). În dreptul intersecției pornește un traseu

turistic pe jos (cruce albastră), ce coboară în Băile Herculane prin Cheile Feregari. Traseul de bicicletă urmează Valea Topolovei, iar apoi Valea Bahnei încă 6 km, până la cantonul Salvamont-Cireșu.

ACCES

-rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: 34 km din Severin-DJ 607B, 25 km din Orșova-DN6 și DJ607C

-feroviar: magistrala 900, Craiova-Drobeta Turnu Severin-Orșova-Băile Herculane-Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

Traseul nu are atracții turistice antropice dominante, însă reprezintă un areal natural de o mare frumusețe, cu numeroase resurse turistice naturale.

ATRAȚII NATURALE

Zona munților și a podișului Mehedinți este alcătuită din roci cristaline, precum petecul de **Bahna**, și sedimentare, reprezentate de calcare și roci cu caracter de fliș aparținând Pânzei de Severin. Relieful este reprezentat de culmi domoale și platouri întinse, cu văi adânci, care în zonele calcaroase formează chei sălbatice. Vârfurile montane din zonă sunt **Meteriz**, de 720 metri și **Creasta Cocosului**, de 917 m, ce constituie o parte din limita vestică a județului Mehedinți. Principalul curs de apă din zonă este Bahna, care izvorăște din Podișul Mehedinți (cu afluenții săi Racovăț și Tarovăț) și se varsă în Dunăre.

Alte puncte de interes sunt pădurea și golful Bahna. Acesta este un areal specific pentru pajiștile calcaroase, xerofile până la mezoxerofile, din Festuco-Brometea, un habitat format în Geoparcul Platoul Mehedinți, din pajiști stepice sau subcontinentale (Festucetalia valesiaca). Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică: ele sunt pajiști secundare pe locul defrișărilor pădurilor de gorun și carpen (Brachypodio pinnati- Festucetum rupicola și Danthonio- Brachypodietum pinnati), sau pe locul unor livezi sau vii părăsite/desființate (Agrostio-Festucetum valesiaca).

Totodată aici se întâlnesc păduri din Tilio-Acerion pe versanții abrupti, grohotișuri și ravene. Acestea sunt păduri mixte, formate din specii de amestec (Acer pseudoplatanus, Fraxinus excelsior, Ulmus glabra, Tilia cordata) de pe grohotișuri, versanți stâncoși abrupti sau coluvii grosiere ale versanților, în special pe substrate calcaroase, dar și pe substraturi silicice.

În zona **Cireșu** se mai întâlnesc pajiști utilizate în regim de fânețe, dominate de Agrostis capillaris, cu absența speciei Festuca rubra. Aceste fitocenoze aparțin as. Anthoxantho- Agrostetum capillare Silinger 1933 (sin.: Agrostetum tenuis Szafer, Pawl. et Kulkz. 1923, Agrostetum tenuis montanum, Isler 1933, Agrostetum tenuis biharicum, Resmeriță 1965, Festuceto-Agrostetum tenuis montanum, Csuros et Resmeriță 1960, Hypochaeris radicatae-Agrostetum tenuis, I. Pop). Acestea ocupă platouri, pante, chiar terase mai înalte ale luncilor. Asociația este foarte apropiată ca alcătuire floristică și areal de as. Festuco rubrae- Agrostetum capillare, Horvat 1951 (Festuco- Agrostetum, Csűrös et Kaptalan 1964), fapt pentru care este foarte greu de delimitat de aceasta.

Totodată mai apar și păduri ilirice de stejar (Quercus dalechampii), fag (Fagus sylvatica) și tei argintiu (Tilia tomentosa) cu carpen (Erythronio- Carpinion). Acestea se dezvoltă pe versanți slab- mediu înclinați, cu expoziții diverse, funduri de văi, coame, platouri, pe diverse roci: molase, marne, gresii calcaroase, pe soluri de tip eutricambosol, profunde, slab acide, eubazice, hidric optimale, eutrofice.

Locul fosilifer Bahna reprezintă o rezervație naturală inclusă în categoria IV IUCN, fiind de tip paleontologic. Acest sit este situat între localitățile Ilovița și Bahna și conservă fauna Miocenului (Badenian) (16 mil. ani) cu bivalve, gasteropode și vertebrate. Fauna fosilă este cantonată pe valea Racovățului, Valea

Lespezi și Valea Curchiei. Aici se întâlnesc calcare de tip Leitha, din alge calcareoase roșii bogate în resturi de corali, moluște (Venus, Turitella, Conus, Pecten), echinide și foraminifere. Există două puncte de interes: unul la Ilovița, unde depozitele de calcare și argile marnoase conțin numeroase moluște, echinide și foraminifere fosile, aparținând Sarmatianului și altul la nord-vest de localitatea Bahna, la Curchia, unde calcarele recifale conțin numeroși corali, briozoare, gasteropode, bivalve, echinide, brachiopode.

Situl Natura 2000 ROSCI0206 Porțile de Fier se întinde pe 65% din suprafața localității Ilovița. Specia de fluture *Callimorpha quadripunctaria* este frecvent întâlnită în mai multe localități, de regulă în poieni, liziere dar și în livezi și grădini; ea a fost semnalată la capcană luminoasă de la **cabana Salvamont Cireșu**. Liliicii *Myotis bechsteinii*, *Rhinolophus euryale* și *Myotis capaccinii* au fost semnalati în Cireșu.

ATRAȚII ANTROPICE

- **Elemente de patrimoniu legate de așezările umane** sunt reprezentate pe traseu, în satul Bahna, printr-o moară care datează din 1890, iar în Cireșu printr-un conac.

- **Manifestări tradiționale** legate de evenimente religioase sau laice în Ilovița- Balul Mărțișorului pe 28 februarie și Fii Satului, în ultima duminică din luna iulie, manifestare ce are loc și în Cireșu (Bunoaica).

- **Sărbătoarea Peșterii Topolnița**, în comuna Cireșu.

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

- **Pensiunea turistică Maria ****, Bahna, 8 locuri. Pensiunea este situată în satul Bahna, pe malul golfului format de râul Bahna la vărsarea în fluviul Dunărea (la 17 km de Dr.Tr. Severin, respectiv 5 km de Orșova). Pensiunea dispune de parcare, terasă pe malul apei, 4 camere cu grup sanitar propriu și TV. Contact: 0721251009, 0722849798.

- **Pensiunea Maria****, Ilovița, 10 locuri (5 camere duble). Pensiunea oferă parcare, tv, baie cu duș, frigider/minibar, restaurant, terasă. Contact: 0252314936

- **Cabana Salvamont Cireșu**

- Turiștii se mai pot caza în case tradiționale, unde pot lua parte la activitățile gospodăriei în satul Ilovița.

ALIMENTAȚIE

- Restaurantul de la Pensiunea Maria**, Ilovița, care oferă preparate tradiționale și din pește.

RECREERE

- Sporturi nautice la Bahna, precum și plimbări cu barca și pescuit

SERVICII

- Serviciile de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare.

- Informare turistică prin centrele de informare turistică de la Baia de Aramă, Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier la Dubova.

A3. Cireșu- Marga- Șiroca- Sfodea- Malarișca- Podeni- Valea Bahnei- Canton Salvamont- Cireșu

Lungimea acestui traseu este de 34,8 km, altitudinea maxima este de 679 m, panta maximă este de 20,7%, cu trafic moderat, pe un drum asfaltat în proporție de 17% și cu pământ în proporție de 83%. Coordonatele GPS sunt 44°49'34,86"N și 22°32'15,72"E

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește din centrul comunei Cireșu (la 32 km din Drobeta Turnu Severin, pe DJ607B și la 27 km din Orsova, pe DN6 apoi pe DJ607C) în direcția satului Jupânești, iar după 1,5 km cotește la dreapta, în direcția sud-est, peste Cornetul Peșterii (cornet=deal calcaros pe care crește cu predilecție cornul). În punctul numit La Varniță începe poteca turistică ce coboară la Peștera Topolnița (una dintre cele mai mari și frumoase) și apoi la Prosăc, locul unde râul Topolnița își începe parcursul subteran de aproape 1 km (unul dintre cele mai spectaculoase portaluri din România). Traseul urcă în continuare spre satul Marga, la km 7,5 ajunge la DJ670, ce leagă Drobeta Turnu Severin de Baia de Aramă, iar după numai 1 km, în satul Șiroca, părăsește drumul județean și se îndreaptă spre nord, coborând spre albia Topolniței pe o pantă destul de abruptă. De aici traseul urmează cursul Topolniței în amonte, trece prin satul Sfodea, iar apoi pe un drum care se îndreaptă spre Malarișca. Din Malarișca traseul coboară în Podeni, de aici urmează râul Bahna pe o porțiune de 11 km, până la cantonul Salvamont, de unde urcă în Cireșu.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: 32 km din Severin pe DJ 607B, 25 km din Orșova-pe DN6 apoi pe DJ607C
- feroviar: magistrala 900, Craiova-Drobeta Turnu Severin-Orșova-Băile Herculane-Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Carstul din Platoul Mehedinți este un carst format în bare calcaroase, nivelate și fragmentate, în care rețeaua de văi, captată în subteran, a format mari sisteme de peșteri. Pe suprafața barei calcaroase s-au format fie platouri carstice acoperite de lapiezuri, doline, văi cu doline sau văi seci (Jupânești), fie peșteri renumite prin dimensiunile lor. Datorită varietăților formelor exocarstice și a rețelelor subterane, Geoparcul Platoul Mehedinți este considerată una din cele mai importante regiunii carstice din România. În geoparc există peste 200 de peșteri (din care 4 au peste 3 km, toate fiind declarate rezervații), culminând cu Peștera Topolnița, care la cei 25 km dezvoltare este în topul primelor 10 din România.

Complexul carstic Topolnița, cuprins într-o rezervație de 50 hectare, unde se întâlnesc numeroase forme carstice de mare originalitate (cu un cavernament gigantic, morfologie complexă și galerii deosebit de frumoase și spectaculoase), include Peștera Topolnița, de interes științific remarcabil, aici putându-se urmări toate stadiile de evoluție a unei peșteri, de la acțiunea de săpare, la cea de colmatare. Galerile însumează 12.000 m, dispuse pe 5 etaje, dintre care Galeria Racoviță de 1.570 m este cea mai impresionantă formațiune speologică din Carpați.

Peștera Topolnița a fost săpată de trei pâraie: Topolnița, Găurinți și Ponorăț. Topolnița este o peșteră caldă (8,2°C-10,8°C), prezentând un interes deosebit pentru varietatea biotopurilor și a elementelor care alcătuiesc biocenozele respective. Se întâlnesc specii troglobionte, resturi scheletice

actuale de carnivore, insectivore și rumegătoare, precum și fosile de *Ursus spelaeus*. Din complex mai fac parte și **Peștera Epuran**, care este una dintre cele mai interesante descoperiri speologice ale ultimului sfert de secol XX, cu o suprafață de 1 ha, o arie protejată încadrată în categoria III IUCN (cu o clasificare A), și **Peștera Femeilor**, cu galerii dispuse pe 2 etaje, dar și Poiana Lunca Cireșului. Aceste peșteri sunt închise accesului public, inclusiv lacurile și izvoarele subterane ale acestora, ce adăpostesc specii specializate sau strict endemice, sau care au o importanță deosebită pentru conservarea liliecilor și amfibienilor.

Alte formațiuni carstice sunt cele de la Balta: peștera Balta - în lungime de 600 m, **peștera Curecea** - în lungime de 2.200 m, cu concrețiuni calcaroase, apă curgătoare, faună cavernicolă, importante pentru morfologia și hidrografia lor (comuna Balta), Câmpul Peșterii - un platou calcaros întins și neted, cu numeroase doline și sorburi permanente.

Cheile Topolniței, rezervație botanică, cu o suprafață de 60 ha, este situată la sud de comuna Godeanu. Se întâlnesc forme carstice pe care sunt păduri de fag, gorun cu cer, cărpiniță, tufărișuri de scumpie, liliac, dârmox, vișin turcesc, iar la ieșirea din peșteră cresc exemplare rare de lălea peștriță (*Fritillaria montana*), considerat monument al naturii. Există și o rețea bogată de ape subterane, încă insuficient cartată, cu exurgente importante la Izverna, Bulba și pe cursul superior al Coșuștei (aici sunt izvoare carstice cu debite de 1000-2000 l/s), și insurgențe majore la Ponoare (Zăton) și Jupânești („la lac”). Topolnița intră, de asemenea, în subteran, pe o scurtă porțiune. Ca și lacuri, cel mai important este cel de la Balta, pe Topolnița.

Peștera Sfodea este localizată pe raza satului Sfodea, comuna Balta și a fost explorată pentru prima dată în 1962. Este săpată în versantul stâng al văii Topolnița, la 435 m altitudine. Este o peșteră orizontală formată dintr-o galerie lungă de 640 m, cu porțiuni subfosile și active dezvoltate pe un sistem de diaclaze. Este o peșteră caldă (11°C în iulie), foarte umedă și ușor ventilată, fauna fiind relativ bogată: gasteropode, izopode, acarieni. Peștera este astfel destul de ușor de parcurs (Bleahu și colab., 1976).

Izvorul carstic cu stâncăriile de la Camăna, este o rezervație botanică situată la nord-est de comuna Podeni și prezintă interes științific și peisagistic.

Cornetul Bălții este o rezervație botanică situată la nord-est de comuna Balta, având o suprafață de 30 ha, cu tufărișuri submediteraneene, ce prezintă interes turistic și științific.

În zona **Jupânești**, tufărișurile peripanonice se instalează pe cornetele calcaroase (care marchează aliniamentul de calcare jurasice din cadrul autohtonului danubian, desfășurat pe direcția nord-est- sud-vest), situate între unitatea podișurilor (est) și zona depresionară (centru) a Podișului Mehedinți. Această zonă calcaroasă este străbătută de numeroare râuri, cum ar fi Coșuștea, Topolnița, Camena, care formează chei și alte formațiuni calcaroase, numite cornete, cele mai populare fiind: Cornetul Cerboanii (810 m), Cornetul Babelor (770 m) și Cornetul Bălții (701 m); altele, cu altitudine mai mică (sub 575 m), se întâlnesc în zona Ponoarele: Răiculești, Băluța și Gărdăneasa. Vegetația acestor cornete este reprezentată de tufărișuri de liliac (*Syringa vulgaris*), mojdrean (*Fraxinus ornus*) și corn (*Cornus mas*), de unde și numele de cornet, pe care-l poartă aceste formațiuni.

Tot în Jupânești și Sfodea apar pajiști calcaroase, xerofile până la mezoxerofile, din Festuco-Brometea. Acest habitat este format din pajiști stepice sau subcontinentale (*Festucetalia valesiicae*) în Geoparcul Platoul Mehedinți. Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică: ele sunt pajiști secundare defrișărilor pădurilor de gorun și carpen (*Brachypodio pinnati-Festucetum rupicolae* și *Danthonio-Brachypodietum pinnati*) și pajiști secundare instalate pe locul unor livezi sau vie părăsite/desființate (*Agrostio-Festucetum valesiicae*).

În zona **Cireșu și Jupânești** se mai întâlnesc pajiști utilizate în regim de fânețe dominate de *Agrostis capillaris*, cu absența speciei *Festuca rubra*. Aceste fitocenoze aparțin as. *Anthoxantho-Agrostetum capillare* (Siling, Pawl., Kulkz., 1923), *Agrostetum tenuis montanum* (Isler, 1933), *Agrostetum tenuis biharicum* (Resmeriță, 1965), *Festuceto-Agrostetum tenuis montanum* (Csuros et Resmeriță, 1960), *Hypochoeri radicatae-Agrostetum tenuis* (I. Pop). Acestea ocupă platouri, pante, chiar terase mai înalte ale

luncilor. Asociația este foarte apropiată ca alcătuire floristică și areal de as. Festuco rubrae- Agrostetum capillare (Horvat, 1951), Festuco-Agrostietum (Csűrös et Kaptalan, 1964), fapt pentru care este foarte greu de delimitat de aceasta.

Totodată la Cireșu, Sfodea și Jupânești mai apar și păduri ilirice de stejar (*Quercus dalechampii*), fag (*Fagus sylvatica*) și tei argintiu (*Tilia tomentosa*) cu carpen (*Erythronio-Carpinion*). Acestea se dezvoltă pe versanți slab- mediu înclinați, cu expoziții diverse, funduri de văi, coame, platouri, pe diverse roci: molase, marne, gresii calcaroase, pe soluri de tip eutricambosol, profunde, slab acide, eubazice, hidric optimale, eutrofice.

Comunități higrofile și nitrofile de ierburi înalte, de-a lungul cursurilor de apă și lizierelor forestiere, aparținând ordinelor Glechometalia hederaceae și Convolvuletalia sepium (*Senecion fluviatilis*, *Aegopodion podagrariae*, *Convolvulion sepium*, *Filipendulion*), se întâlnesc la **Podeni**.

Specia de fluture *Callimorpha quadripunctaria* este frecvent întâlnită în mai multe localități, de regulă în poieni, liziere dar și în livezi și grădini; ea a fost semnalată la capcana luminoasă de la **Cabana Salvamont Cireșu**. Liliicii *Myotis bechsteinii*, *Rhinolophus euryale* și *Myotis capaccinii* au fost semnalați în Cireșu. Barza neagră (*Ciconia nigra*), șoimul călător (*Falco peregrinus*), liliacul cu aripi lungi (*Miniopterus schreibersii*) au fost identificate în complexul Topolnița.

ATRAȚII ANTROPICE

- **Schitul Topolnița Sfânta Cruce**- monument istoric și de arhitectură religioasă, așezat într-o zonă deosebit de pitorească pe valea râului Topolnița, între satele Schitul de Jos și Schitul de Sus, în comuna Izvoru Bârzii, a fost construit în 1646 de Lupu Buliga, căpitan în oastea lui Matei Basarab. El a fost construit din temelie pe locul unui mai vechi din timpul lui Radu I (1377-1383). Are o valoroasă frescă murală datând din 1672. În 1826, schitul a fost folosit ca loc de adăpost pentru pandurii lui Tudor Vladimirescu. Construcția a fost refăcută în 1866 și restaurată în 1929-1930 și 1991-1992.

- **Elemente de patrimoniu legate de așezările umane** sunt reprezentate pe traseu în Cireșu, prin conac, varnițe în Jupânești, troițe la Balta și Sfodea.

- **Sărbătoarea Peșterii Topolnița în comuna Cireșu.**

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

Cabana Salvamont Cireșu

În apropiere:

- Pensiunea turistică Maria **, Bahna, 8 locuri. Pensiunea este situată în satul Bahna, pe malul golfului format de râul Bahna la vărsarea în fluviul Dunărea (la 17 km de Dr.Tr. Severin, respectiv 5 km de Orșova). Pensiunea dispune de parcare, terasă pe malul apei, 4 camere cu grup sanitar propriu și TV. Contact: 0721251009, 0722849798.

- Pensiunea Maria**, Ilovița, 10 locuri (5 camere duble). Pensiunea oferă parcare, tv, baie cu duș, frigider/minibar, restaurant, terasă. Contact: 0252314936

- Turiștii se mai pot caza în case tradiționale unde pot lua parte la activitățile gospodăriei în satul Ilovița.

ALIMENTAȚIE

În apropiere:

- Restaurantul de la Pensiunea Maria**, Ilovița, care oferă preparate tradiționale și din pește.

RECREERE

În apropiere:

- Sporturi nautice la Bahna precum și plimbări cu barca și pescuit

SERVICII

În apropiere:

- Serviciile de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare.
- Informare turistică prin centrele de informare turistică de la Baia de Aramă, Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier la Dubova

A4. Podeni- Topolova- Culmea Munților Mehedinți- Balta Cerbului- Gornenți- Podeni

Lungimea acestui traseu este de 41,0 km, altitudinea maximă este de 1132 m, panta maximă este de 23,3%, fără trafic, pe un drum asfaltat în proporție de 11% și cu pământ în proporție de 89%. Coordonatele GPS sunt 44°52'42,02"N și 22°32'36,35"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește din centrul comunei Podeni (38 km din Drobeta Turnu Severin, pe DJ607B și DC3, 36 km din Orșova pe DN6 și DJ607C), urmează cursul Bahnei 5 km, iar apoi începe urcarea pe Topolova, până în culmea Munților Mehedinți (km 14). De aici se urmează drumul forestier de culme, deasupra cătunului Sarafinești, se trece pe lângă un cuptor de ars piatră de var, iar după izvoarele de la Ciucioare traseul urcă încet spre Colțul Pietrii (1228 m), apoi urmărește culmea până în poiana Balta Cerbului. După o mică incursiune la cantonul silvic din superba poiană Balta Cerbului, aflată sub vârful Înălțu Mare (1301 m), traseul coboară spre satul Gornenți (km 36,5) iar de aici, pe un drum asfaltat, se întoarce în centrul comunei Podeni.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: 38 km din Drobeta Turnu Severin, pe DJ607B și DC3, 36 km din Orșova, pe DN6 și DJ607C
- feroviar: magistrala 900, Craiova-Drobeta Turnu Severin-Orșova-Băile Herculane-Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Izvorul carstic cu stâncăriile de la Camăna, rezervație botanică pe 25 ha situată la nord-est de comuna Podeni, prezintă interes științific și peisagistic datorită varietății de fenomene carstice (abrupturi stâncoase, doline, lapiezuri, sisteme hidrocarstice, văii), de importanță geologică, floristică, faunistică și peisagistică. Aria protejată este inclusă în Geoparcul Platoul Mehedinți și se suprapune sitului Natura 2000 - Platoul Mehedinți. Aici se mai regăsesc cele mai mari corpuri de serpentinite (roci azbestifere) de pe teritoriul țării noastre (în regiunile Plavișevita, Podeni, Obîrșia Cloșani etc.).

Importanța turistică a **Munților Mehedinți** este dată de formațiunile sedimentare reprezentate de calcare, șisturi argiloase, argile mărnose, gresii micacee etc. În sudul lor și pe abruptul estic apar roci

metamorfe, respectiv gnaise, micașturi, roci bazice, serpentine, toate fiind dispuse peste rocile sedimentare. Calcarele masive, recifale, formează relieful stâncos, proeminent, din Piatra Cloșanilor și Culmea Domogled- Vârful lui Stan. Pasionații de turism montan și de studii geologice pot străbate cu relativă ușurință masivul, pe poteci marcate, deși unele străbat zone inaccesibile la prima vedere. Pe unele porțiuni, creasta este umblată și de localnicii ce merg la stâni sau la sălașurile de pe creste. Vegetația acestor munți cuprinde specii de plante termofile precum liliacul, mojdreanul, cărpinița, ghimpele, dârmozul, alunul turcesc, precum și unele specii rare, printre care arțarul trilobat, tisa, laleaua.

În cadrul Munților Mehedinți se disting două culmi principale: o culme evidențiată prin vârfurile Ferigari (928 m), Colțul Pietrii (1229 m), Ciolanu Mare (1135 m) și Ciolanu Mic (1048 m), iar cea de-a doua prin vârfurile Costegu Mare (1325 m), Piatra Albă (1335 m) și Bruscan (1300 m).

Polia **Balta Cerbului**, o poiană imensă, pe care se găsește și un canton silvic, acum închis, un foisor, o masă cu băncuțe de lemn, este o insulă de granite între calcare lungă de vreo 800 metri, străjuită de vârfurile Înălțu Mic (1146m) și Înălțu Mare (1301 m). Legenda spune ca sub unul din vîrfuri se află o cruce pe lângă care trece pâraiașul Cerbul, și pentru că albia nu este clar delimitată și panta foarte mică, uneori apa bălțește aproape prin toată poiana, de aici având și numele de Balta Cerbului.

Un izvor amenajat cu acoperiș și băncuță se găsește în punctul **La Ciucioare**. Puncte de belvedere sunt cele de la **cătunul Serafinești**, cu vedere spre Valea Bahnei și Podișul Mehedinți, și **La Ciucioare**, cu vedere spre Podișul Mehedinți până spre Dunăre.

Comunități higrofile și nitrofile de ierburi înalte, de-a lungul cursurilor de apă și lizierelor forestiere, aparținând ordinelor Glechometalia hederaceae și Convolvuletalia sepium (Senecion fluviatilis, Aegopodion podagrariae, Convolvulion sepium, Filipendulion) se regăsesc în **Podeni**.

Păduri medio-europene de fag din Cephalanthero-Fagion sunt făgetele subtermofile din sud-vestul țării, care reprezintă o tranziție între făgetele carpatice (Symphyto-Fagion) și cele ilirice (Aremonio-Fagion) și sunt extrazonale în țara noastră, deoarece apar exclusiv pe substrate carbonatice. Aria cercetată a fost bara calcaroasă care se întinde începând de la Camena (**Colțul Pietrii**) până spre Motru Sec.

ATRAȚII ANTROPICE

Gospodăriile tradiționale cu arhitectură specifică se găsesc în localitățile Ilovița, Seliște, Cireșu, Bahna, Podeni, Ponoare, Balta, Obârșia Cloșani, cu numeroase sărbători tradiționale și târguri.

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

În apropiere:

- Pensiunea turistică Maria **, Bahna, 8 locuri. Pensiunea este situată în satul Bahna, pe malul golfului format de râul Bahna la vărsarea în fluviul Dunărea (la 17 km de Dr.Tr. Severin, respectiv 5 km de Orșova). Pensiunea dispune de parcare, terasă pe malul apei, 4 camere cu grup sanitar propriu și TV. Contact: 0721251009, 0722849798.

- Pensiunea Maria**, Ilovița, 10 locuri (5 camere duble). Pensiunea oferă parcare, tv, baie cu duș, frigider/minibar, restaurant, terasă. Contact: 0252314936

- Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă, 12 locuri (5 camere) TV, baie în fiecare cameră; internet wireless; apă caldă/rece permanent; încălzire centrală; minisală de conferințe; frigider; terasă acoperită; curte (grătar în aer liber); parcare. Contact: 0752 234 522

- Pensiunea Maria Elena**, Strada Principală, nr. 87, comuna Ponoarele, județul Mehedinți, 227360 12 locuri (6 camere) .Cameră cu aparate de gimnastică și masă de biliard, Contact: 0752 112 711

- Conacu Boierului, comuna Ponoarele nr. 9, 20 locuri, (10 camere). Restaurant, parcare, loc de joacă pentru copii, sală fitness, foisor, biciclete, ATV-uri, biliard, masă de tenis, demonstrații de olărit. Contact: 0740057390, www.conacuboierului.ro

ALIMENTAȚIE

În apropiere:

- Restaurantul de la Pensiunea Maria**, Ilovița, care oferă preparate tradiționale și din pește
- Restaurantul de la Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă
- Restaurantul Conacu Boierului, Ponoarele nr. 9, Com. Ponoarele, cu preparate tradiționale

RECREERE

În apropiere:

- Sporturi nautice la Bahna precum și plimbări cu barca și pescuit
- Biciclete, ATV-uri, biliard, fitness, tenis de masă, demonstrații de olărit la Ponoarele-Conacu Boierului

SERVICII

În apropiere:

- Serviciile de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, biciclete, ATV-uri.
- Informare turistică prin centrele de informare turistică de la Baia de Aramă, Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier la Dubova

A6. Ponoarele- Cheile Băluței- Bala de Sus- Brativoiești- Baia de Arama- Gărdăneasa- Ponoarele

Lungimea acestui traseu este de 36,0 km, altitudinea maxima este de 588m, panta maximă este de 20,5%, cu trafic moderat, pe un drum asfaltat în proporție de 25% și cu pământ în proporție de 75%. Coordonatele GPS sunt 44°58'29,98"N și 22°45'41,26"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul începe în centrul comunei Ponoarele (la 62 km din Drobeta Turnu Severin, pe DN67 și apoi pe DJ670 și la 72 km din Băile Herculane, pe DN67D și apoi pe DJ670), la Podul lui Dumnezeu, trece pe lângă pădurea de liliac, iar apoi coboară în satul Băluța (km 3). Din Băluța traseul urmează cheile și apoi valea Băluței în aval până în satul Bala de Sus, apoi trece prin satele de sub munte (Brativoiești, Molani, Pistrița) și coboară în Baia de Aramă. Din Baia de Aramă urcă pronunțat spre Gărdăneasa, iar în final coboară spre Ponoarele.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: 62 km din Drobeta Turnu Severin, pe DN67 și apoi pe DJ670 și la 72 km din Băile Herculane, pe DN67D și apoi pe DJ670
- feroviar: magistrala 900, Craiova- Drobeta Turnu Severin- Orșova- Băile Herculane- Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Complexul carstic Ponoarele este o rezervație complexă ce se află la 5 km sud-est de Baia de Aramă. Aici se întâlnesc cele mai diferite și mai originale fenomene carstice din țara noastră: peșteri, văi oarbe, câmpuri de lapiezuri, o arcadă naturală ce formează podul natural Ponoarele. Rezervația de la Ponoarele are o suprafață de 100 ha, și datorită importanței sale științifice a fost declarată monument al naturii.

Podul lui Dumnezeu, categoria III IUCN, obiectiv turistic natural, este cel mai mare pod natural al țării și al doilea din Europa, fiind un rest rămas din prăbușirea unei porțiuni din tavanul Peșterii Podului.

Peștera Ponoarele, cunoscută și sub numele de Peștera de la Podul lui Dumnezeu, Peștera de la Pod, Peștera Podului sau Peștera de la Podul de Piatră, este accesibilă turiștilor, putând fi vizitată pe tot parcursul anului. Ea se află într-un grad avansat de distrugere, cu un număr mare de stalactite rupte și stalagmite dislocate din galeria fosilă.

Peștera este situată la o altitudine de 337m, lungimea sa este de 734m și este o străpungere hidrogeologică realizată de apele ce se strâng în lacul Zăton. Prezintă două intrări de dimensiuni mari. Galeria principală este subfosilă, iar la un nivel superior, se găsește o galerie fosilă. În interior peștera prezintă un aven și o dolină ce au funcția de prea-plin, deoarece atunci când nivelul apei în Lacul Zăton crește, apa urcă inundând peștera, pentru ca ea să se scurgă treptat odată cu scăderea nivelului din Zăton. Galeria fosilă prezintă spații mari, fiind bogat concreționată cu domuri stalagmitice, stalagmite, stalactite, draperii foarte lungi și stalactite fistulare. Peștera Ponoarele este opera apelor Zătonului, care se drenau cândva prin galeriile ca și pe sub arcada Podului Natural, detașat acum de restul peșterii în urma unei prăbușiri.

Peștera Bulba este o peșteră mixtă, suborizontală, formată dintr-o rețea de galerii dispuse pe trei etaje, ce se întinde sub teritoriul comunei Ponoarele, în calcarele jurasic- neocomiene ale dealurilor Brăzișori și Cornetul Mare, pe o distanță de 5100 m. Este încadrată în categoria peșterilor mari ale țării, ocupând locul al 15-lea. Se găsește la o altitudine de 325m, la nivelul talvegului văii pârâului Bulba, în baza versantului drept al văii omonime pe DJ 670, la ieșirea din Baia de Aramă către comuna Ponoarele. Este o peșteră mare (4 km) cu 2 etaje, unul activ și unul fosil, remarcat în literatura de specialitate pentru diversitatea și frumusețea speleotemelor, mai ales a draperiilor (sau voaluri), printre cele mai frumoase din țară.

Există și o rețea bogată de ape subterane, încă insuficient cartată, cu exurgențe importante la Izverna, Bulba și pe cursul superior al Coșuștei (aici sunt izvoare carstice cu debite de 1000-2000 l/s), și insurgențe majore la Ponoare (Zăton). Multe dintre lacuri au caracter temporar și sunt depresiuni inundabile: Lacul Ponoarele, Lacul Zăton Mare și Lacul Zăton Mic.

Lacul Zăton (Zătonul Mare), lac temporar (lacul are momente când este plin, dar și momente, în timpul verii, în care seacă complet) de origine carstică, este situat în depresiunea din amonte de **Peștera Ponoare**, din Podișul Mehedinți, având legătura cu sistemul hidrografic al peșterii (**Peștera de la Podul Lui Dumnezeu** sau **Peștera de la Podul de Piatră**). El se întinde, în anotimpurile cu precipitații, pe o suprafață de câteva hectare, sub altitudinea de 350 m, pe care o are depresiunea.

Apa poate rămâne în lac mai mulți ani, atunci când ponorurile sunt acoperite cu aluviuni aduse de pe versanții dealurilor. Ca fenomen carstic, lacul Zăton prezintă particularități deosebite, în sensul că în primăverile ploioase, imediat după topirea zăpezilor, el poate atinge dimensiuni impresionante: 2,5 km lungime, o suprafață de 2 km² și peste 20 m adâncime în punctul maxim. Depresiunea Ponoarele,

cunoscută de localnici sub numele de **Zătonul Mic**, cu o suprafață de 0,8 km², are o formă alungită, extinzându-se din Valea Turcului până la Valea Morilor, unde în cazul precipitațiilor abundente se formează un lac de dimensiuni mult mai reduse față de cele ale Zătonului Mare.

Câmpurile de lapiezuri (Dealul Peșterii, Brăzișori, Cornetul Mare) sunt cornete calcaroase înalte, cu forme conice, tronconice sau cu aspect de creastă. Lapiezurile reprezintă forme de disoluție de tipul șanțurilor separate de creste, mai mult sau mai puțin late, sau de tipul unor excavații cu aspect de mici bazine eliptice sau circulare. Ele se formează atât pe calcarul nud, cât și sub învelișul de sol, putându-se deosebi forme individuale sau grupări cunoscute sub denumirea de câmpuri de lapiezuri. Câmpurile de lapiezuri Cleopatra și Afrodita din Ponoarele sunt unice în România prin dimensiunile, compactitatea și altitudinea la care se găsesc (sub 600 metri), ele fiind caracteristice Munților Alpi.

Cheile Băluței sunt singurele chei de dimensiuni mai mari și importante de pe teritoriul comunei Ponoarele, cu o lungime de circa 1km. Acestea se află în proximitatea satului Băluța, fiind mărginite de Cornetul Băluței și cel al Râienilor, cu altitudini ale pereților calcaroși cuprinse între 300-400m. Prin Cheile Băluței se realizează legătura cu stațiunea balneară Bala, urmând un frumos traseu împădurit, favorabil practicării cicloturismului. În anul 1967 aici s-au filmat secvențe pentru filmul românesc "Dacii".

Peștera Băluța, situată în satul Băluța, pe Cheile Băluței, prezintă două etaje: unul inundat aproape tot timpul, iar celălalt deasupra lui, un etaj fosil cu diferite formațiuni carstice. Peștera are o lungime de 248m, fiind o resurgență temporară activă, situată în apropierea talvegului Văii Râieni. Galerile sale se dezvoltă pe două etaje, dintre care cel inferior este constituit dintr-o succesiune de sifoane, cu conducte de presiune inundate aproape tot anul. Etajul fosil, dezvoltat în partea finală a peșterii, este legat de primul prin intersecții de galerii și puțuri; acesta prezintă zone prăbușite și forme de concreționare.

Rezervația botanică Pădurea de liliac, 20 ha, categoria IV IUCN, de pe cornetul Ponoarele este un habitat favorabil, datorită climatului umed și blând al depresiunii care este protejată de culmile Mehedințiului. Această rezervație este situată în zona carstului de platformă al Podișului Mehedinți, într-o depresiune intramontană, unde apar numeroase ponoare calcaroase. Cele 20 de hectare ale pădurii de liliac au fost declarate monument al naturii încă din anul 1965, parte integrantă din aria protejată „Geo-Parcul Podișul Mehedinți”.

Tufărișurile peripanonice se instalează pe cornetele calcaroase (care marchează aliniamentul de calcare jurasice din cadrul autohtonului danubian, desfășurat pe direcția nord-est- sud-vest), situate între unitatea podișurilor (est) și zona depresionară (centru) a Podișului Mehedinți. Această zonă calcaroasă este străbătută de numeroare râuri, cum ar fi Coșuștea, Topolnița, Camena, care formează chei și alte formațiuni calcaroase, numite cornete, cele mai populare fiind Cornetul Cerboanii (810 m), Cornetul Babelor (770 m) și Cornetul Bălții (701 m). Altele, cu altitudine mai mică (sub 575 m), se întâlnesc în zona Ponoarele: Răiculești, Băluța și Gărdăneasa. Vegetația acestor cornete este reprezentată de tufărișuri de liliac (*Syringa vulgaris*), mojdrean (*Fraxinus ornus*) și corn (*Cornus mas*), de unde și numele de cornet pe care-l poartă aceste formațiuni.

Pajiști calcaroase, xerofile până la mezoxerofile, din Festuco-Brometea. Acest habitat este format în Geoparcul Platoul Mehedinți din pajiști stepice sau subcontinentale (*Festucetalia valesiicae*). Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică: ele sunt pajiști secundare defrișărilor pădurilor de gorun și carpen (*Brachypodium pinnati*-*Festucetum rupicolae* și *Danthonio-Brachypodium pinnati*) și pajiști secundare instalate pe locul unor livezi sau vieți părăsite/defrințate (*Agrostio-Festucetum valesiicae*).

În teritoriul studiat există pajiști utilizate în regim de fânețe, dominate de *Agrostis capillaris*, cu absența speciei *Festuca rubra*. Aceste fitocenoze aparțin as. *Anthoxantho - Agrostetum capillare* (Silinger, 1933), *Agrostetum tenuis* (Szafer, Pawl. și Kulkz, 1923), *Agrostetum tenuis montanum* (Islerr, 1933), *Agrostetum tenuis biharicum* (Resmeriță, 1965), *Festuceto-Agrostetum tenuis montanum* (Csuros și Resmeriță, 1960), *Hypochoeri radicatae-Agrostetum tenuis* (I. Pop). Acestea ocupă platouri, pante, chiar

terase mai înalte ale luncilor. Asociația este foarte apropiată ca alcătuire floristică și areal de as. Festuco rubrae- Agrostetum capillare (Horvat, 1951), Festuco-Agrostietum (Csűrös și Kaptalan, 1964), fapt pentru care este foarte greu de delimitat de aceasta. Pe lângă speciile de floră se adaugă și speciile de faună, precum lilieci Rhinolophus Euryale, Rhinolophus ferrumequinum.

ATRAȚII ANTROPICE

- **Satul turistic Ponoarele** reprezintă un centru etnografic unde se pot observa arhitectura populară, casele de lemn realizate în arhitectura tradițională zonei de podiș, morile de apă, arta populară, portul popular. Este, de asemenea, un centru folcloric reprezentativ pentru obiceiuri populare tradiționale, calendaristice (de iarnă) și familiale, nedei, dansuri populare.

- **Centrul Folcloric Baia de Aramă.** Centrul organizează manifestări populare tradiționale, precum festivalul concurs de muzică și dansuri populare Plaiurile Cloșanilor, 15-16 mai, în fiecare an.

- **Biserica de lemn cu hramul Sfântul Nicolae (1766)** este un obiectiv turistic religios de marca din Ponoarele, declarat monument istoric. Biserica din lemn de stejar a fost edificată în anul 1763, având aspectul unei căsuțe de lemn, cu pridvor susținut de patru stâlpi. Conform legendei, bisericuța este înălțată în site-ul unde, în secolul al XIV-lea, călugarul Nicodim a vrut să înalțe actuala mănăstire de la Tismana.

Patrimoniu cultural al așezărilor rurale din Ponoare: **ansamblul de mori de apă** (trei mori de lemn), **Moara Crăcucenilor** (moară de lemn cu ciutură) din satul Ponoarele, pe Valea Râului (din secolul al XIX-lea).

- **Tradiții la Ponoarele:** "Calendarul Babelor" cu "sărbători băbești" (Moșii de piftii, Moșii de vară, Moșii de toamnă), calendarul cepelor, pentru a vedea cum vor fi culturile aceluia an și ghicitul străchinilor practicate de Anul Nou. Exploatarea de minereuri cuprifere sunt cunoscute în această zonă încă din antichitate.

- **Mănăstirea Baia de Aramă** (comoara Brâncovenilor), închinată Sfinților Voievozi Mihail și Gavriil, se află în localitatea omonimă. Zidită între anii 1694-1703, de ctitori de seamă ai vremii, biserica din Baia de Aramă s-a păstrat bine până astăzi.

Baia de Aramă este strabatută de râul Brebina, care însușește natura și fostele mine de cupru (aramă). În acest loc, domnitorul Mircea cel Bătrân a adus meșteri sași. Datorită așezării lui pe un drum comercial ce traversa Țara Românească, spre sfârșitul secolului al XVII-lea satul a devenit târgușor (oraș).

- **Sărbătoarea Liliacului**, din prima parte a lunii mai, începe cu hora satului, iar în ziua următoare pe scena special amenajată, chiar în mijlocul pădurii de liliac, urcă ansambluri artistice profesioniste și de amatori, alături de soliști de muzică populară consacrați din zona Mehedințului și din zona Gorjului.

- **Festivalul de muzică populară "Ponoare, Ponoare!"**, unde urcă pe scenă Ansamblul folcloric "Liliac de la Ponoare" (din Comuna Ponoarele).

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

- Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă, 12 locuri (5 camere), TV, baie în fiecare cameră; internet wireless; apă caldă/rece permanent; încălzire centrală; minisală de conferințe; frigider; terasă acoperită; curte (grătar în aer liber); parcare. Contact: 0752 234 522

- Pensiunea Izvorul Rece -Sat Brebina, nr.47, oraș Baia de Aramă, județul Mehedinți. Contact: 0252.381.509 <http://www.comtit.ro/>

- Pensiunea Maria Elena**, Strada Principală, nr. 87, Comuna Ponoarele, județul Mehedinți, 227360 12 locuri (6 camere). Cameră cu aparate de gimnastică și masă de biliard. Contact: 0752 112 711
- Conacu Boierului, Ponoarele nr. 9, Com. Ponoarele, 20 locuri, (10 camere). Restaurant, parcare, loc de joacă pentru copii, sală fitness, foisor, biciclete, ATV-uri, biliard, masă de tenis, demonstrații de olărit
Contact: 0740057390, www.conacuboierului.ro
- Pensiunea Borloveanu Dumitru **, Ponoarele Nr. 45 Contact: 0252.381.545
- Pensiunea Popescu**, Ponoarele Contact: 0252 381 542
- Turisții se mai pot caza în case tradiționale unde pot lua parte la activitățile gospodăriei în satul Ilovița.

ALIMENTAȚIE

- Restaurantul de la Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă
- Restaurantul Conacu Boierului, Ponoarele nr. 9, Com. Ponoarele cu preparate tradiționale

RECREERE

- Biciclete, ATV-uri, biliard, fitness, tenis de masă, demonstrații de olărit la Ponoarele-Conacu Boierului

SERVICII

- Serviciile de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, biciclete, ATV-uri.
- Informare turistică prin centrele de informare turistică de la Baia de Aramă, Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier, la Dubova

A7. Ponoarele-Cheile Băluței-Busești-Ponoarele

Lungimea acestui traseu este de 21,5 km, altitudinea maximă este de 562 m, panta maximă este de 21,6%, cu trafic moderat, pe un drum asfaltat în proporție de 33% și cu pământ în proporție de 67%. Coordonatele GPS sunt 44°58'29,98"N și 22°45'41,26"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul începe în centrul comunei Ponoarele (la 62 km din Drobeta.Turnu Severin, pe DN67 și apoi pe DJ670, la 72 km din Băile Herculane, pe DN67D și apoi pe DJ670), la Podul lui Dumnezeu, trece pe lângă pădurea de liliac, iar apoi coboară în satul Băluța (km 3). Din Băluța traseul urmează Cheile Băluței, iar la km 7 părăsește firul văii, continuând la dreapta pe un afluent. Traseul urmează albia unui pârâu, la km 13 ajunge în satul Busești, iar de aici coboară în Băluța, întoarcerea în Ponoarele se face pe Valea Morilor și astfel se închide bucla la Podul lui Dumnezeu.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: la 62 km din Drobeta.Turnu Severin, pe DN67 și apoi pe DJ670, la 72 km din Băile Herculane, pe DN67D și apoi pe DJ670
- feroviar: magistrala 900, Craiova- Drobeta Turnu- Severin- Orșova- Băile Herculane- Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Complexul carstic Ponoarele este o rezervație complexă, ce se află la 5 km sud-est de Baia de Aramă. Aici se întâlnesc cele mai diferite și mai originale fenomene carstice din țara noastră: peșteri, văi oarbe, câmpuri de lapiezuri, o arcadă naturală ce formează podul natural Ponoarele. Rezervația de la Ponoarele are o suprafață de 100 ha și datorită importanței sale științifice a fost declarată monument al naturii.

Podul lui Dumnezeu, categoria III IUCN, este un obiectiv turistic natural, cel mai mare pod natural al țării și al doilea din Europa, fiind un rest rămas din prăbușirea unei porțiuni din tavanul Peșterii Podului.

Peștera Ponoarele, cunoscută și sub numele de Peștera de la Podul Lui Dumnezeu, Peștera de la Pod, Peștera Podului sau Peștera de la Podul de Piatră, este accesibilă turiștilor, putând fi vizitată pe tot parcursul anului. Ea se află într-un grad avansat de distrugere, cu un număr mare de stalactite rupte și stalagmite dislocate din galeria fosilă. Peștera este situată la o altitudine de 337m, lungimea sa este de 734m și este o străpungere hidrogeologică realizată de apele ce se strâng în lacul Zăton. Prezintă două intrări de dimensiuni mari. Galeria principală este subfosilă, la un nivel superior se găsește o galerie fosilă. În interior peștera prezintă un aven și o dolină ce au funcția de prea-plin, deoarece atunci când nivelul apei în Lacul Zăton crește, apa urcă inundând peștera, pentru ca ea să se scurgă treptat odată cu scăderea nivelului lacului. Galeria fosilă prezintă spații mari, fiind bogat concreționată cu domuri stalagmitice, stalagmite, stalactite, draperii foarte lungi și stalactite fistulare. Peștera Ponoarele este opera apelor Zătonului, care se drenau cândva prin galeriile ca și pe sub arcada Podului Natural, detașat acum de restul peșterii în urma unei prăbușiri.

Peștera Bulba este o peșteră mixtă, suborizontală, formată dintr-o rețea de galerii dispuse pe trei etaje, ce se întinde sub teritoriul comunei Ponoarele, în calcarele jurasic-neocomiene ale dealurilor Brăzișori și Cometul Mare, pe o distanță de 5100 m. Este încadrată în categoria peșterilor mari ale țării, ocupând locul al 15-lea. Se găsește la o altitudine de 325 m, la nivelul talvegului văii pârâului Bulba, în baza versantului drept al văii omonime, pe DJ 670, la ieșirea din Baia de Aramă către comuna Ponoarele. Este o peșteră mare (4 km) cu 2 etaje, unul activ și unul fosil, remarcat în literatura de specialitate pentru diversitatea și frumusețea speleotemelor, mai ales a draperiilor (sau voaluri), printre cele mai frumoase din țară.

Există și o rețea bogată de ape subterane, încă insuficient cartată, cu exurgente importante la Izverna, Bulba și pe cursul superior al Coșuștei (aici sunt izvoare carstice cu debite de 1000-2000 l/s), și insurgențe majore la Ponoare (Zăton). Multe dintre lacuri au caracter temporar și sunt depresiuni inundabile: Lacul Ponoarele, Lacul Zăton Mare și Lacul Zăton Mic.

Lacul Zăton (Zătonul Mare), lac temporar (lacul are momente când este plin, dar și momente în timpul verii în care seacă complet) de origine carstică, este situat în depresiunea din amonte de **Peștera Ponoare** din Podișul Mehedinți, având legătura cu sistemul hidrografic al peșterii (**Peștera de la Podul Lui Dumnezeu** sau **Peștera de la Podul de Piatră**). El se întinde, în anotimpurile cu precipitații, pe o suprafață de câteva hectare, sub altitudinea de 350 m pe care o are depresiunea.

Apa poate rămâne în lac mai mulți ani, atunci când ponorurile sunt acoperite cu aluviuni aduse de pe versanții dealurilor. Ca fenomen carstic, lacul Zăton prezintă particularități deosebite, în sensul că în primăverile ploioase, imediat după topirea zăpezilor, el poate atinge dimensiuni impresionante: 2,5 km lungime, o suprafață de 2 km² și peste 20 m adâncime în punctul maxim.

Depresiunea Ponoarele, cunoscută de localnici sub numele de **Zătonul Mic**, are o suprafață de 0,8 km², o formă alungită și se extinde din Valea Turcului până la Valea Morilor, unde în cazul precipitațiilor abundente se formează un lac de dimensiuni mult mai reduse celor ale Zătonului Mare.

Câmpurile de lapiezuri (Dealul Peșterii, Brăzișori, Cometul Mare)- sunt cornete calcaroase înalte, cu forme conice, tronconice sau cu aspect de creastă. Lapiezurile reprezintă forme de disoluție de tipul

șanțurilor separate de creste, mai mult sau mai puțin late, sau de tipul unor excavații cu aspect de mici bazine eliptice sau circulare. Ele se formează atât pe calcarul nud, cât și sub învelișul de sol, putându-se deosebi forme individuale sau grupări cunoscute sub denumirea de câmpuri de lapiezuri. Câmpurile de lapiezuri Cleopatra și Afrodita din Ponoarele sunt unice în România prin dimensiunile, compactitatea și altitudinea la care se găsesc (sub 600 metri), ele fiind caracteristice Munților Alpi.

Cheile Băluței sunt singurele chei de dimensiuni și cu importanță mai mare de pe teritoriul comunei Ponoarele, cu o lungime de circa 1km. Acestea se află în proximitatea satului Băluța, fiind mărginite de Cornetul Băluței și cel al Râienilor, cu altitudini ale pereților calcaroși cuprinse între 300-400m. Prin Cheile Băluței se realizează legătura cu stațiunea balneară Bala, urmând un frumos traseu împădurit favorabil practicării cicloturismului. În anul 1967 aici s-au filmat secvențe pentru filmul românesc „Dacii”.

Peștera Băluța, situată în satul Băluța, pe Cheile Băluței, prezintă două etaje: unul inundat aproape tot timpul, iar celălalt deasupra lui, un etaj fosil cu diferite formațiuni carstice. Peștera are o lungime de 248m, fiind o resurgență temporară activă, situată în apropierea talvegului Văii Râieni. Galerile sale se dezvoltă pe două etaje, dintre care cel inferior este constituit dintr-o succesiune de sifoane, cu conducte de presiune inundate aproape tot anul. Etajul fosil, dezvoltat în partea finală a peșterii, este legat de primul prin intersecții de galerii și puțuri și prezintă zone prăbușite și forme de concreționare.

Rezervația botanică Pădurea de liliac, cu o suprafață de 20 ha, categoria IV IUCN, de pe cornetul Ponoarele, este un habitat favorabil datorită climatului umed și blând al depresiunii, care este protejată de culmile Mehedințiului. Această rezervație este situată în zona carstului de platformă al Podișului Mehedinți, într-o depresiune intramontană, unde apar numeroase ponoare calcaroase. Cele 20 de hectare ale pădurii de liliac au fost declarate monument al naturii încă din anul 1965, parte integrantă din aria protejată „Geo-Parcul Podișul Mehedinți”.

Tufărișurile peripanonice se instalează pe cornetele calcaroase (care marchează aliniamentul de calcare jurasice din cadrul autohtonului danubian, desfășurat pe direcția nord-est- sud-vest), situate între unitatea podișurilor (est) și zona depresionară (centru) a Podișului Mehedinți. Această zonă calcaroasă este străbătută de numeroase râuri, cum ar fi Coșuștea, Topolnița, Camena, care formează chei și alte formațiuni calcaroase, numite cornete, cele mai populare fiind Cornetul Cerboanii (810 m), Cornetul Babelor (770 m) și Cornetul Bălții (701 m). Altele, cu altitudine mai mică (sub 575 m), se întâlnesc în zona Ponoarele (Răiculești, Băluța și Gărdăneasa). Vegetația acestor cornete este reprezentată de tufărișuri de liliac (*Syringa vulgaris*), mojdrean (*Fraxinus ornus*) și corn (*Cornus mas*), de unde și numele de cornet, pe care-l poartă aceste formațiuni.

Pajiști calcaroase, xerofile până la mezoxerofile, din Festuco-Brometea. Acest habitat este format, în Geoparcul Platoul Mehedinți, din pajiști stepice sau subcontinentale (*Festucetalia valesiacae*). Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică: ele sunt pajiști secundare defrișărilor pădurilor de gorun și carpen (*Brachypodio pinnati-Festucetum rupicolae* și *Danthonio-Brachypodietum pinnati*), și pajiști secundare instalate pe locul unor livezi sau viei părăsite/desființate (*Agrostio-Festucetum valesiacae*).

În teritoriul studiat există pajiști utilizate în regim de fânețe, dominate de *Agrostis capillaris*, cu absența speciei *Festuca rubra*. Aceste fitocenoze aparțin as. *Anthoxantho- Agrostetum capillare* (Silinger, 1933), *Agrostetum tenuis* (Szafer, Pawl. și Kulkz, 1923), *Agrostetum tenuis montanum* (Islerr 1933), *Agrostetum tenuis biharicum* (Resmeriță, 1965), *Festuceto-Agrostetum tenuis montanum* (Csuros și Resmeriță, 1960), *Hypochoeri radicatae-Agrostetum tenuis* (I. Pop). Acestea ocupă platouri, pante, chiar terase mai înalte ale luncilor. Asociația este foarte apropiată ca alcătuire floristică și areal de as. *Festuco rubrae- Agrostetum capillare* (Horvat 1951), *Festuco- Agrostetum* (Csűrös et Kaptalan, 1964), fapt pentru care este foarte greu de delimitat de aceasta.

Pe lângă speciile de floră se adaugă și speciile de fauna, precum lilieci *Rhinolophus Euryale*, *Rhinolophus ferrumequinum*.

ATRAȚII ANTROPICE

- **Satul turistic Ponoarele** reprezintă un centru etnografic unde se pot observa arhitectura populară, casele de lemn realizate în arhitectura tradițională zonei de podiș, morile de apă, arta populară, portul popular. Este, de asemenea, un centru folcloric reprezentativ pentru obiceiuri populare tradiționale, calendaristice (de iarnă) și familiale, nedei, dansuri populare.

- **Centrul Folcloric Baia de Aramă.** Sub egida acestuia se organizează manifestări populare tradiționale, precum festivalul concurs de muzică și dansuri populare "Plaiurile Cloșanilor", în zilele de 15-16 mai în fiecare an.

- **Biserica de lemn cu hramul Sfântul Nicolae (1766)** este un obiectiv turistic religios de marcă din Ponoarele, declarat monument istoric. Biserica din lemn de stejar a fost edificată în anul 1763, având aspectul unei căsuțe de lemn, cu pridvor susținut de patru stâlpi. Conform legendei, biserița este înălțată în site-ul unde, în secolul al XIV-lea, călugarul Nicodim a vrut să înalțe actuala mănăstire de la Tismana.

- **Patrimoniu cultural** al așezărilor rurale din Ponoare, reprezentat de un **ansamblu de mori de apă** (trei mori de lemn) și **Moara Crăcucenilor** (moară de lemn cu ciutură) din satul Ponoarele, pe Valea Răului Ponoarele din sec. XIX.

- **Tradiții la Ponoarele:** "Calendarul Babelor" cu "sărbători băbești" (Moșii de piftii, Moșii de vară, Moșii de toamnă), calendarul cepelor, pentru a vedea cum vor fi culturile aceluia an și ghicitul străchinilor practicate de Anul Nou. Exploatarea de minereuri cuprifere sunt cunoscute în această zonă încă din antichitate.

- **Mănăstirea Baia de Aramă** (comoara Brâncovenilor), închinată Sfinților Voievozi Mihail și Gavriil, se află în localitatea omonimă. Zidită între anii 1694-1703 de ctitori de seamă ai vremii, biserica din Baia de Aramă s-a păstrat bine până astăzi. Baia de Aramă este strabatută de râul Brebina, care însușește natura și fostele mine de cupru (aramă). În acest loc domnitorul Mircea cel Bătrân a adus meșteri sași. Datorită așezării lui pe un drum comercial ce traversa Țara Românească, spre sfârșitul secolului al XVII-lea, satul a devenit târgușor (oraș).

- **Sărbătoarea Liliacului**, din prima parte a lunii mai, începe cu hora satului, iar în ziua următoare, pe scena special amenajată chiar în mijlocul pădurii de liliac, urcă ansambluri artistice profesionale și de amatori, alături de soliști de muzică populară consacrați din zona Mehedințului și zona Gorjului.

- **Festivalul de muzică populară "Ponoare, Ponoare!"** unde urcă pe scenă Ansamblul folcloric "Liliac de la Ponoare" (din Comuna Ponoarele).

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

- Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă, 12 locuri (5 camere), TV, baie în fiecare cameră; internet wireless; apă caldă/rece permanent; încălzire centrală; mini sală de conferințe; frigider; terasă acoperită; curte (grătar în aer liber); parcare. Contact: 0752 234 522

- Pensiunea Izvorul Rece- Sat Brebina, nr.47, oraș Baia de Aramă, județul Mehedinți, Tel: 0252.381.509, <http://www.comtit.ro/>

- Pensiunea Maria Elena**, Strada Principală, nr. 87, Comuna Ponoarele, județul Mehedinți, 227360 12 locuri (6 camere). Cameră cu aparate de gimnastică și masă de biliard, Tel: 0752 112 711

- Conacu Boierului, Ponoarele nr. 9, Com. Ponoarele, 20 locuri, (10 camere). Restaurant, parcare, loc de joacă pentru copii, sală fitness, foisor, biciclete, ATV-uri, biliard, masă de tenis, demonstrații de olărit Tel: 0740057390, www.conacuboierului.ro

- Pensiunea Borloveanu Dumitru **, Ponoarele Nr. 45 Tel: 0252.381.545
- Pensiunea Popescu**, Ponoarele Tel.: 0252 381 542
- Turisții se mai pot caza în case tradiționale unde pot lua parte la activitățile gospodăriei în satul Ilovița.

ALIMENTAȚIE

- Restaurantul de la Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă
- Restaurantul Conacu Boierului, Ponoarele nr. 9, Com. Ponoarele cu preparate tradiționale

RECREERE

- Biciclete, ATV-uri, biliard, fitness, tenis de masă, demonstrații de olărit la Ponoarele-Conacu Boierului

SERVICII

- Serviciile de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, biciclete, ATV-uri.
- Informare turistică prin centrele de informare turistică de la Baia de Aramă și Drobeta Turnu-Severin și Orșova, și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier la Dubova.

A8. Isverna- Nadanova- Cerna Vârf- Firizu- Dâlbocița- Busești- Isverna

Lungimea acestui traseu este de 51,2 km, altitudinea maximă este de 698 m, panta maximă este de 21,1%, cu trafic moderat/inexistent, pe un drum asfaltat în proporție de 19% și cu pământ în proporție de 81%. Coordonatele GPS sunt 44°58'45,73"N și 22°37'27,41"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește din centrul comunei Isverna (la 60 km din Drobeta Turnu Severin pe DN67, apoi pe DJ670, pe DC50, la 55 km de Băile Herculane, pe DN67D și apoi pe DJ601E) spre Giurgiani, iar după 400 m se îndreaptă spre stânga, urcă 3 km, iar apoi coboară în Nadanova (km 6). Din Nadanova urmează cursul râului Coșuștea, iar din Cerna Vârf străbate sectorul de chei și după 15 km ajunge în Dâlbocița (km 25). Din Dâlbocița drumul face cale întoarsă, urcă pe culmea dealurilor și se întoarce în Isverna trecând prin satul Busești și prin Seliștea.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: la 60 km din Drobeta Turnu- Severin pe DN67, apoi pe DJ670 și apoi pe DC50, la 55 km de Băile Herculane, pe DN67D și apoi pe DJ601E
- feroviar: magistrala 900, Craiova- Drobeta Turnu- Severin- Orșova- Băile Herculane- Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Fenomenele carstice de la Isverna includ **Peștera Isverna**, care adăpostește o bogată faună cavernicolă și **izbucul Isverna**, sub Dealul Cornetu, la o altitudine de 390 m. Este o peșteră de peste 1,5 km lungime, parcursă de un pârau subteran. Peștera Isverna are cea mai lungă rețea de galerii subacvatice din România. Din Peștera Izverna pornește cel mai mare izvor carstic din județul Mehedinți. Peștera este foarte dificil de explorat datorită sifoanelor, galeriilor și lacurilor subterane. Până în prezent în Peștera Izverna sunt accesibile două galerii.

În adâncurile din Peștera Izverna se spune că ar fi îngropat tezaurul Serbiei, din perioada când, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cei doi prinți moștenitori, Milan Obrenovici și Mihail Iși disputau tronul. Peștera Izverna exercită o fascinație specială. Apa foarte limpede din lacurile subterane, ce permite o vizibilitate foarte bună, și galeriile subacvatice, fac din ea un loc ideal pentru scufundări, fotografiere și filmare subacvatică.

Rezervație naturală de tip geologic floristic, faunistic și peisagistic, **Cornetul Babelor și Cerboanei**, inclusă în categoria a IV-a IUCN, este situată la sud de comuna Isverna și are o suprafață de 40 ha. **Pereții calcaroși de la izvorul Coșuștei** reprezintă o altă rezervație botanică situată la sud-est de comuna Isverna, cu o suprafață de 60 ha. Ambele situri prezintă interes științific și turistic, datorită ecosistemelor de tip submediteranean existente.

Cheile Coșuștei alcătuiesc o arie protejată de interes național, ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip geologic și peisagistic) și sunt situate în comuna Balta. Rezervația naturală întinsă pe o suprafață de 50 hectare a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000 și reprezintă o zonă de chei săpate în calcare jurasice de apele râului Coșuștea (un afluent de dreapta al Motrului), de abrupturi stâncoase, de grohotișuri, peșteri, doline, lapiezuri și văi, cu floră și faună specifice Podișului Mehedințean.

Pereții calcaroși de la Izvoarele Coșuștei alcătuiesc o arie protejată de interes național, ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip geologic, botanic și peisagistic) și este situată în județul Mehedinți, pe teritoriul administrativ al comunei Balta. Aceasta prezintă un relief cu abrupturi calcaroase, văi, cheiuri, doline, păduri și pajiști.

În zonă există și elemente hidrografice precum corpul de ape subterane din zona montană Vârciorova - Nadanova- Ponoare.

O mare parte a calcarelor din cadrul Podișului și Munților Mehedinți sunt despădurite sau acoperite cu păducel, corn, porumbar, scumpie, ienupăr și liliac, în amestec cu fagi izolați. În multe locuri liliacul sălbatic formează adevărate păduri, vestite fiind cele de pe **cornetele Isverna, Nadanova sau Ponoarele**.

Vegetația din Isverna are mai multe grupe caracteristice, respectiv:

- Tufărișurile peripanonice, care se instalează pe cornetele calcaroase (care marchează aliniamentul de calcare jurasice din cadrul autohtonului danubian, desfășurat pe direcția nord-est- sud-vest) situate între unitatea podișurilor (est) și zona depresionară (centru) a Podișului Mehedinți. Această zonă calcaroasă este străbătută de numeroare râuri, cum ar fi Coșuștea, Topolnița, Camena, care formează chei și alte formațiuni calcaroase, numite cornete, cele mai populare fiind Cornetul Cerboanii (810 m), Cornetul Babelor (770 m) și Cornetul Bălții (701 m). Altel cornete, cu altitudine mai mică (sub 575 m), se întâlnesc în zona Ponoarele la Răiculești, Băluța și Gărdăneasa. Vegetația acestor cornete este reprezentată de tufărișuri de liliac (*Syringa vulgaris*), mojdrean (*Fraxinus ornus*) și corn (*Cornus mas*), de unde și numele de cornet, pe care-l poartă aceste formațiuni;

- Pajiști calcaroase, xerofile până la mezoxerofile, din Festuco-Brometea. Acest habitat este format, în Geoparcul Platoul Mehedinți, din pajiști stepice sau subcontinentale (*Festucetalia valesiaca*). Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică, în sensul că ele sunt pajiști secundare defrișărilor pădurilor de gorun și carpen (*Brachypodio pinnati-Festucetum rupicolae* și *Danthonio-*

Brachypodium pinnati) și pajști secundare, instalate pe locul unor livezi sau vieți părăsite/desființate (Agrostio-Festucetum valesiacae);

- Comunități higrofile și nitrofile de ierburi înalte, de-a lungul cursurilor de apă și lizierelor forestiere, aparținând ordinilor Glechometalia hederaceae și Convolvuletalia sepium (Senecion fluviatilis, Aegopodion podagrariae, Convolvulion sepium, Filipendulion);

- Habitatul se dezvoltă pe versanți medii până la puternic înclinați, cu diferite expoziții, pe culmi, pe roci calcaroase, gresii calcaroase, conglomerate și intruziuni magmatice mezozoice, pe soluri brune de pădure profunde, cu mult pietriș și pe soluri moderat acide, mezobazice, puternic levigate, sărace în humus. Este reprezentat de fâgetele ce aparțin clasei Fagetalia sylvaticae (Pawlowski și al., 1928), de păduri medio-europene colinare de fag cu Luzula luzuloides, fiind edificat de Fagus sylvatica și având ca specie caracteristică pe Festuca drymeia.

Având în vedere că fâgetele subtermofile din sud-vestul țării reprezintă o tranziție între fâgetele carpatice (Symphyto-Fagion) și cele ilirice (Aremonio-Fagion) și sunt extrazonale în țara noastră, deoarece apar exclusiv pe substrate carbonatice, aria cercetată a fost bara calcaroasă care se întinde începând de la Camena (Colțul Pietrii), până spre Motru Sec. Habitatul este reprezentat prin varianta românească R4111 Păduri sud-est carpatice de fag (Fagus sylvatica) și brad (Abies alba), cu Cephalanthera damasonium.

Fâgetele subtermofile din sud-vestul țării reprezintă o tranziție între fâgetele carpatice (Symphyto-Fagion) și cele ilirice (Aremonio-Fagion) și sunt extrazonale în țara noastră, deoarece apar exclusiv pe substrate carbonatice. Habitatul Natura 2000 91K0 este reprezentat în teritoriul Geoparcului prin variantele R4112 Păduri balcanice de fag (Fagus sylvatica), cu Aremonia agrimonoides, R4115 Păduri balcanice de fag (Fagus sylvatica), cu Geranium macrorrhizum, R4121 Păduri balcanice de fag (Fagus sylvatica) și alun turcesc (Corylus colurna) cu Knautia drymeia.

Grohotișurile calcaroase sau marnoase din etajele colinar și montan se extind în regiunile montane (alpine și subalpine), adesea în stațiuni uscate și calde, în asocieri cu comunități vegetale din Stipetalia calamagrostis.

Din fauna zonei Isverna se regăsesc raci de piatră, Austropotamobius torrentium și lilieci Miniopterus schreibersii.

ATRAȚII ANTROPICE

- Patrimoniul cultural etnografic din acest traseu este reprezentat de conace și troițe la Isverna.
- **Biserică de lemn Sfinții Voievozi din Isverna**, sat Drăghești, comuna Isverna, este un monument istoric și de arhitectură populară religioasă. Biserica a fost construită în 1783 și refăcută în 1823. Pictura interioară datează din 1892.
- **Centrul Etnografic Isverna** se remarcă prin arhitectură și tehnică populară, structura tradițională, case de lemn realizate în arhitectura tradițională zonei de podiș, mori de apă în funcțiune, artă populară, port popular.
- **Centrul Folcloric Isverna** - În cadrul acestuia se organizează manifestări populare tradiționale, calendaristice (de iarnă) și familiale.
- **Legende** ale zonei Cerna Vârf, așezare străveche menționează mai multe comori îngropate aici. Și bătrânii satului își aduc aminte și astăzi ciudatele dispariții și decese care au avut loc, de-a lungul timpului, în aceste locuri.

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

- Pensiunea Steaua Munților***, comuna Isverna, 14 camere (12 duble și 2 triple). Restaurant cu specific tradițional și preparate de casă, un teren de fotbal sintetic în mărime naturală, cu vestiare și tribune, plus un loc de joacă pentru copii, Tel: (+40) 0756 322.095, <http://www.steauamuntilorisverna.com/>
- Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă, 12 locuri (5 camere), TV, baie în fiecare cameră; internet wireless; apă caldă/rece permanent; încălzire centrală; minisală de conferințe; frigider; terasă acoperită; curte (grătar în aer liber); parcare. Tel: 0752 234 522
- Pensiunea Izvorul Rece- Sat Brebina, nr.47, oraș Baia de Aramă, județul Mehedinți. Tel: 0252.381.509, <http://www.comtit.ro/>
- Pensiunea Maria Elena**, Strada Principală, nr. 87, comuna Ponoarele, județul Mehedinți, 227360, 12 locuri (6 camere). Cameră cu aparate de gimnastică și masă de biliard, Tel: 0752 112 711
- Conacu Boierului, comuna Ponoarele nr. 9, 20 locuri, (10 camere). Restaurant, parcare, loc de joacă pentru copii, sală fitness, foisor, biciclete, ATV-uri, biliard, masă de tenis, demonstrații de olărit Tel: 0740057390, www.conacuboierului.ro
- Pensiunea Borloveanu Dumitru **, Ponoarele Nr. 45, Tel: 0252.381.545
- Turisții se mai pot caza în case tradiționale, unde pot lua parte la activitățile gospodăriei în satul Ilovița.

ALIMENTAȚIE

- Restaurant cu specific tradițional și preparate de casă la Steaua Munților Isverna
- Restaurantul la Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă
- Restaurantul Conacu Boierului, comuna Ponoarele nr. 9, cu preparate tradiționale

RECREERE

- Biciclete, ATV-uri, biliard, fitness, tenis de masă, demonstrații de olărit la Ponoarele-Conacu Boierului
- Teren fotbal și loc de joacă pentru copii, la Steaua Munților Isverna

SERVICII

- Serviciile de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, biciclete, ATV-uri.
- Informare turistică prin centrele de informare turistică de la Baia de Aramă, Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier, la Dubova

A9. Isverna- Seliște- Valea Verde- Godeanu- Obârșia Cloșani- Stănești- Bârâiacu- Valea Ursului- Nadanova- Gornovița- Isverna

Lungimea acestui traseu este de 49,3 km, altitudinea maxima este de 698 m, panta maximă este de 16,4%, cu trafic moderat, pe un drum asfaltat în proporție de 74% și cu pământ în proporție de 26%. Coordonatele GPS sunt 44°58'45,73"N și 22°37'27,41"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește din centrul comunei Isverna (60 km din Severin pe DN67 apoi pe DJ670 apoi pe DC50, 55 km de Băile Herculane pe DN67D+DJ601E), în satul Seliște se îndreaptă spre nord, spre Valea Verde până în Godeanu (km 8), urmează o lungă coborâre până în Stănești (km 20), iar de aici începe

urcarea spre Bârâiacu. Din Bârâiacu traseul coboară în Valea Ursului, după care urmează drumul județean până după Nadanova, unde cotește la dreapta spre Gorovița. Din Gorovița (km 43) traseul trece peste Dealul Gorunului și se întoarce în Isverna.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: 60 km din Drobeta Turnu- Severin pe DN67, apoi pe DJ670, apoi pe DC50, 55 km de Băile Herculane, pe DN67D+DJ601E
- feroviar: magistrala 900, Craiova- Drobeta Turnu- Severin- Orșova- Băile Herculane- Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Pădurea Borovăț este o rezervație forestieră situată în comuna Godeanu, la 2,5 km nord-vest de satul Balotești, pe versantul stâng al văii Topolnița. Suprafața sa este de 30 ha, pe care se dezvoltă bine fagul și pinul negru de Banat, care provine dintr-o regenerare naturală, fapt unic pentru această specie în județul Mehedinți.

Cheile Topolniței reprezintă o rezervație botanică cu o suprafață de 60 ha, situată la sud de comuna Godeanu. Se întâlnesc forme carstice pe care sunt păduri de fag, gorun cu cer, cârpiniță, tufărișuri de scumpie, liliac, dârmox, vișin turcesc, iar la ieșirea din peșteră cresc exemplare rare de lealea peștriță (*Fritillaria montana*), considerat monument al naturii.

Un lac carstic temporar este **Gornovița**.

Pe marginea cornetelor calcaroase, râurile care vin dinspre vest, de pe formațiuni impermeabile, sunt captate în subteran prin ponoare și guri de peșteră, formând, în aval, văi seci, iar în amonte, **depresiuni carstice cu lunci aluviale întinse** (Pețimea, Ponorăț, Prejna-Gornovița, Izverna-Nadanova, Zăton, Ponoarele).

Vegetația din perimetrul comunei Godeanu este următoarea:

- Pajiști calcaroase, xerofile până la mezoxerofile, din Festuco-Brometea. Acest habitat este format, în cadrul Geoparcului Platoul Mehedinți, din pajiști stepice sau subcontinentale (*Festucetalia valesiaca*). Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică în sensul că ele sunt pajiști secundare defrișărilor pădurilor de gorun și carpen (*Brachypodio pinnati*-*Festucetum rupicolae* și *Danthonio-Brachypodietum pinnati*) și pajiști secundare instalate pe locul unor livezi sau vii părăsite/desființate (*Agrostio-Festucetum valesiaca*).

- Făgetele subtermofile din sud-vestul țării reprezintă o tranziție între făgetele carpatice (*Symphyto-Fagion*) și cele ilirice (*Aremonio-Fagion*) și sunt extrazonale în țara noastră, deoarece apar exclusiv pe substrate carbonatice. Habitatul Natura 2000 91K0 este reprezentat în teritoriul Geoparcului prin variantele R4112 Păduri balcanice de fag (*Fagus sylvatica*) cu *Aremonia agrimonoides*, R4115 Păduri balcanice de fag (*Fagus sylvatica*) cu *Geranium macrorrhizum*, R4121 Păduri balcanice de fag (*Fagus sylvatica*) și alun turcesc (*Corylus colurna*) cu *Knautia drymeia*.

Fenomenele carstice de la Isverna cuprind **Peștera Isverna**, care adăpostește o bogată faună cavernicolă și **izbucul Isverna**, sub Dealul Cornetu, la o altitudine de 390 m. Este o peșteră de peste 1,5 km lungime, parcursă de un pârâu subteran. Peștera Isverna are cea mai lungă rețea de galerii subacvatice din România.

Din Peștera Izverna pornește cel mai mare izvor carstic din județul Mehedinți. Peștera este foarte dificil de explorat datorită sifoanelor, galeriilor și lacurilor subterane. Până în prezent în Peștera Izverna sunt accesibile două galerii. În adâncurile din Peștera Izverna se spune că ar fi îngropat tezaurul Serbiei,

când în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cei doi prinți moștenitori, Milan Obrenovici și Mihail, își disputau tronul. Peștera Izverna exercită o fascinație specială. Apa foarte limpede din lacurile subterane, ce permite o vizibilitate foarte bună și galeriile subacvatice fac din ea un loc ideal pentru scufundări, fotografiere și filmare subacvatică.

Rezervație naturală de tip geologic floristic, faunistic și peisagistic, **Cornetul Babelor și Cerboanei** este inclusă în categoria a IV-a IUCN, situată la sud de comuna Isverna, are o suprafață de 40 ha. **Pereții calcaroși de la izvorul Coșuștei** reprezintă o altă rezervație botanică situată la sud-est de comuna Isverna, cu o suprafață de 60 ha. Ambele site-uri prezintă interes științific și turistic, datorită ecosistemelor de tip submediteranean existente.

Cheile Coșuștei alcătuiesc o arie protejată de interes național, ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip geologic și peisagistic), în comuna Balta. Rezervație naturală întinsă pe o suprafață de 50 hectare, ea a fost declarată arie protejată prin Legea Nr.5 din 6 martie 2000 și reprezintă o zonă de chei săpate în calcare jurasice de apele râului Coșuștea (un afluent de dreapta al Motrului), abrupturi stâncoase, grohotișuri, peșteri, doline, lapiezuri și văi, cu floră și faună specifice Podișului Mehedințean.

Pereții calcaroși de la Izvoarele Coșuștei alcătuiesc o arie protejată de interes național, ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip geologic, botanic și peisagistic), situată în județul Mehedinți, pe teritoriul administrativ al comunei Balta. Această arie prezintă un relief cu abrupturi calcaroase, văi, cheiuri, doline, păduri și pajiști. Există și elemente hidrografice precum corpul de ape subterane din zona montană Vârciorova - Nadanova- Ponoare.

O mare parte a calcarelor din cadrul Podișului și Munților Mehedinți sunt despădurite sau acoperite cu păducel, corn, porumbar, scumpie, ienupăr și liliac, în amestec cu fagi izolați. În multe locuri liliacul sălbatic formează adevărate păduri, vestite fiind cele de pe cornetele Isverna, Nadanova sau Ponoarele.

Vegetația din Isverna are mai multe grupe caracteristice, după cum urmează:

- **Tufărișurile peripanonice** se instalează pe cornetele calcaroase (care marchează aliniamentul de calcare jurasice din cadrul autohtonului danubian, desfășurat pe direcția nord-est- sud-vest), situate între unitatea podișurilor (est) și zona depresionară (centru) a Podișului Mehedinți. Această zonă calcaroasă este străbătută de numeroare râuri, cum ar fi Coșuștea, Topolnița, Camena, care formează chei și alte formațiuni calcaroase, numite cornete, cele mai populare fiind Cornetul Cerboanii (810 m), Cornetul Babelor (770 m) și Cornetul Bălții (701 m), iar altele, cu altitudine mai mică (sub 575 m), se întâlnesc în zona Ponoarele, adică Răiculești, Băluța și Gărdăneasa. Vegetația acestor cornete este reprezentată de tufărișuri de liliac (*Syringa vulgaris*), mojdrean (*Fraxinus ornus*) și corn (*Cornus mas*), de unde și numele de cornet pe care-l poartă aceste formațiuni;

- **Pajiști calcaroase**, xerofile până la mezoxerofile, din Festuco-Brometea. Acest habitat este format, în Geoparcul Platoul Mehedinți, din pajiști stepice sau subcontinentale (*Festucetalia valesiaca*). Aceste pajiști au origine parțial naturală, parțial antropogenică: ele sunt pajiști secundare defrișărilor pădurilor de gorun și carpen (*Brachypodium pinnati*-*Festucetum rupicola* și *Danthonia*-*Brachypodium pinnati*) și pajiști secundare, instalate pe locul unor livezi sau vii părăsite/desființate (*Agrostio*-*Festucetum valesiaca*);

- **Comunități higrofile și nitrofile de ierburi înalte**, de-a lungul cursurilor de apă și lizierelor forestiere, aparținând ordinilor *Glechometalia hederaceae* și *Convolvuletalia sepium* (*Senecio fluviatilis*, *Aegopodium podagrariae*, *Convolvulion sepium*, *Filipendulion*);

- **Habitatul** se dezvoltă pe versanți medii până la puternic înclinați, cu diferite expoziții, pe culmi, pe roci calcaroase, gresii calcaroase, conglomerate și intruziuni magmatice mezozoice, pe soluri brune de pădure profunde, cu mult pietriș și pe soluri moderat acide, mezobazice, puternic levigate, sărace în humus. Este reprezentat de fâgetele ce aparțin cl. *Fagetalia sylvatica* (Pawłowski și al., 1928), păduri medio-europene colinare de fag cu *Luzula luzuloides*, fiind edificat de *Fagus sylvatica* și având ca specie

caracteristică pe *Festuca drymeia*. Având în vedere că făgetele subtermofile din sud-vestul țării reprezintă o tranziție între făgetele carpatice (Symphyto-Fagion) și cele ilirice (Aremonio-Fagion) și sunt extrazonale în țara noastră, deoarece apar exclusiv pe substrate carbonatice, aria cercetată a fost bara calcaroasă care se întinde începând de la Camena (Colțul Pietrii) până spre Motru Sec. Habitatul este reprezentat prin varianta românească R4111 Păduri sud-est carpatice de fag (*Fagus sylvatica*) și brad (*Abies alba*) cu *Cephalanthera damasonium*;

- **Făgetele subtermofile** din sud-vestul țării reprezintă o tranziție între făgetele carpatice (Symphyto-Fagion) și cele ilirice (Aremonio-Fagion) și sunt extrazonale în țara noastră, deoarece apar exclusiv pe substrate carbonatice. Habitatul Natura 2000 91K0 este reprezentat în teritoriul Geoparcului prin variantele R4112 Păduri balcanice de fag (*Fagus sylvatica*) cu *Aremonia agrimonoides*, R4115 Păduri balcanice de fag (*Fagus sylvatica*) cu *Geranium macrorrhizum*, R4121 Păduri balcanice de fag (*Fagus sylvatica*) și alun turcesc (*Corylus colurna*) cu *Knautia drymeia*.

- **Grohotișurile calcaroase sau marnoase** din etajele colinar și montan, ce se extind în regiunile montane (alpine și subalpine), adesea în stațiuni uscate și calde, în asociere cu comunități vegetale din *Stipetalia calamagrostis*.

Din fauna zonei Isverna se regăsesc raci de piatră, *Austropotamobius torrentium* și lilieci *Miniopterus schreibersii*.

ATRAȚII ANTROPICE

Patrimoniul cultural etnografic din acest traseu este reprezentat de conace și troițe la Isverna.

• **Biserica de lemn Sfinții Voievozi din Isverna**, sat Drăghești, comuna Isverna, este un monument istoric și de arhitectură populară religioasă. Biserica a fost construită în 1783 și refăcută în 1823. Pictura interioară datează din 1892.

• **Centrul Etnografic Isverna** se remarcă prin arhitectură și tehnică populară, structura tradițională, case de lemn realizate în arhitectura tradițională zonei de podiș, mori de apă în funcțiune, artă populară, port popular.

• **Centrul Folcloric Isverna**, care organizează manifestări populare tradiționale, calendaristice (de iarnă) și familiale.

• **Legende ale zonei Cerna Vârf**, așezare străveche menționează mai multe comori îngropate aici. Și bătrânii satului își aduc aminte și astăzi ciudatele dispariții și decese care au avut loc, de-a lungul timpului, în aceste locuri.

• **Biserica de lemn Sfinții Voievozi din Godeanu** este un monument istoric și de arhitectură populară religioasă, datând din perioada 1783 - 1786.

• **Biserica de lemn cu hramul „Sfântul Nicolae”** (1766) din Godeanu

• **Biserica de lemn cu hramul „Sfântul Ștefan”** (1796-1799) din Gornovița

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

• **Pensiunea Vila Cerbul**, sat Godeanu, Nr. 10, 227331, România, 2 dormitoare. Parcare, terasă, TV cu ecran plat cu canale prin satelit și 1 baie. Chichineta este utilată cu prăjitor de pâine și cuptor cu microunde. La proprietate se oferă zilnic un mic dejun continental.

• **Pensiunea Steaua Munților*****, comuna Isverna, 14 camere (12 duble și 2 triple). Restaurant cu specific tradițional, preparate de casă, un teren de fotbal sintetic în mărime naturală cu vestiare și tribune, plus un loc de joacă pentru copii, Tel: (+40) 0756 322.095, <http://www.steauamuntilorisverna.com/>

- Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă, 12 locuri (5 camere), TV, baie în fiecare cameră; internet wireless; apă caldă/rece permanent; încălzire centrală; mini sală de conferințe; frigider; terasă acoperită; curte (grătar în aer liber); parcare. Tel: 0752 234 522
- Pensiunea Izvorul Rece, sat Brebina, nr.47, oraș Baia de Aramă, județul Mehedinți. Tel: 0252.381.509 <http://www.comtit.ro/>
- Pensiunea Maria Elena**, Strada Principală, nr. 87, Ponoarele, județul Mehedinți, 227360, 12 locuri (6 camere). Cameră cu aparate de gimnastică și masă de biliard, Tel: 0752 112 711
- Conacu Boierului, comuna Ponoarele nr. 9, 20 locuri, (10 camere). Restaurant, parcare, loc de joacă pentru copii, sală fitness, foisor, biciclete, ATV-uri, biliard, masă de tenis, demonstrații de olărit, Tel: 0740057390, www.conacuboierului.ro
- Turisții se mai pot caza în case tradiționale unde pot lua parte la activitățile gospodăriei, în satul Ilovița.

ALIMENTAȚIE

- Restaurant cu specific tradițional și preparate de casă la Steaua Munților Isverna
- Restaurant la Pensiunea Casa Albă**, Str. Victoriei, nr. 44, Baia de Aramă
- Restaurant Conacu Boierului, comuna Ponoarele nr. 9, cu preparate tradiționale

RECREERE

- Biciclete, ATV-uri, biliard, fitness, tenis de masă, demonstrații de olărit la Ponoarele-Conacu Boierului
- Teren fotbal și loc de joacă pentru copii la Steaua Munților Isverna

SERVICII

- Serviciile de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, biciclete, ATV-uri.
- Informare turistică prin centrele de informare turistică de la Baia de Aramă, Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier, la Dubova

5.2. Trasee pentru cicloturismul montan în Clisura Dunării și în Munții Almăjului

B1. Dubova- Mraconia- Bigăr- Poiana Ravna- Valea Ponicevei- Dubova

Lungimea acestui traseu este de 62,3 km, altitudinea maximă este de 829 m, panta maximă este de 18,8%, cu trafic moderat/inexistent, pe un drum asfaltat în proporție de 11% și cu pământ în proporție de 89%. Coordonatele GPS sunt 44°36'41,53"N și 22°15'09,01"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește din centrul comunei Dubova, la aproximativ 25 km de Orșova, pe DN57, Km 6, Mănăstirea Mraconia, chipul lui Decebal, urmează o ușoară urcare din Valea Mraconiei până la km 20, părăsește albia râului și urcă până la km 29, apoi urmează o ușoară coborâre până în satul Bigăr (km 40). Traseul se întoarce 3 km pe aceeași rută, iar apoi urmează poteca turistică- bandă roșie până în Valea Ponicevei, trecând prin Poiana Ravna.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: 25 km de Orșova pe DN57
- feroviar: magistrala 900, Craiova- Drobeta Turnu-Severin- Orșova- Băile Herculane- Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Sectorul inferior al Dunării (cel românesc), în lungime de 1075 km, începe cu spectaculosul și impresionantul defileu Porțile de Fier, lung de 144 km, care străbate sud-vestul Carpaților Meridionali, având pe o porțiune de 9 km lungime, la Cazane, caracter de vale transversală, cu versanți calcaroși, abrupti. Aici a fost construit Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I, care cuprinde lacul de acumulare Porțile de Fier I și o mare hidrocentrală, cu o putere instalată de 2100 MW.

Ca arie protejată în cadrul județului se remarcă **Parcul Natural Porțile de Fier**, care reprezintă un spațiu deschis unui turism organizat, ecologic, oferind vizitatorului îmbinarea activităților de recreere și agrement, instructiv- educative, de percepție a mediului și de protecție a resurselor naturale și cultural-istorice. Potențialul turistic al zonei este extrem de ridicat datorită peisajelor deosebite (punctele de belvedere tip Ciucarul Mare, talve, neck-ul vulcanic Trescovat), reliefului exocarstic pe Ciucarul Mic și Ciucarul Mare, reliefului endocarstic (peșterile Ponicoval, Gaura cu Muscă etc.). În parc există 18 rezervații naturale, printre care Balta Nera-Dunăre, Baziaș, Râpa, Valea Mare etc.

Din întregul defileu al Dunării, Cazanele oferă cel mai pitoresc și original peisaj. Aici se întâlnesc variate forme de relief carstic: versanți abrupti ce se ridică sălbatic deasupra oglinzii apelor Dunării, doline, uvale, peșteri (Peștera Veterani, Peștera Ponicoval, Peștera Lilieilor, Peștera fără Nume) etc.

În ansamblu, **Defileul Dunării** prezintă o succesiune de largiri și îngustări („clisuri”) impuse de alternanța rocilor cristaline și eruptive cu cele sedimentare calcaroase. Apariția la zi a calcarelor jurasice și cretacee, alături de formațiunile mai dure- gnaissuri, granite, amfibolite, gabouri etc.- din sectorul mehedintean, a avut un rol hotărâtor în formarea grandiosului defileu al Dunării. Cazanele Dunării reprezintă porțiunea de defileu cuprinsă între confluența Dunării cu pâraiele Plavișevita și Ogradena, formând o unitate geomorfologică bine individualizată.

Rezervația Cazanele Mari și Mici este de tip mixt (categoria IV IUCN) și se întinde pe 215 ha. **Cazanele Mari** se desfășoară pe 3,8 km lungime și 200 —350 m lățime, între localitatea Plavișevita și bazinetul de la Dubova și sunt dominate de înălțimile cu pereți abrupti ai Ciucarului Mare (316 m), în România și Știrbăului Mare (768 m), în Serbia. **Cazanele Mici** sunt tăiate între înălțimile Ciucarului Mic (310 m), în România, și Știrbăului Mic (626 m), în Serbia și se desfășoară pe 3,6 km lungime, între bazinetul Dubovei și cel al Ogradenei, având o lățime de 150—350 m.

În aval de sectorul Cazanelor Mici, valea se lărgeste și formează bazinetul de la Ogradena; în continuare, urmează o ultimă îngustare, cea care formează regiunea propriu-zisă a „Porților de Fier”, situată între gura râului Bahna și localitatea Gura Văii și așezată la contactul Podișului Mehedinți cu depresiunea Severinului.

Pe solurile rendzinice din zona montană se dezvoltă păduri de fag cu pajiști și elemente termofile. Aceleași rendzine se întâlnesc și în zona Cazanelor Dunării și Munților Almăj, dar pe suprafețe mult mai reduse. Tot pe suprafețele calcaroase ale Podișului și Munților Mehedinți, ca și în Cazane, se întâlnesc, sub forma unor petice, solurile de tip terra rosa formate pe produsele de alterare ale calcarelor compacte.

Climatul specific județului Mehedinți permite creșterea și dezvoltarea în bune condiții, atât în mod natural- accidental, cât și în plantații organizate, a smochinului și a migdalului, întâlnindu-se frecvent magnolia, laleaua de cazane, arbuști și plante considerate fosile vii.

Zona calcaroasă a Cazanelor se caracterizează printr-un relief exocarstic și endocarstic în diferite stadii de evoluție. În masivul calcaros Ciucaru Mare au fost identificate șapte peșteri, dintre care cea mai importantă și vizitabilă este Peștera Ponicoa. Toate acestea au oferit importante informații în ceea ce privește habitatele Clisurii în paleoliticul superior și epipaleolitic.

Peștera Ponicoa, cunoscută și sub denumirile de Peștera de la Gura Apei sau Peștera Liliiecilor este cea mai mare din întreg defileul Dunării (galeriile însumează 1660 m) și poate fi accesată de pe uscat sau de pe Dunăre cu barca. Numele de Peștera Liliiecilor se datorează coloniilor de lilieci care trăiesc în Galeria Liliiecilor, pe jos observându-se numeroase movile de guano provenit de la lilieci relativ mari. Cavitățile, parțial fosile, parțial subfosile, este, în fapt, o străpungere hidrologică realizată de pârâul Ponicoa în peretele calcaros al versantului stâng al Dunării- masivul Ciucaru Mare- la o altitudine relativă de 60 de metri. Este accesibilă și persoanelor mai puțin experimentate, echipamentul putând fi unul de circumstanță.

Primele cercetări de natură geologică au fost făcute de M. Munk, în 1872, iar cele de natură faunistică în 1929, de către R. Jeannel. Primul plan topografic al peșterii a fost realizat între 1962-1963, de către Șt. Negrea, A. Negrea și L. Botășăneanu. Tot ei au început cercetări extensive organizate, iar între anii 1965- 1969, primii doi au efectuat un studiu intensiv asupra biocenozelor cavernicole. Între anii 1966-1967 I. Povară, N. Schmidt și A. Petcu au întocmit primul profil al peșterii. Ea cuprinde galeria activă (a râului Ponicoa) și pe cea arhaică (sala cu Coloane a Marelui Șarpe).

Peștera Ponicoa prezintă mai multe niveluri de galerii, cele inferioare fiind active. Dintre galeriile fosile, cea mai spectaculoasă este Galeria Concreționară, precum și Sala Coloanelor. Aici, apa și timpul au creat stalactite și stalagmite de forme și mărimi diferite, domuri și coloane, podeaua de calcită albă, gururi, perle de cavernă, draperii etc. Peștera Ponicoa a fost declarată rezervație speologică datorită unor resturi fosile de *Ursus spelaeus*, un fragment de ceramică foarte veche cultura halstattiana și a unor specii endemice.

Peștera are trei căi de acces. Intrarea principală, cea mai accesibilă, este situată în Cheile Ponicoa, create de pârâul cu același nume, unde se ajunge din DN 57. După escaladarea blocurilor enorme de prăbușire, aflate mai ales la începutul galeriei, se înaintează aproape 500 de metri pe sub tavanul înalt până la 26 m, la lumina difuză care pătrunde foarte adânc în interior. La jumătatea tunelului există o pantă destul de abruptă, de cca 30 de metri, la capătul căreia se află Galeria Concrețiunilor, care se continuă printr-un sistem de galerii mai mici. Înainte de prima bifurcație se află Sala Coloanelor, unde de-a lungul timpului, picăturile de apă au creat stalactite și stalagmite de forme și mărimi diferite, domuri și coloane, podeaua de calcită albă, perle de cavernă, draperii etc., potrivit www.primariaorsova.ro.

Pornind tot din Cheile Ponicoa, de lângă intrarea prin tunel, se urcă panta de grohotiș din dreapta, până la o potecuță care duce la intrarea în Galeria Liliiecilor. Această galerie se deschide într-o sală enormă lungă de peste 100 de metri, lată de vreo 60 și înaltă de peste 30 m. Pe podeaua ei există blocuri de prăbușire, gropi, concrețiuni și movile de guano provenite de la niște colonii de lilieci relativ mari. De aici se poate intra într-un sistem de diacaze, în pantă și plin de argilă ce aparține Galeriei cu Argilă. Tot de aici se desface Galeria Scării, care conduce deasupra Galeriei Ogașului Ponicoa. O a treia intrare se află venind de pe Dunăre, la care se ajunge cu șalupa, parcurgând 500 m pe sub peretele Ciucarului Mare până la gura peșterii.

Peștera este o cavitate caldă (peste 11 grade Celsius iunie-octombrie), umedă (94-100% în profunzimea galeriilor), parcursă de curenți care uneori sunt destul de puternici. Vizitarea Peșterii Ponicoa se poate face tot timpul anului, însă recomandabil este între lunile mai și octombrie. În timpul perioadelor de viitură, Galeria Ponicoa este deseori inundată total sau parțial. Se recomandă ca vizitarea să se facă

în grupuri conduse de un ghid, având lămpi, cizme de cauciuc, echipament adecvat, deoarece parcurgerea întregii peșteri durează 2-3 ore.

Un punct de belvedere important este pe **Ciucarul Mare** (318 m), pe un traseu de 2 ore din Dubova cu un grad de dificultate redus, unde se poate observa perspectiva întregului Defileu al Dunării. Accesul către Ciucarul Mare se face direct din DN 57, din centrul localității Dubova, la cca. 100 m de sediul Primăriei Dubova, pe sensul de mers spre localitatea Svinița. Lungimea traseului este de cca 5 km, ce se pot parcurge în 2 ore. Traseul este bine marcat cu triunghi galben și este accesibil în tot timpul anului. Încă de la început traseul urmează o pantă ușoară prin pădure. După 1 km se ajunge la un loc de popas amenajat de către Parcul Natural Porțile de Fier. De aici poteca urmează prin pădure, până când se ajunge pe platoul de unde poteca se bifurcă. Este recomandabil să se parcurgă întreaga creastă până la limita estică, de unde se pot admira de sus casele ce compun comuna Dubova, precum și Golful Dubova. La fel ca și la Ciucarul Mic, din loc în loc se deschid puncte de belvedere formate din stânci calcaroase, lapiezuri, oferind imagini spectaculoase asupra Cazanelor Mari și a masivului stâncos Stirbatul Mare. Elementul de vegetație specific întâlnit este reprezentat de lealea de cazane (Tulipa Hungarica). Aceasta este vizibilă îndeosebi de pe apă, deoarece habitatul ei este reprezentat de pereții stâncoși ai Ciucarului Mare. Ca și elemente de faună întâlnite sunt câprioare, lupi, pisica sălbatică, iar specific întâlnim broasca țestoasă a lui Hermann, și pe stâncile bătute de soare vipera cu corn (www.turism-orsova.ro).

Peștera Veterani este una din cele mai importante peșteri ale Cazanelor Dunării. Aceasta are un bogat trecut istoric, fiind cunoscută de mii de ani. Dacii au ridicat-o la nivel de lăcaș sfânt al zeului lor suprem, Zamolxe. Locația sa este în Cazanele Mari ale Dunării, mai concret, se află în masivul Ciucarul Mare, din comuna Dubova. Peștera este relativ mică, de doar 87 de metri lungime, iar accesul la ea se face doar cu barca. Sunt ambarcațiuni la Statuia lui Decebal, mai în aval pe Dunăre, de unde se pot face ture înspre peșteră.

Intrarea propriu-zisă este aproape de la malul apei. De aici se urcă, pe un ponton înclinat de lemn la gura cavității. Intrarea era protejată pe vremuri de un zid din piatră care se vede și azi, apoi urmează un coridor scurt și sala mare. Zidul menționat împarte gura peșterii în două. Unii susțin că peretele ar fi din vremea romanilor, alții de pe vremea Imperiul Austriac.

Se crede că pe vremea dacilor, în peștera Veterani se făceau jertfe pentru Zamolxe (multe păsări). Într-adevăr, peștera are o fereastră prin care răzbate lumina într-un mod interesant. Se spune că această lumină cădea perfect pe altarul creat de daci.

Numele peșterii provine de la generalul italian Veterani, care a reformat-o prin secolul al XVII-lea. Aici era un excelent punct de observare a celor care navigau pe fluviu. Datorită importanței strategice, peștera Veterani a fost îndelung disputată pentru a fi cucerită.

Peștera Veterani nu este foarte spectaculoasă din punct de vedere al formațiunilor de stalactite și stalagmite. La interior acum apar doar rămășițe de ziduri, fereastra și un puț. Acesta a fost construit de prizonieri turci, iar acum are pus deasupra un grilaj pentru evitarea accidentelor.

ATRAȚII ANTROPICE

Statuia Chipul lui Decebal, înaltă de 55 m și lată de 25 m (lungimea ochilor: 4,3 m, lungimea nasului: 7 m, lățimea nasului: 4 m), este situată în zona cataractelor de la Cazanele Mici (golful Mraconia), pe malul stâng al Dunării, acolo unde adâncimea fluviului este cea mai mare (120 de metri).

Ideea construirii acestui basorelieu i-a aparținut omului de afaceri român Iosif Constantin Drăgan, un istoric amator. Execuția sa cu 12 sculptori a durat 10 ani (1994-2004) și a costat, în final, peste un milion de dolari. Executarea acestei lucrări s-a desfășurat sub conducerea sculptorului român Florin Cotarcea, ea realizându-se în ciuda pericolului reprezentat de înălțimi, căldură și vipere. Pe pontonul din golful făcut de râul Mraconia, unde se află această cea mai mare sculptură în piatră din Europa, se poate ajunge doar pe

apă, cu barca. Pentru modelarea stâncii s-a folosit peste o tonă de dinamită. Sub capul lui Decebal a fost săpată în stâncă o inscripție în latină: „DECEBALUS REX - DRAGAN FECIT” („Regele Decebal - făcut de Drăgan”).

Tabula Traiana este situată chiar în fața basoreliefului, dar pe malul sârbesc, de aproape 2000 ani. Aceasta este o placă memorială antică, având 4 metri lungime și 1,75 metri înălțime, monument ridicat de adversarul regelui Decebal, împăratul roman Traian, pentru a marca marșul trupelor imperiale romane spre Dacia și a comemora victoriile Imperiului Roman asupra regatului dac în războiul din anii 105-106 e.n., dar și finalizarea drumului militar roman al lui Traian.

Mănăstirea Mraconia se află tot în comuna Duhova, la o distanță de 15 kilometri vest față de orașul Orșova, pe malul stâng al Dunării, care formează în acel loc, cel mai frumos defileu de pe tot întinsul ei, între Orșova și Moldova Nouă. Mănăstirea a fost ridicată pe locul unui fost punct de observație și dirijare a vaselor de pe Dunăre, căci datorită arhitecturii reliefului, prin îngustimea din loc în loc a defileului nu putea avea loc trecerea simultană a două vase. Aceste îngustări și largiri maxime ale fluviului au primit numele de "cazanele Dunării".

Locul pe care a fost ridicată aceasta se numea "la balon", datorită punctului de observație de acolo. Construcția a fost cunoscută și ca mănăstirea din Valea Dunării sau de la Ogradena Veche, o comună din apropiere. Cuvântul "mraconia" înseamnă "loc ascuns" sau "apa întunecată". Mănăstirea Mraconia a cunoscut toate vitregiile istoriei, începând de la pustiirea năvălitorilor, plata peșcheșului, stăpâniri străine și până la a fi înghițită de apă. Actuala mănăstire este ridicată pe locul fostei mănăstiri Mraconia, ridicată în valea cu același nume. Mănăstirea inițială a fost ridicată în anul 1523, sub jurisdicția Episcopiei de la Vârșeț, de către dregătorul regiunii de graniță a Caransebeșului și Lugojului, banul Nicola Gârlișteanu. Biserica a primit hramul Sfântului Prooroc Ilie. Se știe că ruinele ei au fost acoperite de apele Dunării, reținute în perimetrul lacului de acumulare de la Porțile de Fier. Construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier I, realizată în anul 1967, a făcut ca așezământul să fie demolat, ruinele sale fiind inundate de apele Dunării. Mănăstirea nu a mai primit dreptul de a fi reconstruită în alt loc, iar aceasta a ajuns să fie cunoscută sub numele "Mănăstirea de sub ape, Mraconia".

Eibenthal este satul considerat a fi o veritabilă „insulă lingvistică” a minorității cehilor din România. Eibenthalul s-a înființat în anul 1827, în timpul celui de-al doilea val de colonizare cu cehi, care avea ca scop colonizarea zonei de frontieră a Imperiului Austro-Ungar, în special din rațiuni militare. Zona Porților de Fier a fost vizată în mod special, Eibenthalul fiind unul dintre cele câteva sate de „pemi” (locuitori ai Boemiei) care s-au înființat în zonă în această perioadă. Majoritatea coloniștilor au venit din Plzeň, Klatovy (din aceste două localități erau și mulți etnici germani printre coloniști, dar cu timpul aceștia s-au deznăționalizat și au adoptat limba cehă), Čáslav și Beroun. Ocupațiile lor de bază erau exploatarea lemnului și mineritul. Aceste două ramuri au constituit principalele surse de venit pentru locuitorii din Eibenthal. În ultima perioadă însă, Eibenthalul a cunoscut un puternic declin, datorită condițiilor economice nefavorabile de după revoluția din 1989, a migrării tinerilor spre orașe și în Cehia, și în consecință a îmbătrânirii rapide. Dacă în anul 1934 aici locuiau circa 600 de persoane, în anul 2000 mai erau doar 302 locuitori.

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

- Casa Peștera Poncova, Dubova, str. Poncova, nr. 8; 8 adulți în 4 spații de cazare, Tel: 0799 087 736
- Pensiunea Melba, Dubova, str. Dunării, nr. 1; 20 adulți și 9 copii în 10 spații de cazare, restaurant, parcare, terasă, Tel: 0727 474 179; 0758 076 666

- Casa Dana, Dubova, Dn57, nr. 510, adulți în 4 spații de cazare. Billiard, grădină, foișor, grătar, terasă, parcare, piscină gonflabilă, Tel: 0770 537 233
- Casa de vacanță Arena, Dubova, DN 57, nr. 57; 8 adulți în 4 spații de cazare. Foișor, grătar, piscină mică, plajă, pescuit, Tel: 0742 329 258
- Pensiunea Decebal****, Dubova, Str. Dubova; 36 adulți în 15 spații de cazare. Terasă, restaurant internațional, sărbesc, pescăresc, piscină, ponton (pescuit, agrement), parcare, Tel: 0747 808 585, 0252 368 032
- Casa BeaSara, Dubova, str. Cazanele, nr. 11; 8 adulți în 4 spații de cazare. Grătar, foișor, loc de joacă amenajat pentru copii, pontoane pentru agrement nautic și pescuit, caiac, piscină, Tel: 0724 315 202
- Vila Victor, Dubova, str. Dubova, nr. 2; 12 adulți în 5 spații de cazare. Grătar, balansoare, piscina, șezlonguri pentru plajă, contracost plimbări cu șalupa, Tel: 0725 251 162
- Casa Panoramic, Dubova, str. Dunării, nr. 37; 12 adulți și 7 copii, în 6 spații de cazare. Terasă, bucătărie, Tv, piscină, plajă, loc de parcare, biciclete, Tel: 0745 323 343
- Căsuța Alexia, Dubova, Șoseaua DN 6, nr. 43; 16 adulți și 4 copii, în 8 spații de cazare. Foișor (utilat complet), grătar, ponton, parcare, terase, șezlonguri, balansoar, piscină, plimbare cu barca contracost 12 persoane, Tel: 0754 725 698
- Vila Andrei, Dubova, str. Principală, nr. 4; 12 adulți în 5 spații de cazare. Ponton, foișor, șezlonguri, teren de sport, 4 terase cu vedere la Dunăre, grătar, loc de pescuit, parcare, Tel: 0744 546 521
- Casa de Vacanță Madona, Dubova, 13 locuri. Piscină, internet, Grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasa, foișor, Tel: 0740091993
- Pensiunea Dubova, Dubova, 12 locuri. Internet, grătar în curte, terasă sau foișor, Tel: 0747872031, 0747094173, 0742966051
- Cabanele Valea Ponicevei, Dubova, 8 locuri. Internet, grătar în curte, activități de teambuilding, terasă sau foișor, Tel: 0743100853
- Sat vacanță Bell Ale, Str. Mraconia, Eșelnița, 12 locuri (4 camere). 4 cabanute din lemn, plus una din piatră, cu mobila din lemn masiv, terasa, baie interioară în fiecare, cu duș, apă caldă, foișor cu grătar, frigider, zonă cu banci, loc de luat masa, acces la barcă inclus în costul de cazare.
- Casa Verde, Orșova. Camere, Apartament - 25 locuri. Internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasă sau foișor, Tel: 0744954191

ALIMENTAȚIE

- Restaurant Pensiunea Melba, Dubova
- Restaurant internațional, sărbesc, pescăresc, Pensiunea Decebal, Dubova

RECREERE

- Croaziere pe Dunăre în zona Cazane, cu ambarcațiuni mici sau mari. Fluviul Dunărea cu ape liniștite sau care parcă „fierb” în „cazane” calcaroase de un pitoresc unic, oferă posibilități de plajă și pescuit, majoritatea pensiunilor oferind facilități în acest sens.
- Grătar, drumeții, mountain-bike

SERVICII

- 4 magazine alimentare în Dubova
- Supermaket Billa și Penny în Orșova
- servicii de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, piscină, plajă, teren de tenis/fotbal, biliard, tenis de masă, și bărci pentru agrement și plimbări pe Dunăre de 12-14 persoane

- Informare turistică prin centrul de informare turistică de la Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrele de informare turistică ale Parcului Natural Porțile de Fier de la Dubova și Mraconia.

B2. Dubova- Valea Satului- Dealul Cocinilor- Poiana Ravna- Eibenthal- Dubova

Lungimea acestui traseu este de 45,2 km, altitudinea maximă este de 799 m, panta maximă este de 22,2%, cu trafic moderat/inexistent, pe un drum asfaltat în proporție de 43% și cu pământ în proporție de 57%. Coordonatele GPS sunt 44°36'41,53"N și 22°15'09,01"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește din centrul comunei Dubova, aprox. 25 km de Orșova, pe DN57. După 1,5 km părăsește asfaltul și începe urcarea pe Valea Satului (drum forestier bine întreținut) până la km 4, de unde se face la stânga pe varianta ce traversează Dealul Cocinilor, până în Valea Ponicevei (km 14). Se părăsește drumul principal și se urmează drumul și apoi poteca turistică marcată cu bandă roșie până în Poiana Ravna, iar apoi spre sud-vest se îndreaptă spre Dunăre printr-o pădure de fag, trece pe lângă vârful Znamana (809m), iar apoi coboară în Eibenthal. Din Eibenthal, se continuă pe drumul asfaltat realizat pe terasamentul fostei căi ferate, ce deservea exploatarea minieră de la Baia Nouă, se intersectează DN57 la gura de vărsare a Liubotinei, iar de aici întoarcerea se face pe la Dubova, pe malul Dunării (DN57).

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: aprox. 25 km de Orșova pe DN57
- feroviar: magistrala 900, Craiova- Drobeta Turnu-Severin- Orșova- Băile Herculane- Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

ATRAȚII NATURALE

Sectorul inferior al Dunării (cel românesc), în lungime de 1075 km, începe cu spectaculosul și impresionantul defileu Porțile de Fier, lung de 144 km, care străbate sud-vestul Carpaților Meridionali, având pe o porțiune de 9 km lungime, la Cazane, caracter de vale transversală, cu versanți calcaroși, abrupti. Aici a fost construit Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I, care cuprinde lacul de acumulare Porțile de Fier I și o mare hidrocentrală, cu o putere instalată de 2100 MW.

Ca arie protejată în cadrul județului se remarcă **Parcul Natural Porțile de Fier**, un spațiu deschis unui turism organizat, ecologic, care oferă vizitatorului îmbinarea activităților de recreere și agrement, instructiv- educative, de percepție a mediului și de protecție a resurselor naturale și cultural-istorice. Potențialul turistic al zonei este extrem de ridicat, datorită peisajelor deosebite (punctele de belvedere tip Ciucarul Mare, talve, neck-ul vulcanic Trescovat), de relieful exocarstic pe Ciucarul Mic și Ciucarul Mare, relieful endocarstic (peșterile Poniceva, Gaura cu Muscă etc.). În parc există 18 rezervații naturale, printre care Balta Nera-Dunăre, Baziaș, Râpa, Valea Mare etc.

Din întregul defileu al Dunării, Cazanele oferă cel mai pitoresc și original peisaj. Aici se întâlnesc variate forme de relief carstic, cum ar fi versanții abrupti ce se ridică sălbatic deasupra oglinzii apelor Dunării, doline, uvale, peșteri (Peștera Veterani, Peștera Poniceva, Peștera Liliecilor, Peștera fără Nume) etc.

În ansamblu, **Defileul Dunării** prezintă o succesiune de lărgiri și îngustări („clisuri”) impuse de alternanța rocilor cristaline și eruptive cu cele sedimentare calcaroase. Apariția la zi a calcarelor jurasice și cretacice, alături de formațiunile mai dure- gnaisuri, granite, amfibolite, gabrouri etc., din sectorul mehedintean, a avut un rol hotărâtor în formarea grandiosului defileu al Dunării.

Cazanele Dunării reprezintă porțiunea de defileu cuprinsă între confluența Dunării cu pâraiele Plavișevița și Ogradena, formând o unitate geomorfologică bine individualizată. Rezervația Cazanele Mari și Mici este de tip mixt (categoria IV IUCN) și se întinde pe 215 ha.

Cazanele Mari se desfășoară pe 3,8 km lungime și pe 200- 350 m lățime, între localitatea Plavișevița și bazinetul de la Dubova și sunt dominate de înălțimile cu pereți abrupti ai Ciucarului Mare (316 m), în România și Știrbățului Mare (768 m), în Serbia. **Cazanele Mici** sunt tăiate între înălțimile Ciucarului Mic (310 m), în România, și Știrbățului Mic (626 m), în Serbia și se desfășoară pe 3,6 km lungime între bazinetul Dubovei și cel al Ogradenei, având o lățime de 150- 350 m.

În aval de sectorul Cazanelor Mici, valea se lărgeste și formează bazinetul de la Ogradena; în continuare, urmează o ultimă îngustare, cea care formează regiunea propriu-zisă a „Porților de Fier”, situată între gura râului Bahna și localitatea Gura Văii, așezată la contactul Podișului Mehedinți cu depresiunea Severinului.

Pe solurile rendzinice din zona montană se dezvoltă păduri de fag cu pajiști și elemente termofile. Aceleași rendzine se întâlnesc și în zona Cazanelor Dunării și Munților Almăj, dar pe suprafețe mult mai reduse. Tot pe suprafețele calcaroase ale Podișului și Munților Mehedinți, ca și în Cazane, se întâlnesc, sub forma unor petice, solurile de tip terra rosa, formate pe produsele de alterare ale calcarelor compacte.

Climatul specific județului Mehedinți permite creșterea și dezvoltarea în bune condiții, atât în mod natural- accidental, cât și în plantații organizate, a smochinului și a migdalului, întâlnindu-se frecvent magnolia, lealea de cazane, arbuști și plante considerate fosile vii.

Zona calcaroasă a Cazanelor se caracterizează printr-un relief exocarstic și endocarstic în diferite stadii de evoluție. În masivul calcaros Ciucaru Mare au fost identificate șapte peșteri, din care cea mai importantă și vizitabilă este Peștera Ponicovală. Toate acestea au oferit importante informații în ceea ce privește habitatele Clisurii în paleoliticul superior și epipaleolitic.

Peștera Ponicovală, cunoscută și sub denumirile de Peștera de la Gura Apei sau Peștera Liliiecilor, este cea mai mare din întreg defileul Dunării (galeriile sale însumează 1660 m) și poate fi accesată de pe uscat sau de pe Dunăre cu barca. Numele de Peștera Liliiecilor se datorează coloniilor de lilieci care trăiesc în Galeria Liliiecilor, pe jos observându-se numeroase movile de guano, provenite de la lilieci relativ mari. Cavitățile, parțial fosile, parțial subfosile, este, în fapt, o străpungere hidrologică realizată de pârâul Ponicovală în perețele calcaros al versantului stâng al Dunării- masivul Ciucaru Mare- la o altitudine relativă de 60 de metri. Este accesibilă și persoanelor mai puțin experimentate, echipamentul putând fi unul de circumstanță.

Primele cercetări de natură geologică au fost făcute de M. Munk, în 1872, iar cele de natură faunistică în 1929, de către R. Jeannel. Primul plan topografic al peșterii a fost realizat în anii 1962-1963, de către Șt. Negrea, A. Negrea și L. Botășăneanu. Tot ei au început cercetări extensive organizate, iar între anii 1965-1969, primii doi au efectuat un studiu intensiv asupra biocenozelor cavernicole.

Între anii 1966-1967 I. Povară, N. Schmidt și A. Petcu au întocmit primul profil al peșterii. Ea cuprinde galeria activă (a râului Ponicovală) și pe cea arhaică (sala cu Coloane a Marelui Șarpe). Peștera Ponicovală prezintă mai multe niveluri de galerii, cele inferioare fiind active. Dintre galeriile fosile, cea mai spectaculoasă este Galeria Concreționară, precum și Sala Coloanelor. Aici, apa și timpul au creat stalactite și stalagmite de forme și mărimi diferite, domuri și coloane, podeaua de calcită albă, gururi, perle de cavernă, draperii etc.

Peștera Ponicovală a fost declarată rezervație speologică datorită unor resturi fosile de *Ursus spelaeus*, un fragment de ceramică foarte veche de cultură halstattiană, și a unor specii endemice. Peștera

are trei căi de acces. Intrarea principală, cea mai accesibilă, este situată în Cheile Ponicovei, create de pârâul cu același nume, unde se ajunge din DN 57. După escaladarea blocurilor enorme de prăbușire, aflate mai ales la începutul galeriei, se înaintează aproape 500 de metri pe sub tavanul înalt până la 26 m, la lumina difuză care pătrunde foarte adânc în interior. La jumătatea tunelului există o pantă destul de abruptă de cca 30 de metri, la capătul căreia se află Galeria Concrețiunilor, care se continuă printr-un sistem de galerii mai mici. Înainte de prima bifurcație se află Sala Coloanelor, unde de-a lungul timpului, picăturile de apă au creat stalactite și stalagmite de forme și mărimi diferite, domuri și coloane, podeaua de calcită albă, perle de cavernă, draperii etc., potrivit www.primariaorsova.ro.

Pomind tot din Cheile Ponicovei, de lângă intrarea prin tunel, se urcă panta de grohotiș din dreapta până la o potecuță care duce la intrarea în Galeria Liliilor. Această galerie se deschide într-o sală enormă, lungă de peste 100 de metri, lată de vreo 60 și înaltă de peste 30 m. Pe podeaua ei există blocuri de prăbușire, gropi, concrețiuni și movile de guano provenite de la niște colonii de lilieci relativ mari. De aici se poate intra într-un sistem de diaclaze, în pantă și plin de argilă ce aparține Galeriei cu Argilă. Tot de aici se desface Galeria Scării, care conduce deasupra Galeriei Ogașului Ponicova.

O a treia intrare se află venind de pe Dunăre, la care se ajunge cu șalupa, parcurgând 500 m pe sub peretele Ciucarului Mare până la gura peșterii.

Peștera este o cavitate caldă (peste 11 grade Celsius iunie-octombrie), umedă (94-100% în profunzimea galeriilor), parcursă de curenți care uneori sunt destul de puternici. Vizitarea Peșterii Ponicova se poate face tot timpul anului, însă recomandabil este între lunile mai și octombrie. În timpul perioadelor de viitură, Galeria Ponicovei este deseori inundată total sau parțial.

Se recomandă ca vizitarea să se facă în grupuri conduse de un ghid, având lămpi, cizme de cauciuc, echipament adecvat, deoarece parcurgerea întregii peșteri durează 2-3 ore.

Un punct de belvedere important este pe **Ciucarul Mare** (318 m), pe un traseu de 2 ore din Dubova, cu un grad de dificultate redus, unde se poate observa perspectiva întregului Defileu al Dunării. Accesul către Ciucarul Mare se face direct din DN 57, din centrul localității Dubova, la cca. 100 m de sediul Primăriei Dubova, pe sensul de mers spre localitatea Svinița. Lungimea traseului este de cca 5 km, ce se pot parcurge în 2 ore. Traseul este bine marcat cu triunghi galben și este accesibil în tot timpul anului. Încă de la început traseul urmează o pantă ușoară prin pădure. După 1 km se ajunge la un loc de popas amenajat de către Parcul Natural Porțile de Fier. De aici poteca urmează drumul prin pădure, până când se ajunge pe un platou de unde poteca se bifurcă. Este recomandabil să se parcurgă întreaga creastă până la limita estică, de unde se pot admira de sus casele ce compun comuna Dubova, precum și Golful Dubova. La fel ca și la Ciucarul Mic, din loc în loc se deschid puncte de belvedere formate din stânci calcaroase, lapiezuri, oferind imagini spectaculoase asupra Cazanelor Mari și a masivului stâncos Stirbatul Mare. Elementul de vegetație specific întâlnit este reprezentat de laleaua de cazane (Tulipa Hungarica). Aceasta este vizibilă îndeosebi de pe apă, deoarece habitatul ei este reprezentat de pereții stâncoși ai Ciucarului Mare. Ca și elemente de faună întâlnite apar câprioare, lupi, pisica sălbatică, iar specific zonei se întâlnește broasca țestoasă a lui Hermann, iar pe stâncile bătute de soare vipera cu corn (www.turism-orsova.ro).

Peștera Veterani este una din cele mai importante peșteri ale Cazanelor Dunării. Aceasta are un bogat trecut istoric, fiind cunoscută de mii de ani. Dacă au ridicat-o la nivel de lăcaș sfânt al zeului lor suprem, Zamolxe. Locația sa este în Cazanele Mari ale Dunării, mai concret se află în masivul Ciucarul Mare, din comuna Dubova. Numele peșterii provine de la generalul italian Veterani, care a reformat-o prin secolul al XVII-lea. Aici era un excelent punct de observare a celor care navigau pe fluviu. Datorită importanței strategice, peștera Veterani a fost îndelung disputată pentru a fi cucerită. Peștera este relativ mică, de doar 87 de metri lungime, iar accesul la ea se face doar cu barca. Sunt ambarcațiuni la statuia lui Decebal, mai în aval pe Dunăre, de unde se pot face ture înspre peșteră.

Intrarea propriu-zisă este aproape de la malul apei. De aici se urcă pe un ponton înclinat de lemn la gura cavității. Intrarea era protejată pe vremuri de un zid din piatră care se vede și azi, apoi urmează un

coridor scurt și sala mare. Zidul menționat împarte gura peșterii în două. Unii susțin că peretele ar fi din vremea romanilor, alții de pe vremea Imperiului Austriac.

Se crede că pe vremea dacilor, în peștera Veterani se făceau jertfe pentru Zamolxe (multe păsări). Într-adevăr, peștera are o fereastră prin care răzbate lumina într-un mod interesant. Se spune că această lumină cădea perfect pe altarul creat de daci.

Peștera Veterani nu este foarte spectaculoasă din punct de vedere al formațiunilor de stalactite, stalagmite. La interior acum sunt doar rămășițe de ziduri, fereastra și un puț. Acesta a fost construit de prizonieri turci, iar acum s-a pus deasupra sa un grilaj pentru evitarea accidentelor.

ATRAȚII ANTROPICE

Statuia Chipul lui Decebal, înaltă de 55 m și lată de 25 m (lungimea ochilor: 4,3 m, lungimea nasului: 7 m, lățimea nasului: 4 m), este situată în zona cataractelor de la Cazanele Mici (golful Mraconia), pe malul stâng al Dunării, acolo unde adâncimea fluviului este cea mai mare, de 120 de metri.

Ideea construirii acestui basorelief i-a aparținut omului de afaceri român Iosif Constantin Drăgan, un istoric amator, a durat 10 ani (1994-2004) și a fost realizată de 12 sculptori-alpiniști, cu un cost de peste un milion de dolari.

Executarea acestei lucrări s-a desfășurat sub conducerea sculptorului român Florin Cotarcea, ea realizându-se în ciuda pericolului reprezentat de înălțimi, căldură și vipere. Pe pontonul din golful făcut de râul Mraconia, unde se află această cea mai mare sculptură în piatră din Europa, se poate ajunge doar pe apă, cu barca. Pentru modelarea stâncii s-a folosit peste o tonă de dinamită. Sub capul lui Decebal a fost săpată în stâncă o inscripție în latină: „DECEBALUS REX - DRAGAN FECIT” („Regele Decebal - făcut de Drăgan”).

Tabula Traiana este situată chiar în fața basoreliefului, dar pe malul sârbesc, de aproape 2000 ani. Aceasta este o placă memorială antică, având 4 m lungime și 1,75 m înălțime, monument ridicat de adversarul regelui Decebal, împăratul roman Traian, pentru a marca marșul trupelor imperiale romane spre Dacia și a comemora victoriile Imperiului Roman asupra regatului dac în războiul din anii 105-106 e.n., dar și finalizarea drumului militar roman al lui Traian.

Mănăstirea Mraconia se află tot în comuna Duhova, la o distanță de 15 kilometri vest față de orașul Orșova, pe malul stâng al Dunării, care formează în acel loc cel mai frumos defileu de pe tot întinsul ei, între Orșova și Moldova Nouă. Mănăstirea a fost ridicată pe locul unui fost punct de observație și dirijare a vaselor de pe Dunăre, căci datorită arhitecturii reliefului, prin îngustimea din loc în loc a defileului, nu putea avea loc trecerea simultană a două vase. Aceste îngustări și largiri maxime ale fluviului au primit numele de "cazanele Dunării".

Locul pe care a fost ridicată construcția se numea "la balon", datorită punctului de observație de acolo. Aceasta a fost cunoscută și ca mănăstirea din Valea Dunării sau de la Ogradena Veche, o comună din apropiere. Cuvântul "mraconia" înseamnă "loc ascuns" sau "apă întunecată". Mănăstirea Mraconia a cunoscut toate vitregiile istoriei, începând de la pustiirea năvălitorilor, plata peșcheșului, stăpâniri străine și până la a fi înghițită de apă. Actuala mănăstire este ridicată pe locul fostei mănăstiri Mraconia, ridicată în valea cu același nume. Mănăstirea inițială a fost ridicată în anul 1523, sub jurisdicția Episcopiei de la Vârșeț, de către dregătorul regiunii de graniță a Caransebeșului și Lugojului, banul Nicola Gârlișteanu. Biserica a primit hramul Sfântului Prooroc Ilie. Se știe că ruinele ei au fost acoperite de apele Dunării, reținute în perimetrul lacului de acumulare de la Porțile de Fier. Construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier I, realizată în anul 1967, a făcut ca așezământul să fie demolat, ruinele sale fiind inundate de apele Dunării. Mănăstirea nu a mai primit dreptul de a fi reconstruită în alt loc, iar aceasta a ajuns să fie cunoscută sub numele "Mănăstirea de sub ape, Mraconia".

Eibenthal este satul considerat a fi o veritabilă „insulă lingvistică” a minorității cehi din România. Eibenthalul s-a înființat în anul 1827, în timpul celui de-al doilea val de colonizări cu cehi, care avea ca scop colonizarea zonei de frontieră a Imperiului Austro-Ungar, în special din rațiuni militare. Zona Porților de Fier a fost vizată în mod special, Eibenthalul fiind unul dintre cele câteva sate de „pemi” (locuitori ai Boemiei) care s-au înființat în zonă în această perioadă. Majoritatea coloniștilor au venit din Plzeň, Klatovy (din aceste două localități erau și mulți etnici germani printre coloniști, dar cu timpul aceștia s-au deznaționalizat și au adoptat limba cehă), Čáslav și Beroun. Ocupațiile lor de bază erau exploatarea lemnului și mineritul. Aceste două ocupații au constituit și principalele surse de venit pentru locuitorii din Eibenthal. În ultima perioadă însă, Eibenthalul a cunoscut un puternic declin, datorită condițiilor economice nefavorabile de după revoluția din 1989, a migrării tinerilor spre orașe și în Cehia, și în consecință a îmbătrânirii rapide. Dacă în anul 1934 aici locuiau circa 600 de persoane, în anul 2000 mai erau doar 302 locuitori.

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

- Casa Peștera Poniceva, Dubova, Str. poniceva, nr. 8, spațiu pentru 8 adulți în 4 spații de cazare
Tel: 0799 087 736
- Pensiunea Melba, Dubova, str. Dunării, nr. 1; 20 adulți și 9 copii în 10 spații de cazare, restaurant, parcare, terasă; Tel: 0727 474 179, 0758 076 666
- Casa Dana, Dubova, Dn57, nr. 5; 10 adulți în 4 spații de cazare, biliard, grădină, foișor, grătar, terasă, parcare, piscină gonflabilă; Tel: 0770 537 233
- Casa de vacanță Arena, Dubova, DN 57, nr. 57; 8 adulți în 4 spații de cazare. Foișor, grătar, piscină mică, plajă, pescuit; Tel: 0742 329 258
- Pensiunea Decebal****, Dubova, Str. Dubova; 36 adulți în 15 spații de cazare. Terasă, restaurant internațional, sârbesc, pescăresc, piscină, ponton (pescuit, agrement), parcare, Tel: 0747 808 585, 0252 368 032
- Casa BeaSara, Dubova, str. Cazanele, nr. 11; 8 adulți în 4 spații de cazare. Grătar, foișor, loc de joacă amenajat pentru copii, pontoane pentru agrement nautic și pescuit, caiac, piscină; Tel: 0724 315 202
- Vila Victor, Dubova, str. Dubova, nr. 2; 12 adulți în 5 spații de cazare. Grătar, balansoare, piscină, șezlonguri pentru plajă, plimbări cu șalupa contracost; Tel: 0725 251 162
- Casa Panoramic, Dubova, str. Dunării, nr. 37; 12 adulți și 7 copii în 6 spații de cazare. Terasă, bucătărie, Tv, piscină, plajă, loc de parcare, biciclete; Tel: 0745 323 343
- Căsuța Alexia, Dubova, Șoseaua DN 6, nr. 43; 16 adulți și 4 copii în 8 spații de cazare. Foișor (utilat complet), grătar, ponton, parcare, terase, șezlonguri, balansoar, piscină, plimbare cu barca contracost 12 persoane; Tel: 0754 725 698
- Vila Andrei, Dubova, str. Principală, nr. 4; 12 adulți în 5 spații de cazare. Ponton, foișor, șezlonguri, teren de sport, 4 terase cu vedere la Dunăre, grătar, loc de pescuit, parcare; Tel: 0744 546 521
- Casa de Vacanță Madona, Dubova, 13 locuri. Piscină, internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasa, foișor; Tel: 0740091993
- Pensiunea Dubova, Dubova, 12 locuri. Internet, grătar în curte, terasă sau foișor; Tel: 0747872031, 0747094173, 0742966051
- Cabanele Valea Ponicevei, Dubova, 8 locuri. Internet, Grătar în curte, Activități de teambuilding, terasă sau foișor; Tel: 0743100853

- Sat vacanță Bell Ale, Str. Mraconia, Eșelnița, 12 locuri (4 camere). 4 căbănuțe din lemn, plus una din piatră cu mobilă din lemn masiv, terasă, baie interioară în fiecare, cu duș, apă caldă, foisor cu grătar, frigider, zonă cu banci, loc de luat masa, barca inclusă în costul de cazare.
- Casa Verde, Orșova. Camere, apartamente - 25 locuri. Internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasă sau foisor; Tel: 0744954191

ALIMENTAȚIE

- Restaurant Pensiunea Melba, Dubova
- Restaurant internațional, sârbesc, pescăresc, pensiunea Decebal, Dubova

RECREERE

- Croaziere pe Dunăre în zona Cazane, cu ambarcațiuni mici sau mari. Fluviul Dunărea cu ape liniștite sau care parcă „fierb” în „cazane” calcaroase de un pitoresc unic, oferă posibilități de plajă și pescuit, majoritatea pensiunilor oferind facilități în acest sens.
- Grătar, drumeții, mountain-bike

SERVICII

- 4 magazine alimentare în Dubova. Supermaket Billa și Penny în Orșova
- servicii de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, piscină, plajă, teren de tenis/fotbal, biliard, tenis de masă și bărci pentru agrement și plimbări pe Dunăre
- Informare turistică prin centrul de informare turistică de la Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrele de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier de la Dubova și Mraconia.

B3. Eșelnița- Bregheda- Eșelnița

Lungimea acestui traseu este de 46,8 km, altitudinea maximă este de 979 m, panta maximă este de 14,9%, fără trafic, pe un drum de pământ în proporție de 100%. Coordonatele GPS sunt 44°42'51,12"N și 22°21'32,33"E.

DESCRIERE TRASEU

Traseul pornește de la podul de peste râul Eșelnița, aflat la intrarea în satul Eșelnița, la 5 km de Orșova, pe DN57. Primii 13 km urmăresc cursul râului, apoi începe urcarea până în platoul Pregheda (aproape 1000 m altitudine), unde se află o exploatare minieră de cărbune. Vechile cariere sunt inundate, iar zăcămintele de cupru din zonă dau apei o pronunțată nuanță de turcoaz. În imediata apropiere a platoului se află vârful Svinecea Mare (1225 m), cel mai înalt din Munții Almăjului. Întoarcerea în Eșelnița se va face pe aceeași rută.

ACCES

- rutier: din E70 pe drumuri naționale/comunale: 5 km de Orșova pe DN57
- feroviar: magistrala 900, Craiova- Drobeta Turnu-Severin- Orșova- Băile Herculane-Timișoara

ATRAȚII TURISTICE

Din Munții Almăj Dunărea colectează apele unor râuri cu bazine hidrografice restrânse ca suprafață, dezvoltate mai mult în cursul superior și mijlociu, râuri dispuse în general pe direcția nord-sud. Cele mai însemnate sunt Mraconia, Iuți, Svințița, Ieșelnița etc. Au lungimi sub 35 km și bazine hidrografice sub 250 km², aportul lor de ape influențând regimul hidrologic al Dunării (Mraconia L - 19 km, S- 115 km²; Ieșelnița L - 22km, S- 79 km²).

Eșelnița, sau Ieșelnița până în anul 1966, este o localitate situată pe malul Dunării, în județul Mehedinți, la 7 km depărtare de Orșova, la vărsarea râului cu același nume în Dunăre. Oferta de cazare turistică a localității este reprezentată de câteva pensiuni turistice. Principalele atracții ale zonei în care se află localitatea Eșelnița sunt din domeniul etnoturistic și al tradițiilor locale, reprezentate de colecția preotului Sever Negrescu, a Muzeului Parohial fondat în 1990 și de colecția de etnografie Doina Olimpia și Teodor Grigore, care conțin elemente de piese de mobilier, port tradițional, icoane, fotografii și obiecte de cult. De asemenea, este de remarcat monumentul dedicat eroilor din cele două războaie mondiale.

Tot lângă Eșelnița, localnicii din satul Ogradena (sat strămutat în anul 1969, datorită barajului de la Porțile de Fier) au construit moara pe apă ce datează din anul 1950. Ea este păstrată în stare de funcționare (fiind o copie după una din morile de la Rudăria), fiind construită din lemn pe o fundație de piatră seacă, acoperită cu șindrilă. De dată recentă este și statuia Dorsia, descoperită la 100 de metri de statuia lui Decebal, pe partea dreaptă către Mraconia, după o surupare.

În apropiere de localitatea Eșelnița mai pot fi vizitate și alte obiective cu importanță istorică și culturală. De asemenea, orașul Orșova poate constitui, prin câteva obiective, un loc de oprire pentru relaxare și vizitare.

ATRAȚII NATURALE

Sectorul inferior al Dunării (cel românesc), în lungime de 1075 km, începe cu spectaculosul și impresionantul defileu Porțile de Fier, lung de 144 km, care străbate sud-vestul Carpaților Meridionali, având pe o porțiune de 9 km lungime, la Cazane, caracter de vale transversală, cu versanți calcaroși, abrupti. Aici a fost construit sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I, care cuprinde lacul de acumulare Porțile de Fier I și o mare hidrocentrală, cu o putere instalată de 2100 MW.

Ca arie protejată în cadrul județului se remarcă **Parcul Natural Porțile de Fier**, ce reprezintă un spațiu deschis unui turism organizat, ecologic, oferind vizitatorului îmbinarea activităților de recreere și agrement, instructiv- educative, de percepție a mediului și de protecție a resurselor naturale și cultural-istorice. Potențialul turistic al zonei este extrem de ridicat, datorită peisajelor deosebite (punctele de belvedere tip Ciucarul Mare, talve, neck-ul vulcanic Trescovăț), de relieful exocarstic pe Ciucarul Mic și Ciucarul Mare, relieful endocarstic (peșterile Poncova, Gaura cu Muscă etc.). În parc există 18 rezervații naturale, printre care Balta Nera- Dunăre, Baziaș, Râpa, Valea Mare etc.

Din întregul defileu al Dunării, Cazanele oferă cel mai pitoresc și original peisaj. Aici se întâlnesc variate forme de relief carstic: versanți abrupti, ce se ridică sălbatic deasupra oglinzii apelor Dunării, doline, uvale, peșteri (Peștera Veterani, Peștera Poncova, Peștera Liliacilor, Peștera fără Nume) etc.

În ansamblu, **Defileul Dunării** prezintă o succesiune de largiri și îngustări („clisuri”) impuse de alternanța rocilor cristaline și eruptive cu cele sedimentare calcaroase. Apariția la zi a calcarelor jurasice și cretacice, alături de formațiunile mai dure- gnaisuri, granite, amfibolite, gabouri etc.- din sectorul mehedintean, a avut un rol hotărâtor în formarea grandiosului defileu al Dunării.

Cazanele Dunării reprezintă porțiunea de defileu cuprinsă între confluența Dunării cu pâraiele Plavișevici și Ogradena, formând o unitate geomorfologică bine individualizată.

Rezervația Cazanele Mari și Mici este de tip mixt (categoria IV IUCN) și se întinde pe 215 ha. **Cazanele Mari** se desfășoară pe 3,8 km lungime și 200- 350 m lățime, între localitatea Plavișevita și bazinetul de la Dubova și sunt dominate de înălțimile cu pereți abrupti ai Ciucarului Mare (316 m), în România și Știrbățului Mare (768 m), în Serbia. **Cazanele Mici** sunt tăiate între înălțimile Ciucarului Mic (310 m), în România, și Știrbățului Mic (626 m), în Serbia și se desfășoară pe 3,6 km lungime între bazinetul Dubovei și cel al Ogradenei, având o lățime de 150- 350 m.

În aval de sectorul Cazanelor Mici, valea se lărgeste și formează bazinetul de la Ogradena; în continuare, urmează o ultimă îngustare, cea care formează regiunea propriu-zisă a „Porților de Fier” situată între gura râului Bahna și localitatea Gura Văii așezată la contactul Podișului Mehedinți cu depresiunea Severinului.

Pe solurile rendzinice din zona montană se dezvoltă păduri de fag cu pajiști și elemente termofile. Aceleași rendzine se întâlnesc și în zona Cazanelor Dunării și munților Almăj, dar pe suprafețe mult mai reduse. Tot pe suprafețele calcaroase ale Podișului și munților Mehedinți, ca și în Cazane, se întâlnesc, sub forma unor petice, solurile de tip terra rosa formate pe produsele de alterare ale calcarelor compacte.

Climatul specific județului Mehedinți permite creșterea și dezvoltarea în bune condiții, atât în mod natural- accidental, cât și în plantații organizate, a smochinului și a migdalului, întâlnindu-se frecvent magnolia, lealea de cazane, arbuști și plante considerate fosile vii.

Zona calcaroasă a Cazanelor se caracterizează printr-un relief exocarstic și endocarstic în diferite stadii de evoluție. În masivul calcaros Ciucaru Mare au fost identificate șapte peșteri, dintre care cea mai importantă și vizibilă este Peștera Ponicoa. Toate acestea au oferit importante informații în ceea ce privește habitatele Clisurii în paleoliticul superior și epipaleolitic.

Peștera Ponicoa, cunoscută și sub denumirile de Peștera de la Gura Apei sau Peștera Liliiecilor este cea mai mare din întreg defileul Dunării (galeriile însumează 1660 m) și poate fi accesată de pe uscat sau de pe Dunăre, cu barca. Numele de Peștera Liliiecilor se datorează coloniilor de lilieci care trăiesc în Galeria Liliiecilor, pe jos observându-se numeroase movile de guano provenite de la lilieci relativ mari. Cavitățile, parțial fosile, parțial subfosile, este, în fapt, o străpungere hidrologică realizată de pârâul Ponicoa în perețele calcaros al versantului stâng al Dunării- masivul Ciucaru Mare- la o altitudine relativă de 60 de metri. Este accesibilă și persoanelor mai puțin experimentate, echipamentul putând fi unul de circumstanță.

Primele cercetări de natură geologică au fost făcute de M. Munk, în 1872, iar cele de natură faunistică în 1929, de către R. Jeannel. Primul plan topografic al peșterii a fost realizat în anii 1962-1963, de către Șt. Negrea, A. Negrea și L. Botășăneanu. Tot ei au început cercetări extensive organizate, iar în anii 1965-1969, primii doi au efectuat un studiu intensiv asupra biocenozelor cavernicole. În anii 1966-1967 I. Povară, N. Schmidt și A. Petcu au întocmit primul profil al peșterii.

Ea cuprinde galeria activă (a râului Ponicoa) și pe cea arhaică (sala cu Coloane a Marelui Șarpe). Peștera Ponicoa prezintă mai multe niveluri de galerii, cele inferioare fiind active. Dintre galeriile fosile, cea mai spectaculoasă este Galeria Concreționară, precum și Sala Coloanelor. Aici, apa și timpul au creat stalactite și stalagmite de forme și mărimi diferite, domuri și coloane, podeaua de calcită albă, gururi, perle de cavernă, draperii etc.

Peștera Ponicoa a fost declarată rezervație speologică datorită unor resturi fosile de *Ursus spelaeus*, un fragment de ceramică foarte veche din cultura halstattiană și a unor specii endemice. Peștera are trei căi de acces- intrarea principală, cea mai accesibilă, este situată în Cheile Ponicoa, create de pârâul cu același nume, unde se ajunge din DN 57. După escaladarea blocurilor enorme de prăbușire, aflate mai ales la începutul galeriei, se înaintează aproape 500 de metri pe sub tavanul înalt până la 26 m, la lumina difuză care pătrunde foarte adânc în interior. La jumătatea tunelului există o pantă destul de abruptă, de cca 30 de metri, la capătul căreia se află Galeria Concrețiunilor, care se continuă printr-un sistem de galerii mai mici. Înainte de prima bifurcație se află Sala Coloanelor, unde de-a lungul timpului

picăturile de apă au creat stalactite și stalagmite de forme și mărimi diferite, domuri și coloane, podeaua de calcită albă, perle de cavernă, draperii etc., potrivit www.primariaorsova.ro.

Pornind tot din Cheile Ponicevei, de lângă intrarea prin tunel, se urcă panta de grohotiș din dreapta până la o potecută care duce la intrarea în Galeria Liliicilor. Această galerie se deschide într-o sală enormă lungă de peste 100 de metri, lată de vreo 60 și înaltă de peste 30 m. Pe podeaua ei există blocuri de prăbușire, gropi, concrețiuni și movile de guano provenite de la niște colonii de liliici relativ mari. De aici se poate intra într-un sistem de diacaze, în pantă și plin de argilă ce aparține Galeriei cu Argilă. Tot de aici se desface Galeria Scării, care conduce deasupra Galeriei Ogașului Poniceva. O a treia intrare se află venind de pe Dunăre, numai cu barca, parcurgând 500 m pe sub peretele Ciucarului Mare, până la gura peșterii.

Peștera este o cavitate caldă (peste 11 grade Celsius între iunie- octombrie), umedă (94-100% în profunzimea galeriilor), parcursă de curenți care uneori sunt destul de puternici. Vizitarea Peșterii Poniceva se poate face tot timpul anului, însă este recomandabilă perioada de mai sus. În timpul perioadelor de viitură, Galeria Ponicevei deseori este inundată total sau parțial. Se recomandă ca vizitarea să se facă în grupuri conduse de un ghid, având lămpi, cizme de cauciuc, echipament adecvat, deoarece parcurgerea întregii peșteri durează 2-3 ore.

Un punct de belvedere important este cel de pe Ciucarul Mare (318 m), traseu de 2 ore din Dubova, cu un grad de dificultate redus, unde se poate observa perspectiva întregului Defileu al Dunării. Accesul către Ciucarul Mare se face direct din DN 57, din centrul localității Dubova, la cca. 100 m de sediul Primăriei Dubova, pe sensul de mers spre localitatea Svinița. Lungimea traseului este de cca 5 km, ce se pot parcurge în 2 ore. Traseul este bine marcat cu triunghi galben și este accesibil în tot timpul anului. Încă de la început traseul urmează o pantă ușoară prin pădure. După 1 km se ajunge la un loc de popas amenajat de către Parcul Natural Porțile de Fier. De aici poteca urmează prin pădure, până când se ajunge pe un platou de unde poteca se bifurcă. Este recomandabil să se parcurgă întreaga creastă, până la limita estică, de unde se pot admira de sus casele ce compun comuna Dubova, precum și Golful Dubova. La fel ca și la Ciucarul Mic, din loc în loc se deschid puncte de belvedere formate din stânci calcaroase, lapiezuri, oferind imagini spectaculoase asupra Cazanelor Mari și a masivului stâncos Stirbatul Mare. Elementul de vegetație specific întâlnit este reprezentat de laleaua de cazane (Tulipa Hungarica). Aceasta este vizibilă îndeosebi de pe apă, deoarece habitatul ei este reprezentat de pereții stâncoși ai Ciucarului Mare. Ca și elemente de faună întâlnite sunt căprioare, lupi, pisica sălbatică, specific se întâlnește broasca țestoasă a lui Hermann, iar pe stâncile bătute de soare vipera cu corn (www.turism-orsova.ro).

Peștera Veteranii este una din cele mai importante peșteri ale Cazanelor Dunării. Aceasta are un bogat trecut istoric, fiind cunoscută de mii de ani. Dacii au ridicat-o la nivel de lăcaș sfânt al zeului lor suprem, Zamolxe. Locația sa este în Cazanele Mari ale Dunării, mai concret se află în masivul Ciucarul Mare, din comuna Dubova. Peștera este relativ mică, de doar 87 de metri lungime, iar accesul la ea se face doar cu barca. Sunt ambarcațiuni la statuia lui Decebal, mai în aval pe Dunăre, de unde se pot face ture înspre peșteră.

Intrarea propriu-zisă este aproape de la malul apei. De aici se urcă pe un ponton înclinat de lemn la gura cavității. Intrarea era protejată pe vremuri de un zid din piatră care se vede și astăzi, apoi urmează un coridor scurt și sala mare. Zidul menționat împarte gura peșterii în două. Unii susțin că peretele ar fi din vremea romanilor, alții de pe vremea Imperiului Austriac. Se crede că în peștera Veteranii se făceau jertfe pentru Zamolxe (multe păsări) pe vremea dacilor. Într-adevăr, peștera are o fereastră prin care răzbate lumina într-un mod interesant. Se spune că această lumină cădea perfect pe altarul creat de daci.

Numele peșterii provine de la generalul italian Veteranii, care a reformat-o prin secolul al XVII-lea. Aici era un excelent punct de observare a celor care navigau pe fluviu. Datorită importanței strategice, peștera Veteranii a fost îndelung disputată pentru a fi cucerită. Peștera Veteranii nu este foarte spectaculoasă din punct de vedere al formațiunilor de stalactite și de stalagmite. La interior sunt acum doar

rămășițe de ziduri, fereastra și un puț. Acesta a fost construit de prizonieri turci, acum având pus un grilaj deasupra, pentru evitarea accidentelor.

ATRAȚII ANTROPICE

Statuia cu Chipul lui Decebal, înaltă de 55 m și lată de 25 m (lungimea ochilor: 4,3 m, lungimea nasului: 7 m, lățimea nasului: 4 m), este situată în zona cataractelor de la Cazanele Mici (golful Mraconia), pe malul stâng al Dunării, acolo unde adâncimea fluviului este cea mai mare: 120 de metri. Ideea construirii acestui basorelief i-a aparținut omului de afaceri român Iosif Constantin Drăgan, un istoric amator, și a durat 10 ani (1994-2004). Cei 12 sculptori-alpiniști au realizat lucrarea cu peste un milion de dolari.

Executarea acestei lucrări s-a desfășurat sub conducerea sculptorului român Florin Cotarcea, ea realizându-se în ciuda pericolului reprezentat de înălțimi, căldură și vipere. Pe pontonul din golful făcut de râul Mraconia, unde se află această cea mai mare sculptură în piatră din Europa, se poate ajunge doar pe apă, cu barca. Pentru modelarea stâncii s-a folosit peste o tonă de dinamită. Sub capul lui Decebal a fost săpată în stâncă o inscripție în latină: „DECEBALUS REX - DRAGAN FECIT” („Regele Decebal - făcut de Drăgan”).

Tabula Traiana este situată chiar în fața basoreliefului, dar pe malul sârbesc, de aproape 2000 ani. Aceasta este o placă memorială antică, având 4 m lungime și 1,75 m înălțime, fiind ridicată de adversarul regelui Decebal, împăratul roman Traian, pentru a marca marșul trupelor imperiale romane spre Dacia și a comemora victoriile Imperiului Roman asupra regatului dac în războiul din 105-106, dar și finalizarea drumului militar roman al lui Traian.

Mănăstirea Mraconia se află tot în comuna Duhova, la o distanță de 15 kilometri vest față de orașul Orșova, pe malul stâng al Dunării, care formează în acel loc, cel mai frumos defileu de pe tot întinsul ei, între Orșova și Moldova Nouă. Mănăstirea a fost ridicată pe locul unui fost punct de observație și dirijare a vaselor de pe Dunăre, căci datorită arhitecturii reliefului, datorită îngustimii din loc în loc a defileului nu putea avea loc trecerea simultană a două vase. Aceste îngustări și largiri maxime ale fluviului au primit numele de "cazanele Dunării".

Locul pe care a fost ridicată aceasta se numea "la balon", datorită punctului de observație de acolo. Aceasta a fost cunoscută și ca mănăstirea din Valea Dunării sau de la Ogradena Veche, o comună din apropiere. Cuvântul "mraconia" înseamnă "loc ascuns" sau "apa întunecată". Mănăstirea Mraconia a cunoscut toate vitregiile istoriei, începând de la pustiirea năvălitorilor, plata peșcheșului, stăpâniri străine și până la a fi înghițită de apă. Actuala mănăstire este ridicată pe locul fostei mănăstiri Mraconia, ridicată în valea cu același nume.

Mănăstirea inițială a fost ridicată în anul 1523, sub jurisdicția Episcopiei de la Vârșeț, de către dregătorul regiunii de graniță a Caransebeșului și Lugojului, banul Nicola Gârlișteanu. Biserica a primit hramul Sfântului Prooroc Ilie. Se știe că ruinele ei au fost acoperite de apele Dunării, reținute în perimetrul lacului de acumulare de la Porțile de Fier. Construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier I, realizată în anul 1967, a făcut ca așezământul să fie demolat, ruinele sale fiind inundate de apele Dunării. Mănăstirea nu a mai primit dreptul de a fi reconstruită în alt loc, iar aceasta a ajuns să fie cunoscută sub numele "Mănăstirea de sub ape, Mraconia".

Eibenthal este satul considerat a fi o veritabilă „insulă lingvistică” a minorității cehilor din România. Eibenthalul s-a înființat în anul 1827, în timpul celui de-al doilea val de colonizare cu cehi, care avea ca scop colonizarea zonei de frontieră a Imperiului Austro-Ungar, în special din rațiuni militare. Zona Porților de Fier a fost vizată în mod special, Eibenthalul fiind unul dintre cele câteva sate de „pemi” (locuitori ai Boemiei) care s-au înființat în zonă în această perioadă. Majoritatea coloniștilor au venit din Plzeň, Klatovy (din aceste două localități erau și mulți etnici germani printre coloniști, dar cu timpul aceștia s-au desnaționalizat și au adoptat limba cehă), Čáslav și Beroun. Ocupațiile lor de bază erau exploatarea

lemnului și mineritul. Aceste două ramuri au constituit principalele surse de venit pentru locuitorii din Eibenthal. În ultima perioadă însă, Eibenthalul a cunoscut un puternic declin, datorită condițiilor economice nefavorabile de după revoluția din 1989, a migrării tinerilor spre orașe și în Cehia, și în consecință a îmbătrânirii rapide. Dacă în anul 1934 aici locuiau circa 600 de persoane, în anul 2000 mai erau doar 302 locuitori.

Cetatea Tricule este situată pe malul stâng al Dunării, în județul Mehedinți, la 4 km în aval de localitatea Șvinița. Aici se află trei turnuri dispuse în colțurile unui triunghi ipotetic, care înainte de ridicarea nivelului Dunării (ca urmare a construcției barajului, 1971), se aflau pe abruptul malului. Astăzi, două dintre ele se scaldă în apele Dunării, iar turnul de sud este, în întregime, sub apă. Turnurile care se văd și astăzi au înălțimea de 10 și 11 m. Unul a suferit din cauza căutărilor de comori, care au provocat prăbușirea segmentului dinspre râu. Cele trei turnuri au fost construite din piatră, zidurile având o grosime de 1,40 metri la bază și aproape 0,8 metri în vârf. Turnurile aveau trei niveluri în interior, utilizate fiind în diferite scopuri: depozite de alimente, supraghere și apărare a zonei.

Prima atestare documentară a Cetății de la Șvinița este făcută în documentul emis în 1419 de Sigismund de Luxemburg, unde se preciza că cetatea de la Șvinița a fost încredințată de regele maghiar cavalerilor teutoni, pentru a asigura apărarea frontierei dunărene. Într-un alt document din 1443, cetatea apare între cetățile apărute de cneji bănățeni. Istoricii, lăsând o marja de eroare destul de mare, se pronunță pentru perioada între a doua jumătate a secolului XIII și începutul secolului XV, dar înainte de 1430.

Ruinele Cetății Coronini/Cetatea Sfântul Ladislau sunt în apropierea satului Coronini, de pe drumul ce duce de la Orșova la Moldova Nouă, și are o poveste aparte. Construită în locul unor vechi ruine dacice, cetatea a fost menționată pentru prima dată într-un document din 1430, din care putem deduce că a fost terminată de Sigismund de Luxemburg în 1428 (deși s-a demonstrat că este mai veche, cu cel puțin încă un secol). După anul 1536 nu mai există mențiuni despre cetate. Un motiv pentru aceasta este faptul că după 1526 regiunea a ajuns sub dominație otomană, iar cetatea și-a pierdut importanța strategică. De partea cealaltă a Dunării, pe malul sârbesc, se află cetatea Golubăț, construită în aproximativ aceeași perioadă. Există o legendă care spune povestea unui căpitan din Coronini care s-a îndrăgostit de o sclavă din Golubăț.

Mănăstirea Sfânta Ana se află pe Dealul Moșului, un loc care oferă un peisaj unic și care domină orașul Orșova și împrejurimile sale. Această mănăstire are un istoric aparte, fiind ctitorită de către cunoscutul ziarist interbelic Pamfil Șeicaru, care a luptat în zona Orșovei în calitate de tânăr sublocotenent al Regimentului 17 Infanterie în primul Război Mondial. Ceea ce l-a făcut pe acesta să ridice o mănăstire este o întâmplare petrecută în anii războiului, întâmplare care l-a marcat profund. În toamna anului 1916, chiar pe Dealul Moșului, ziaristul a fost acoperit cu pământ, alături de camaradul său de arme, Petre Găvănescu, de explozia unui obuz la foarte mică distanță de aceștia. Amândoi au scăpat cu viață, iar Șeicaru a făgăduit să ridice în acest loc, atunci când va avea posibilități materiale, o mănăstire, în semn de mulțumire lui Dumnezeu, dar și în memoria tuturor eroilor care au căzut pentru o Românie Mare, după cum nota el însuși în actul de donație a mănăstirii către Mitropolia Olteniei, document notificat la Munchen la data de 24 Martie 1975.

Situată în centrul orașului, o altă atracție este **insula Pescăruș**, un parc înconjurat de ape, numit parcul general Ion Dragalina.

Catedrala Romano-Catolică din Orșova este considerată o capodoperă arhitecturală a sec. XX, reprezentând totodată o pagină unică în istoria orașului, biserica fiind puntea de legătură dintre minoritățile din Orșova (germani, cehi, maghiari, etc.). Catedrala se află în zona centrală a municipiului, în imediata vecinătate a "Pietei 1800", având o poziție dominantă. Biserica este unică în Europa, elementele sale specifice fiind forma de cort a interiorului și acoperișul în formă de cruce. Construcția bisericii a avut loc între anii 1972- 1974, sub supravegherea arhitectului Hans Hackelmann, în timpul preotului Johann

Marcovity. Dispune de o orgă electronică, dar și de o orgă mecanică veche, la acestea fiind acompaniat serviciul religios, dar susținându-se și concerte. Serviciul religios este ținut în patru limbi: germană, cehă, maghiară și română.

Friza de tablouri reprezentând "Drumul Golgotei" a fost pictată de Gabriel Popa, în manieră modernă. În Catedrala Catolică din Orșova sunt pictați, în imagini religioase, revoluționarul bolșevic V.I.Lenin, gimnasta Nadia Comăneci, fostul Beatles John Lennon și actorii români Florin Piersic și Ana Szeles.

INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ

CAZARE

Zona de la Orșova la Dubova dispune de numeroase unități de cazare, cele mai multe dintre ele clasificate drept pensiuni, care oferă și servicii secundare de agrement, precum plimbări cu barca, pescuit pe ponton sau în barcă și plaje amenajate cu piscine. Lista redă câteva dintre ele, acestea însumând peste 70 de proprietăți.

Eșelnița

- Pensiunea Steaua Dunării, str. Dunării, nr. 1016, 48 locuri, 24 camere. Restaurant, parcare, sală de conferințe, terasă, ponton, Tel: 0722 207 918
- Pensiunea Doina, Dn 57, km 2, 12 locuri. Piscină, restaurant, internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasă sau foisor, Tel: 0751057725
- Pensiunea La Ponton. 34 locuri. Restaurant, grătar în curte, vânzare produse locale, activități de teambuilding, loc de joacă pentru copii, terasă sau foisor, Tel: 0724.165.732, 0722.598.497
- Pensiunea Septembrie, DN 57, 36 locuri. Piscină, internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasă sau foisor, Tel: 0726135065
- Pensiunea Ancora, 35 locuri. Piscină, restaurant, internet, terasă sau foisor, Tel: 0731031248, 0372745115
- Casa de vacanță Flaviana, 10 locuri. Piscină, internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasă sau foisor, Tel: 0724405968
- Pensiunea Maria, 8 locuri. Grătar în curte, Loc de joacă pentru copii, terasă sau foisor, Tel: 0721.514.009, 0749.017.236, 0741.115.286
- Sat vacanță Bell Ale, Str. Mraconia, 12 locuri (4 camere), 4 căbănuțe din lemn plus una din piatră cu mobilă din lemn masiv, terasă, foisor cu grătar, barcă inclusă în costul de cazare. Tel: 0744 316 060, 0743 109 883

Dubova

- Casa Peștera Poncova, str. Poncova, nr. 8; 8 adulți în 4 spații de cazare, Tel: 0799 087 736
- Pensiunea Melba, str. Dunării, nr. 1; 20 adulți și 9 copii în 10 spații de cazare, restaurant, parcare, terasă, Tel: 0727 474 179, 0758 076 666
- Casa Dana, Dn57, nr. 5. 10 adulți în 4 spații de cazare, billiard, grădină, foisor, grătar, terasă, parcare, piscină gonflabilă, Tel: 0770 537 233
- Casa de vacanță Arena, Dubova, DN 57, nr. 57. 8 adulți în 4 spații de cazare. Foisor, grătar, piscină mică, plajă, pescuit, Tel: 0742 329 258
- Pensiunea Decebal****, Str. Dubova. 36 adulți în 15 spații de cazare. Terasă, restaurant internațional, sârbesc, pescăresc, piscină, ponton (pescuit, agrement), parcare, Tel: 0747 808 585, 0252 368 032
- Casa BeaSara, str. Cazanele, nr. 11. 8 adulți în 4 spații de cazare. Grătar, foisor, loc de joacă amenajat pentru copii, pontoane pentru agrement nautic și pescuit, caiac, piscină. Tel: 0724 315 202

- Vila Victor, str. Dubova, nr. 2. 12 adulți în 5 spații de cazare. Grătar, balansoare, piscină, șezlonguri pentru plajă, contracost plimbări cu șalupa, Tel: 0725 251 162
- Casa Panoramic, str. Dunării, nr. 37; 12 adulți și 7 copii în 6 spații de cazare. Terasă, bucătărie, Tv, piscină, plajă, loc de parcare, biciclete, Tel: 0745 323 343
- Căsuța Alexia, Șoseaua DN 6, nr. 43, 16 adulți și 4 copii în 8 spații de cazare. Foișor (utilat complet), grătar, ponton, parcare, terase, șezlonguri, balansoar, piscină, plimbare cu barca contracost 12 persoane, Tel: 0754 725 698
- Vila Andrei, str. Principală, nr. 4, 12 adulți în 5 spații de cazare. Ponton, foișor, șezlonguri, teren de sport, 4 terase cu vedere la Dunăre, grătar, loc de pescuit, parcare, Tel: 0744 546 521
- Casa de Vacanță Madona, 13 locuri. Piscină, internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasa, foișor, Tel: 0740091993
- Pensiunea Dubova, 12 locuri. Internet, grătar în curte, terasă sau foisor, Tel: 0747872031, 0747094173, 0742966051
- Cabanele Valea Ponicevei, 8 locuri. Internet, grătar în curte, activități de teambuilding, terasă sau foisor, Tel: 0743100853

Orșova

- Casa Verde, camere, apartament - 25 locuri. Internet, grătar în curte, loc de joacă pentru copii, terasă sau foisor, Tel: 0744954191
- Hotel Meridian***, str. Eroilor, nr. 21. 20 camere duble+2 apartamente. Restaurante, sală de conferințe, bar, biliard, parcare, Tel: 0252362800
- Hotel Apolodor***, str. Strada 1 Decembrie 1918, Nr. 1. 10 camere. Restaurant, plajă, ponton, parcare, bar, Tel: 0352 415 925
- Pensiunea Dunavis, str. Al. Vlahuță, nr. 10, Orșova, 17 locuri, 6 camere. Parcare, terasă, piscină, grătar, închiriere biciclete, Tel: 0764 351 314

ALIMENTAȚIE

- Restaurante Pensiunea Steaua Dunării, Doina, La Ponton, Septembrie, Ancora, Eșelnița
- Restaurant Pensiunea Melba, Dubova
- Restaurant internațional, sârbesc, pescăresc, Pensiunea Decebal, Dubova
- Restaurant hotel Meridian, Apolodor, Orșova

RECREERE

- Pescuit, vânătoare, cicloturism și mountain-bike, drumeții-trekking, alpinism
- Croaziere pe Dunăre în zona Cazane, cu ambarcațiuni mici sau mari. Fluviul Dunărea, cu ape liniștite sau care parcă „fierb” în „cazane” calcaroase, de un pitoresc unic, oferă posibilități de plajă și pescuit, majoritatea pensiunilor oferind facilități în acest sens
- Grătar, drumeții, mountain-bike

SERVICII

- 4 magazine alimentare în Dubova. Supermaket Billa și Penny în Orșova
- Servicii de cazare și alimentație oferite de pensiuni, precum și parcare, piscină, plajă, teren de tenis/fotbal, biliard, tenis de masă și bărci pentru agrement și plimbări pe Dunăre (pentru 12-14 persoane)
- Informare turistică prin centrul de informare turistică de la Drobeta Turnu-Severin, Orșova și prin centrul de informare turistică al Parcului Natural Porțile de Fier, la Dubova și la Mraconia.

BIBLIOGRAFIE

1. Angelescu, C., Jula, D. (1997), *Timpul liber- condiționări și implicații economice*, Editura Economică, București.
2. Asociația Pro-Mehedinți (2016), *Studiu de marketing turistic pentru zona transfrontalieră Mehedinți-Vidin*, Proiect Interreg România-Bulgaria
3. Benea, D. (1995), *Dacia Sud-Vestică în secolele III-IV*, Editura de Vest
4. Bleahu, M., Decu, V., Negrea, Ș., Plesa, C., Povara, I., Viehmann, I. (1976), *Peșteri din România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București
5. Boteanu, C., Borloveanu, D. (2016), *Ponoarele-studiu monografic*, Editura MJM, Craiova
6. Carbon, *Climate-Resilient Infrastructure, Documents de travail de l'OCDE sur l'environnement*, n° 48, Éditions OCDE, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/5k8zth7s6s6d-en>.
7. Cocean, P., Vlăsceanu, Ghe., Negoescu, B. (2005), *Geografia generală a turismului*, Editura Meteor Press, București
8. Cocean, P. (1995), *Peșterile României*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
9. Conférence de l'OMT sur les statistiques du tourisme, 21-24 juin 2017, voir: <https://custom.cvent.com/E5C28A0D212A415D9AD3C8B699EBC072/files/9ed2a593f6eb4d24806b3f2645f8f1a2.pdf>.
10. Cosmescu, I. (1998), *Turismul – Fenomen complex contemporan*, București, Editura Economică, București
11. Corfee-Morlot, J; Marchal, V; Kauffmann, C; Kennedy, C; Stewart, F; et al. (2012) *Towards a Green Investment Policy Framework: The case of low-carbon, climate-resilient infrastructure*, OECD Environment Working Papers; Paris, 67 pp.
12. Forlani D., Parthasarathy M., *Dinamic market definition: an oriented marketing perspective*, International Marketing Review, vol.20, nr.2, 2003
13. Jafari, J (2001). *The Scientification of Tourism*. In *Hosts and Guests Revisited: Tourism Issues of The 21st Century*, V.L. Smith and M. Brent (Eds), New York: Cognizant Communication, pp.28-41
14. Kyyrä, S. (Ed.). (2013). *Ennakoinnista kilpailukykyä Lapin matkailulle: Toimintaa ja tulevaisuuskuvia*. Rovaniemi: Multidimensional Tourism Institute, University of Lapland. *Lapland Tourism Strategy. (2015–2018)*. Lapin Liitto. Retrieved from http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=2265071&name=DLFE-25498.pdf
15. Laimer, P. (2017), « Tourism Indicators for Measuring SDGs », document de conférence présenté à la 6e International UNWTO Conference on Tourism Statistics "Measuring Sustainable Tourism"
16. Leiper, N. (2004). *Tourism management*, 3, Sydney, Australia: Pearson Education
17. OCDE (2017a), « Financing approaches for tourism SMEs and entrepreneurs », *Études de l'OCDE sur le tourisme*, n° 2017/03, Éditions OCDE, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/8d06572a-en>.
18. OCDE (2017b), *Green Growth Indicators 2017*, Éditions OCDE, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264268586-en>.
19. OCDE (2017c), *Le financement des PME et des entrepreneurs 2017 – Tableau de bord de l'OCDE*, Éditions OCDE, Paris, http://dx.doi.org/10.1787/fin_sme_ent-2017-en.
20. OCDE (2017d), « Sustaining nature-based tourism in Iceland », in *OECD Economic Surveys: Iceland*, Éditions OCDE, Paris.
21. OCDE (2017e), *Tourism Policy Review of Mexico*, Éditions OCDE, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264266575-en>.
22. OCDE (2018), *Tendances et politiques du tourisme de l'OCDE 2018*, Éditions OCDE, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/tour-2018-fr>
23. OMT (2014), *10 YPF Sustainable Tourism Programme: Concept Note*, Organisation mondiale du tourisme, voir : <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/10yfpstpconceptnotedec2014.pdf>.
24. Rantala, O., Rokenes, A., & Valkonen, J. (2016). *Is adventure tourism a coherent concept? A review of research approaches on adventure tourism*. Annals of Leisure Research.
www.geoparcmehedinti.ro
www.pnportiledefier.ro

www.ponoare.ro
<http://www.traveleuropa.ro/obiective-turistice-drobeta-turnu-severin-termele-drobeta/>
www.primariaorsova.ro
www.clisuradunarii.eu
www.turism-orsova.ro
<http://pe-harta.ro/mehedinti>

[Handwritten signature]

[illegible]

A7. Ponoarele-Cheile Băluței-Busești-Ponoarele

A8. Isverna- Nadanova- Cerna Vârf- Firizu- Dâlbocița- Busești- Isverna

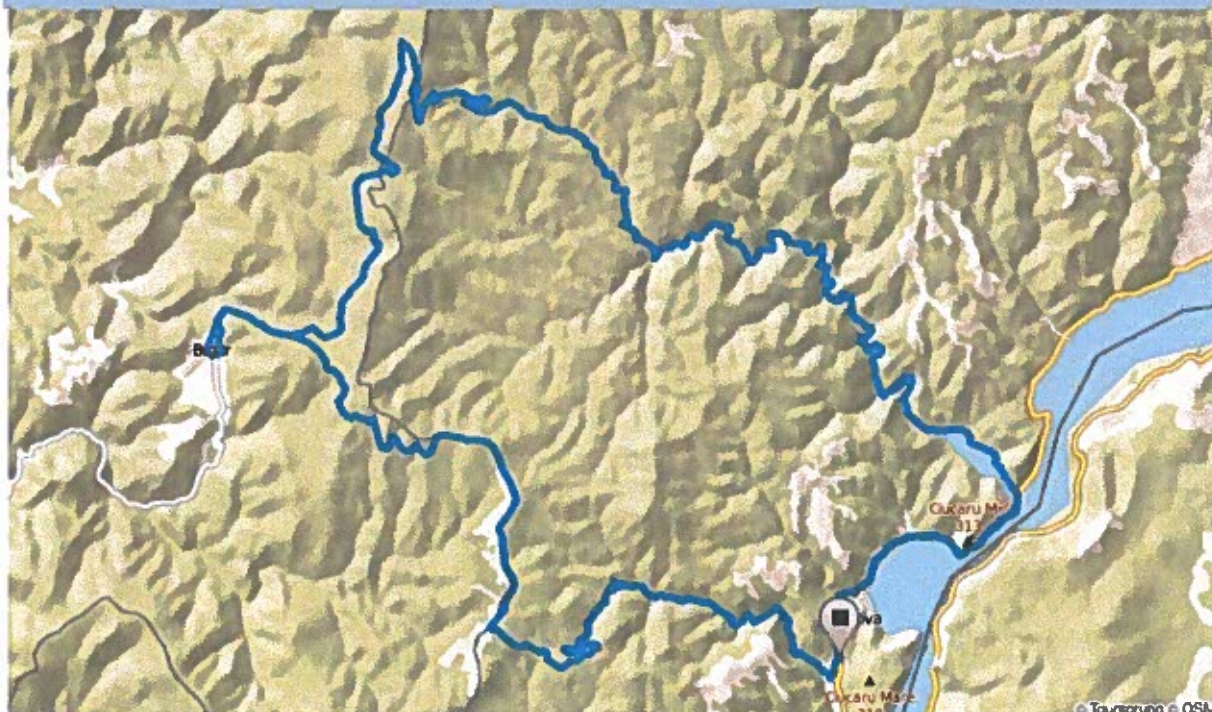

A9. Isverna- Seliște- Valea Verde- Godeanu- Obârșia Cloșani- Stănești- Bârâiacu- Valea Ursului- Nadanov- Gornovița- Isverna

B1. Dubova- Mraconia- Bigăr- Poiana Ravna- Valea Ponicevei- Dubova

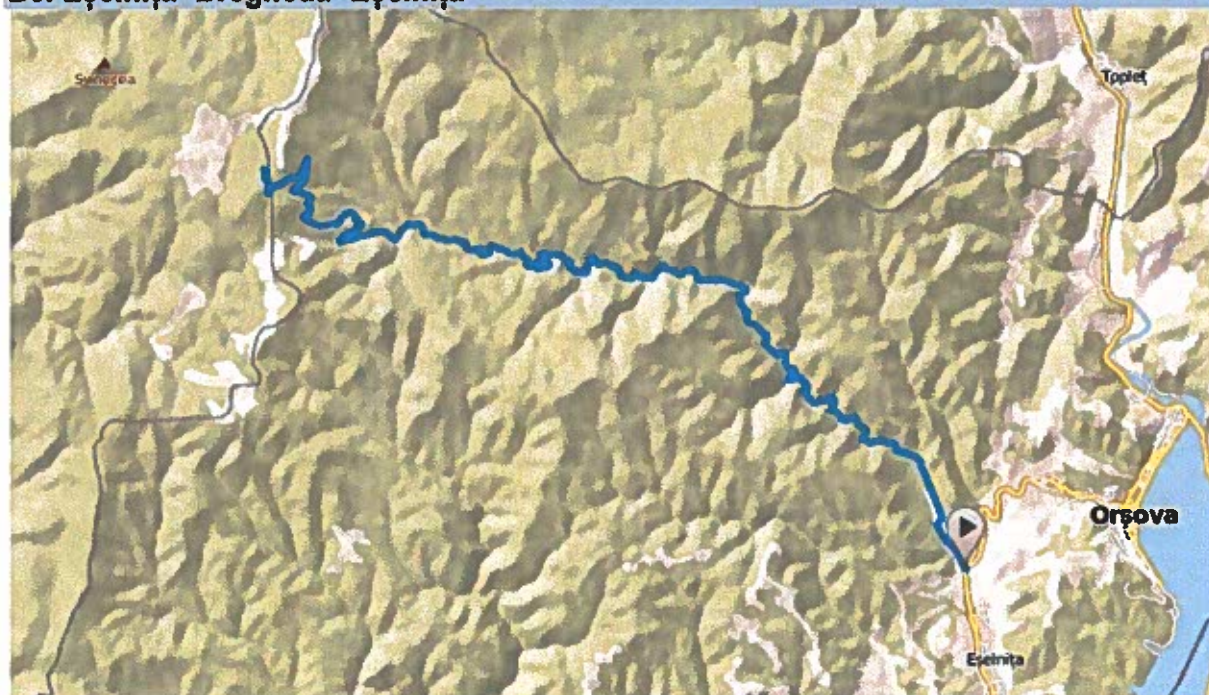

B2. Dubova- Valea Satului- Dealul Cocinilor- Poiana Ravna- Eibenthal- Dubova

B3. Eșelnița- Bregheda- Eșelnița

[Handwritten signature]